

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τίτλος Εργασίας: *Τρόποι και μέθοδοι χρηματοδότησης νέων και υφιστάμενων Ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο καθεστώς της οικονομικής στενότητας*

Πτυχιακή εργασία των:

Αδάμ Καλαβρουζιώτη

Νικόλα Δακουτρό

Ιάσωνα Καλέργη

Επιβλέπων: Πάρις Ζαχούρης

Πάτρα, ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

Περίληψη

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η περιγραφή των τρόπων και μεθόδων χρηματοδότησης Ελληνικών νέων και υφισταμένων μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο καθεστώς της οικονομικής στενότητας. Αρχικά δώσαμε τον ορισμό και διάφορες πληροφορίες που σχετίζονται με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, έτσι ώστε ο αναγνώστης να μπορέσει να ξεχωρίσει τις επιχειρήσεις για την οποία έγινε η πτυχιακή εργασία. Στο δεύτερο στάδιο αναφερθήκαμε στις ανάγκες που έχουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και χρήζουν χρηματοδότηση σε περιόδους οικονομικής στενότητας. Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφουμε τους τρόπους και τις μεθόδους χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων καθώς επίσης τις διαδικασίες που χρειάζονται να πραγματοποιηθούν έτσι ώστε η επιχείρηση να λάβει χρηματοδότηση. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζουμε την έρευνα που πραγματοποιήσαμε στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας καθώς επίσης και τα αποτελέσματα που παράγαμε από την έρευνα, ακολουθώντας έπειτα το πέμπτο κεφάλαιο όπου παραθέτουμε τα συμπεράσματα που βγάλαμε σε συνδυασμό με τη βιβλιογραφική έρευνα και την έρευνα που πραγματοποιήσαμε. Τέλος στο παράρτημα, αναφέρουμε κάποιες συνεντεύξεις θεσμικών προσώπων πάνω στο θέμα της χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	2
1.1 Ορισμός Μικρομεσαίας Επιχείρησης (ΜμΕ)	2
1.2 Τύποι Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	3
1.3 Κλάδοι Επιχειρήσεων	3
1.4 Η Νομική μορφή της επιχείρησης	4
1.5 Χρησιμότητα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	10
1.6 Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	10
1.7 Οι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα.....	11
Κεφάλαιο 2: Ανάγκες Χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	12
2.1 Εισαγωγή.....	12
2.2 Έξοδα επιχείρησης	12
2.3 Τύποι αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων.....	17
2.4 Φορολογία	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Τρόποι και Μέθοδοι χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.	24
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	24
3.2 ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.....	24
3.2 Χρηματοδοτική μίσθωση	24
3.2.1 Εισαγωγή.....	24
3.2.2 Είδη μισθώσεων	25
3.2.4 Διαδικασία χρηματοδοτικής μίσθωσης.....	26
3.2.5 Πλεονεκτήματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.....	27
3.2.6 Μειονεκτήματα χρηματοδοτικής μίσθωσης.....	28
3.2.7 Καταλληλότητα της Χρηματοδοτικής Μίσθωσης	28
3.3.1 Εισαγωγή.....	29

3.3.2 Τραπεζική χρηματοδότηση	29
3.3.3 Τρόποι εξόφλησης	29
3.3.4 Διάκριση τραπεζικών χρηματοδοτήσεων.....	30
3.3.5 Είδη Μακροπρόθεσμων Δανείων	32
3.3.6 Πλεονεκτήματα Τραπεζικής Χρηματοδότησης.....	32
3.3.7 Μειονεκτήματα δανειακής χρηματοδότησης.....	33
3.4 Εταιρείες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών.....	34
3.4.1 Εισαγωγή και Ορισμός	34
3.4.2 Γενικά χαρακτηριστικά του κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών.....	35
3.4.3 Διαδικασία Επένδυσης Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών	37
3.4.5 Πλεονεκτήματα Κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών.....	44
3.4.6 Μειονεκτήματα κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	45
3.4.7 Επιχειρηματικοί Άγγελοι	46
3.4.8 Διαθεσιμότητα Κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών	48
3.5 Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων.....	48
3.5.1 Εισαγωγή.....	48
3.5.2 Σκοποί.....	49
3.5.3 Διαδικασία Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων	50
3.5.4 Μορφές Πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.....	50
3.5.5 Υπηρεσίες που προσφέρει η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων ...	52
3.5.6 Κόστος πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.....	56
3.5.7 Πλεονεκτήματα πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.....	57
3.5.8 Μειονεκτήματα πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων	58
3.5.8 Πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων (Forfeiting).....	58
3.5.9 Εμπλεκόμενοι Φορείς	59
3.5.10 Γενικά χαρακτηριστικά της πώλησης επιχειρηματικών συμμετοχών	59

3.5.11 Διάκριση Πώλησης Επιχειρηματικών Απαιτήσεων με Πρακτορεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων	60
3.6 Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.....	61
3.6.1 Έννοια	62
3.6.2 Ρόλος και στόχοι της Θερμοκοιτίδας	62
3.6.3 Μορφές Θερμοκοιτίδων.....	63
3.6.4 Παρεχόμενες υπηρεσίες.....	64
3.6.5 Κόστος ένταξης.....	64
3.7 Επενδυτικός Νόμος.....	65
3.7.1 Γενικά	66
3.7.2 Είδη ενισχύσεων.....	67
3.7.3 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια.....	67
3.7.4 Εξαιρέσεις.....	70
3.7.5 Προϋποθέσεις ένταξης στον Επενδυτικό Νόμο.....	73
3.7.6 Ενισχυόμενες δαπάνες.....	74
3.7.7 Μη επιλέξιμες δαπάνες.....	76
3.7.8 Καταβολή Ενίσχυσης.....	77
3.7.9 Κόστος Επενδυτικού Νόμου.....	79
3.7.10 Υποβολή επενδυτικού σχεδίου	79
3.8 Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς	80
3.8.1 Εισαγωγή.....	80
3.8.2 Διαρθρωτικά Ταμεία.....	81
3.8.3 Ταμείο Συνοχής	81
3.8.4 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) του ΕΣΠΑ.....	81
3.8.5 Προϋποθέσεις συμμετοχής στο ΕΣΠΑ.....	82
3.8.6 Ενδεικτικές Επιλέξιμες Κατηγορίες Επιχειρήσεων	83
3.8.7 Μη επιλέξιμες επιχειρήσεις	87

3.8.8 Διαδικασία ένταξης επενδυτικού σχεδίου στο ΕΣΠΑ	87
3.8.9 Νέο ΕΣΠΑ 2014-2020.....	97
Κεφάλαιο 4: Έρευνα.....	100
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	116
Παράρτημα	120
Βιβλιογραφία	124
Ιστοσελίδες	126

Εισαγωγή

Το θέμα της πτυχιακής εργασίας μας παραπέμπει στους τρόπους και μεθόδους χρηματοδότησης των Ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο πλαίσιο της οικονομικής στενότητας. Κατά την περίοδο της οικονομικής ύφεσης που περνάει η χώρα, δημιουργήθηκε μείζον θέμα χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν τον πυλώνα της Ελληνικής Οικονομίας. Οι ανάγκες που καλούνταν να καλύψουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε αυτή την περίοδο, αυξήθηκαν σημαντικά. Αποτέλεσμα ήταν αρκετές επιχειρήσεις να κλείσουν λόγω έλλειψης χρηματοδότησης.

Το θέμα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Εκτός το ότι στο θέμα περιγράφονται οι τρόποι και οι μέθοδοι χρηματοδότησης, πραγματοποιήσαμε μία έρευνα στην οποία αντικείμενο έρευνας ήταν οι τρόποι χρηματοδότησης των ερωτηθέντων επιχειρήσεων και οι ανάγκες που χρήζουν χρηματοδότηση.

Στόχος της πτυχιακής είναι να αναδείξει τρόπους και μεθόδους χρηματοδότησης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις επιχειρήσεις για την κάλυψη των αναγκών τους και για την αύξηση της ρευστότητάς τους, τις διαδικασίες που πρέπει να πραγματοποιηθούν για να λάβουν χρηματοδότηση, καθώς επίσης και την καταλληλότητα των τρόπων και μεθόδων χρηματοδότησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

1.1 Ορισμός Μικρομεσαίας Επιχείρησης (ΜμΕ)

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής ορίζεται ως ΜμΕ, η επιχείρηση που απασχολεί έως 250 άτομα και πληροί μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Ο ετήσιος κύκλος εργασιών της επιχείρησης δεν υπερβαίνει τα 40 εκατομμύρια ευρώ
- Το σύνολο του ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 27 εκατομμύρια ευρώ

Πιο συγκεκριμένα, με βάση τη σύσταση 2003/361/ΕΚ της επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003, ως πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ορίζονται αυτές που πληρούν, με βάση την τελευταία διαχειριστική χρήση και ασχέτως νομικής μορφής, τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Πολύ μικρή επιχείρηση: Ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετησίου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2εκ. Ευρώ.
- Μικρή επιχείρηση: Ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζόμενους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετησίου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκ. Ευρώ.
- Μεσαία επιχείρηση: ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκ. Ευρώ το σύνολο του ετησίου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκ. Ευρώ.

Στην Ελλάδα όμως, σύμφωνα με τον ΕΟΜΜΕΧ, ΜμΕ ορίζεται η επιχείρηση που απασχολεί μέχρι 100 άτομα.

Η διαφορετικότητα των δύο ορισμών οφείλεται στο γεγονός ότι το 99% των επιχειρήσεων απασχολεί το πολύ 50 άτομα.

Υπάρχει και ένας τρίτος ορισμός και αυτός είναι της Τράπεζας της Ελλάδας, η οποία ορίζει ως ΜμΕ την επιχείρηση, της οποίας το ανώτατο ύψος του μέσου κύκλου εργασιών της τριετίας δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκατομμύρια ευρώ.

1.2 Τύποι Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Υπάρχουν δύο τύποι Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων:

1. Ανεξάρτητη Επιχείρηση

Ως ανεξάρτητη επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση που:

- Διαθέτει έως και 25% συμμετοχή σε άλλη επιχείρηση
- Δεν κατέχεται κατά 25% ή και παραπάνω από άλλη επιχείρηση ή από κάποιο δημόσιο φορέα
- Οι λογαριασμοί δεν είναι ενοποιημένοι και δεν περιλαμβάνονται σε επιχείρηση, της οποίας οι λογαριασμοί είναι ενοποιημένοι.

2. Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Ως συνεργαζόμενη επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση που δημιουργεί σημαντικές χρηματοοικονομικές σχέσεις με άλλες επιχειρήσεις, χωρίς να υπάρχει έμμεσος ή άμεσος έλεγχος, μεταξύ των επιχειρήσεων. Για να είναι συνεργαζόμενη θα πρέπει να πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

- Η συμμετοχή θα πρέπει να είναι μεταξύ 25% έως 50%
- Η συμμετοχή στην αιτούσα επιχείρηση από άλλη επιχείρηση είναι μεταξύ 25% και 50%
- Μη κατάρτιση ενοποιημένων λογαριασμών από την αιτούσα επιχείρηση που να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση

1.3 Κλάδοι Επιχειρήσεων

Οι τομείς των επιχειρήσεων χωρίζονται σε 4 κατηγορίες, ανάλογα με την κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης. Οι 4 κατηγορίες είναι:

- Πρωτογενής παραγωγή: Αφορά κυρίως την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, τα οποία θα οδηγηθούν στην μεταποίηση. Ο κλάδος αυτός παρουσιάζει κυρίως πολύ μικρές επιχειρήσεις.
- Μεταποίηση: πρόκειται για τη διαδικασία μετατροπής των πρώτων υλών σε προϊόντα. Αυτά τα προϊόντα είτε πωλούνται απευθείας στους καταναλωτές, είτε μεταπωλούνται σε άλλη μεταποιητική επιχείρηση όπου θα χρησιμοποιηθούν ως πρώτες ύλες για τη δημιουργία άλλου προϊόντος. Ο κλάδος αυτός παρουσιάζει κυρίως μεσαίας και μεγάλες επιχειρήσεις.
- Εμπόριο: ο κλάδος αυτός αναφέρεται στην πώληση των προϊόντων που προέρχονται από τον κλάδο της μεταποίησης. Ο κλάδος του εμπορίου χωρίζεται σε δύο κατηγορίες:
  1. Χονδρεμπόριο: Είναι η διαδικασία κατά την οποία τα προϊόντα φεύγουν από τη μεταποίηση και πηγαίνουν σε άλλες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ως σκοπό τη μεταπώληση τους στους καταναλωτές και όχι σε κάποια επεξεργασία τους προϊόντος. Οι επιχειρήσεις αυτού του τύπου απασχολούν μικρότερο αριθμό εργαζομένων, επειδή ο αριθμός των «δυνατών» πελατών είναι μικρός, αν και απορροφούν μεγάλες ποσότητες προϊόντων.
  2. Λιανεμπόριο: Οι επιχειρήσεις του τύπου λιανεμπορίου, αγοράζουν τα προϊόντα είτε από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις είτε από τους χονδρέμπορους, με μόνο σκοπό τη μεταπώλησή τους στον τελικό καταναλωτή. Αυτή είναι πλέον η πιο διαδεδομένη μορφή επιχείρησης.
- Υπηρεσιών: σε αυτό τον κλάδο οι επιχειρήσεις δεν πωλούν ένα συγκεκριμένο προϊόν αλλά προσωπικές και επαγγελματικές δεξιότητες. Πελάτες των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών είναι και οι καταναλωτές, αλλά και οι επιχειρήσεις. Δεν προϋποθέτει μηχανικό εξοπλισμό και μεγάλα κεφάλαια επενδύσεων, κάτι το οποίο το ορίζει σαν την ευκολότερη είσοδο των νέων επιχειρηματιών στην αγορά.

1.4 Η Νομική μορφή της επιχείρησης

Η επιχειρηματικότητα μπορεί να εκδηλωθεί είτε με ατομική είτε με συλλογική μορφή. Η επιλογή της μορφής δεν συνδέεται με το μέγεθος ή την επιτυχία μιας επιχειρηματικής προσπάθειας. Αποτελεί βέβαια μια σημαντικής παράμετρο καθώς η επιλογή της νομικής μορφής θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διερεύνησης λόγω των νομικών και φορολογικών παραμέτρων που αυτή συνεπάγεται.

Από την ίδρυση, η επιχείρηση οφείλει να ακολουθήσει κάποιος νομικούς κανόνες που θα την διέπουν καθ'όλη τη διάρκεια της ύπαρξής της και θα καθορίζουν τη σχέση με την πολιτεία και με τα άτομα που την διευθύνουν.

Διάκριση Επιχειρήσεων

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε:

- Ατομικές
- Εταιρικές

1. Ατομική επιχείρηση

Η ατομική επιχείρηση έχει μόνο ένα ιδιοκτήτη ο οποίος είναι και ο απασχολούμενος στην επιχείρηση με ή χωρίς τη βοήθεια άλλων ατόμων. Πρόκειται για μία από τις πιο συχνές επιχειρήσεις, καθώς για την ίδρυση της δεν απαιτείται κάποιο ελάχιστο κεφάλαιο και δεν απαιτούνται ιδιαίτερες διατυπώσεις. Η ατομική επιχείρηση φέρει ως επωνυμία το όνομα του ιδιοκτήτη της. Ο κάτοχος της επιχείρησης είναι και ο κύριος της περιουσίας της ατομικής επιχείρησης, αλλά έχει και την απεριόριστη ευθύνη για τις υποχρεώσεις και τα χρέη της επιχείρησης, καθώς υπογράφει για όνομα της επιχείρησης.

2. Εταιρικές επιχειρήσεις

Οι εταιρικές επιχειρήσεις προέρχονται συνήθως από τη συνεργασία δύο ή περισσότερων ατόμων, που συνδέονται με εταιρικό δεσμό και έχουν χαρακτήρα νομικού προσώπου. Ιδιαίτερη περίπτωση, όπου στην εταιρική επιχείρηση υπάρχει μόνο ένα άτομο με εταιρικό μερίδιο είναι οι Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, καθώς και η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία.

Οι εταιρικές επιχειρήσεις διακρίνονται σε 4 κατηγορίες:

- Ø Προσωπικές Εταιρείας
- Ø Κεφαλαιουχικές Εταιρείες
- Ø Συνεταιρισμούς

Ø Κοινοπραξίες

Προσωπικές Εταιρείες

Οι τύποι των εταιρικών επιχειρήσεων είναι αρκετοί, ώστε να διασφαλίζονται ευέλικτοι τρόποι του συνεταιρίζεσθαι. Μέσα στα πλαίσια των προσωπικών εταιριών, θα συναντήσουμε τις Ομόρρυθμες και τις Ετερόρρυθμες Εταιρίες, των οποίων το βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι παρόλο που συμπεριλαμβάνουν εταίρους, ωστόσο τα δικαιώματα και οι ευθύνες των εταίρων αυτών δεν εξαρτώνται από το κεφάλαιο το οποίο έχουν επενδύσει στην επιχείρηση. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία της χώρας μας, οι προσωπικές εταιρείες χωρίζονται σε:

1. Ομόρρυθμη Εταιρεία:

Η ομόρρυθμη εταιρεία έχει αποτελείται από δύο ή περισσότερα άτομα, τα οποία συνδέονται με στενή γνωριμία και ως σκοπό έχουν τη διενέργεια εμπορικών πράξεων για την επίτευξη κέρδους, και ονομάζονται ομόρρυθμη εταίροι. Η επωνυμία της εταιρείας αποτελείται από το όνομα τους ενός εταίρου με την κατάληξη « & ΣΙΑ Ο.Ε.» ή με τα ονόματα όλων των εταίρων (σε περίπτωση που είναι δύο) με την κατάληξη Ο.Ε.. Η σύσταση της εταιρείας πραγματοποιείται με ένα συμφωνητικό μεταξύ των εταίρων, το οποίο ονομάζεται καταστατικό, το οποίο δημοσιεύεται στην αρμόδια υπηρεσία Γενικού Εμπορικού Μητρώου. Το καταστατικό περιέχει τους κανόνες λειτουργίας της εταιρείας, όπως είναι η έδρα, η διάρκεια, ο σκοπός, ο διαχειριστής, τα δικαιώματα των εταίρων καθώς επίσης και τους λόγους λύσης της εταιρείας. Για τις υποχρεώσεις της εταιρείας ευθύνονται όλοι οι εταίροι προσωπικά και απεριόριστα με όλη την ατομική τους περιουσία. Τέλος για τη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων, πρέπει να υπάρχει συμφωνία όλων των εταίρων για να πραγματοποιηθεί.

2. Ετερόρρυθμη Εταιρεία:

Η ετερόρρυθμη εταιρεία έχει τα ίδια βασικά με την ομόρρυθμη εταιρεία, αλλά με τις εξής διαφορές:

Πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένας εταίρος που να είναι ομόρρυθμος. Οι υπόλοιποι είναι ετερόρρυθμοι εταίροι, οι οποίοι ευθύνονται περιορισμένα και μέχρι το ποσό της

εισφοράς τους. Επίσης οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν μπορούν να συμμετάσχουν στη λήψη αποφάσεων για την εταιρεία. Ουσιαστικά πρόκειται για χρηματοδότες της εταιρείας.

Η επωνυμία της εταιρείας αποτελείται από το όνομα του ομόρρυθμου εταίρου και έχει κατάληξη «&ΣΙΑ Ε.Ε.».

3. Συμπλοιοκτησία

Πρόκειται για ένα ιδιόρρυθμο τύπο εταιρείας, καθώς σκοπός της εταιρείας είναι η συνεκμετάλλευση ενός κοινού πλοίου. Οι εταίροι ευθύνονται για το ποσοστό συγκυριότητας επί του πλοίου.

4. Αφανής εταιρεία

Πρόκειται για εταιρεία όπου οι εταίροι ονομάζονται αφανείς εταίροι και μόνο ένας εταίρος ονομάζεται εμφανής ή διαχειριστής, ο οποίος αναπτύσσει τη δραστηριότητα της εταιρείας.

Κεφαλαιουχικές εταιρείες

Στις κεφαλαιουχικές εταιρείες κυριαρχεί το εταιρικό κεφάλαιο. Σε αυτή την κατηγορία εταιρειών ανήκουν οι:

1. Ανώνυμη Εταιρεία

Πρόκειται για μία εμπορική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, της οποίας το κεφάλαιο διαιρείται σε ισότιμα μερίδια τα οποία ονομάζονται μετοχές. Οι μετοχές μπορούν να μεταβιβαστούν σε τρίτα πρόσωπα χωρίς την έγκριση των υπόλοιπων εταίρων. Οι εταίροι ευθύνονται μόνο μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στην εισφορά τους, οι δε οφειλές της εταιρείας εξοφλούνται μόνο εις βάρος της εταιρικής περιουσίας. Για την ίδρυση της εταιρείας απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο ονομάζεται καταστατικό. Το καταστατικό αφού εγκριθεί από την Αρμόδια Διεύθυνση Εμπορίου της Περιφέρειας, δημοσιεύεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο.

Το καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας πρέπει να περιέχει τα εξής:

- επωνυμία και το σκοπό της εταιρείας.

- την έδρα της εταιρείας
- τη διάρκεια της εταιρείας
- το ύψος και τον τρόπο καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου
- το είδος των μετοχών, τον αριθμό αυτών και την ονομαστική τους αξία
- τη δυνατότητα μετατροπής ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες ή ανωνύμων σε ονομαστικές.
- τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου
- τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των Γενικών Συνελεύσεων
- τους ελεγκτές της εταιρείας
- τα δικαιώματα των μετόχων
- τον Ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών.
- τη λύση και την εκκαθάριση της περιουσίας της
- Τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της εταιρείας
- Ο ορισμός των μελών του πρώτου διοικητικού συμβουλίου μέχρι την πρώτη τακτική γενική συνέλευση και η σύνθεσή του, δηλαδή να καθορίζεται ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος, ο Διευθύνων Σύμβουλος. Το ΔΣ πρέπει να είναι τουλάχιστον τριμελές.
- Η ανάθεση εκπροσώπησης της ανώνυμης εταιρείας
- Η παροχή δικαιώματος στο Δ.Σ. ή στην Γ.Σ. της αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου.

2. Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης

Η Ε.Π.Ε. είναι ο εταιρικός τύπος που βρίσκεται ανάμεσα στην ανώνυμη και την προσωπική εταιρεία. Οι εταίροι δεν ευθύνονται προσωπικά για τα χρέη της εταιρείας. Το εταιρικό κεφάλαιο είναι διαιρεμένο σε ίσα εταιρικά μερίδια.

Η σύσταση της Ε.Π.Ε. γίνεται με συμβολαιογραφική πράξη όπως στην ΑΕ και συνοδεύεται με δημοσίευση του καταστατικού στην αρμόδια Υπηρεσία Γενικού Εμπορικού Μητρώου.

Τέλος, η Ε.Π.Ε. δεν διαθέτει διοικητικό συμβούλιο αλλά διοικείται από τον Διαχειριστή της εταιρείας.

3. Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία

Με το ν.4072/2012 (ΦΕΚ Α' 86) θεσπίστηκε μια νέα εταιρική μορφή, η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.). Πρόκειται για μια εταιρική μορφή που λειτουργεί ως ενδιάμεσος κρίκος των μικρών και μεγάλων εταιρειών, παρουσιάζοντας αρκετές ομοιότητες με την Ε.Π.Ε., χωρίς όμως να εμπίπτει στις «εταιρικές» οδηγίες της Ε.Ε. Αντιστοιχεί στο διεθνή όρο Private Company και παραπέμπει στην Societas Private Europaea (Ευρωπαϊκή Ιδιωτική Εταιρεία).

Ειδικό χαρακτηριστικό της Ι.Κ.Ε. και εξήγηση της προσαρμοστικότητας, χρηστικότητας και ευελιξίας της είναι όχι τόσο το απαιτούμενο κεφάλαιο του (1) ενός ευρώ, όσο η μεγάλη ελευθερία των διατάξεων του καταστατικού της. Το καταστατικό, μέσα σε νόμιμα πλαίσια, ουσιαστικά διαμορφώνει τους κανόνες λειτουργίας της εταιρείας. Βασική πρωτοτυπία της ελευθερίας αυτής είναι η διεύρυνση των δυνατών εισφορών που επιτρέπει πολλούς τρόπους συνδρομής στην κοινή προσπάθεια. Η σύσταση της Ι.Κ.Ε. γίνεται μέσω της Υπηρεσίας Μίας Στάσης του Γ.Ε.ΜΗ και δεν διαφέρει σημαντικά από αυτή της Ο.Ε.

Συνεταιρισμός

Η Συνεταιριστική Επιχείρηση θεσπίστηκε με το ν.4019/2011 και ουσιαστικά είναι ένας αστικός συνεταιρισμός κοινωνικού σκοπού, με περιορισμένη ευθύνη των μελών του, που όμως διαθέτει εμπορική ιδιότητα. Διοικείται ισότιμα από τα μέλη της και η λειτουργία της βασίζεται στην επίδιωξη συλλογικού οφέλους, ενώ το κέρδος της προκύπτει από δράσεις που εξυπηρετούν αποκλειστικά το κοινωνικό συμφέρον.

Κοινοπραξία

Κοινοπραξία καλείται η από κοινού σύμπραξη περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων με σκοπό την επίτευξη ορισμένου κοινού σκοπού (κατά κανόνα κερδοσκοπικού).

Γενικά μπορεί να λεχθεί, ότι η κοινοπραξία αποτελεί έναν μάλλον χαλαρό δεσμό επιχειρηματικής δραστηριότητας και οπωσδήποτε άτυπο. Καθένα από τα μετέχοντα σ' αυτήν πρόσωπα(φυσικά ή νομικά) διατηρεί την αυτοτέλεια αυτού και τη νομική προσωπικότητά του

1.5 Χρησιμότητα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Η πλειοψηφία των ΜμΕ στην Ελλάδα είναι οικογενειακές επιχειρήσεις των οποίων η καθημερινή διαχείριση ασκείται από τον επιχειρηματία. Οι ΜμΕ παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο για την οικονομία της Ελλάδας, και αυτό γιατί:

- Δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας μειώνοντας έτσι την ανεργία
- Συμβάλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη
- Οι παραγόμενες ποσότητες των ΜμΕ ικανοποιούν τις τοπικές ανάγκες
- Οι αντλούμενοι πόροι των ΜμΕ δεν μετατρέπονται σε παραγωγικό κεφάλαιο

1.6 Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις παρουσιάζουν πολλές αδυναμίες και πλεονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματα τους βασίζονται στο λόγο ύπαρξής τους. Δηλαδή, η ευελιξία στην παραγωγή, η ταχύτητα λήψης αποφάσεων, οι προσωπικές πελατειακές σχέσεις είναι κάποια από τα πλεονεκτήματα τους. Εκτός από αυτά οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να προσαρμόζονται γρήγορα στις συνθήκες της αγοράς σε αντίθεση με τις μεγάλες επιχειρήσεις. Ειδικότερα σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, όπου οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν μεγαλύτερα λειτουργικά έξοδα.

Τα πλεονεκτήματα των μικρομεσαίων βασίζονται στην έλλειψη χρήσης σύγχρονων μεθόδων διοίκησης. Αυτή η έλλειψη οδηγεί στη χρήση μικρού βαθμού της τεχνολογίας, το οποίο συνεπάγεται με χαμηλή παραγωγικότητα, κάτι το οποίο έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Το κυριότερο όμως μειονέκτημα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι η δυσκολία πρόσβασης χρηματοδότησής τους.

1.7 Οι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα

Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Μια εύθραυστη και μερική ανάκαμψη», η οποία παρουσιάστηκε στη Νάπολι της Ιταλίας και αφορά για το έτος 2013, οι προοπτικές για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρώπη καταγράφονται ασταθής, διότι μεγάλη πλειονότητα αυτών δραστηριοποιούνται σε μη διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων.

Όσον αφορά την Ελλάδα, το μεγαλύτερο πρόβλημα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αποτελεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης, η Ελλάδα παρουσίασε επιδείνωση των δεικτών απασχόλησης, του αριθμού των επιχειρήσεων και της προστιθέμενης αξίας. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα απώλεσε 27% των θέσεων της απασχόλησης που δημιουργούσαν οι ΜμΕ, 33% της προστιθέμενης αξίας που παρήγαγαν, ενώ ο αριθμός τους μειώθηκε περισσότερο από 200.000

1. Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα – βασικά στοιχεία

	Αριθμός επιχειρήσεων			Αριθμός εργαζομένων			Προστιθέμενη αξία		
	Ελλάδα		ΕΕ-28	Ελλάδα		ΕΕ-28	Ελλάδα		ΕΕ-28
	Αριθμός	Μερίδιο	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Μερίδιο	Δισεκατομμύρια ευρώ	Μερίδιο	Μερίδιο
Πολύ μικρές	629 811	96.2%	92.4%	1 130 794	55.2%	29.1%	16	33.1%	21.6%
Μικρές	21 669	3.3%	6.4%	398 503	19.5%	20.6%	11	22.5%	18.2%
Μεσαίες	2 464	0.4%	1.0%	227 832	11.1%	17.2%	8	16.5%	18.3%
ΜΜΕ	653 944	99.9%	99.8%	1 757 129	85.8%	66.9%	34	72.1%	58.1%
Μεγάλες	423	0.1%	0.2%	290 547	14.2%	33.1%	13	27.9%	41.9%
Σύνολο	654 367	100.0%	100.0%	2 047 676	100.0%	100.0%	48	100.0%	100.0%

Πρόκειται για εκτιμήσεις για το 2013 που παρήχθησαν από το DIW Econ, με βάση τα αριθμητικά στοιχεία για την περίοδο 2008-2011 από τη βάση στατιστικών δεδομένων σχετικά με τη διάρθρωση των επιχειρήσεων (Eurostat). Τα στοιχεία καλύπτουν την «οικονομία των επιχειρήσεων», στην οποία περιλαμβάνονται η μεταποίηση, οι κατασκευές, το εμπόριο και οι υπηρεσίες (NACE αναθ. 2 τομείς Β έως Ι, Λ, Μ και Ν), αλλά όχι επιχειρήσεις στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας καθώς και τους σε μεγάλο βαθμό μη εμπορεύσιμους τομείς υπηρεσιών όπως η εκπαίδευση και η υγεία. Το πλεονέκτημα της χρήσης δεδομένων της Eurostat είναι ότι οι στατιστικές είναι εναρμονισμένες και συγκρίσιμες μεταξύ των χωρών. Το μειονέκτημα είναι ότι για ορισμένες χώρες τα στοιχεία μπορεί να διαφέρουν από τα στοιχεία που δημοσιεύονται από τις εθνικές αρχές.

Πίνακας 1. Από το δελτίο τύπου της ΓΣΕΒΕΕ, 6/10/2014.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο της ΓΣΕΒΕΕ κ. Γιώργο Καββαθά, στην ομιλία του στη συνεδρίαση της Κεντρικής Ένωσης των Επιμελητηρίων, που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2015, αναφέρθηκε στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν τον κύριο πυλώνα της ελληνικής οικονομίας, καθώς αποτελούν πλέον το 80-85% της ελληνικής επιχειρηματικότητας. Όπως βλέπουμε υπάρχει διαφορά του ποσοστού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και αυτό γιατί νέα στοιχεία δείχνουν ότι το έτος

2014 έκλεισαν άλλες 30.000 επιχειρήσεις. Οι σημαντικότεροι παράγοντες που οδήγησαν σε αυτό το αποτέλεσμα είναι η υψηλή φορολογία, οι υψηλές ασφαλιστικές εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία, η έλλειψη ρευστότητας.

Κεφάλαιο 2: Ανάγκες Χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

2.1 Εισαγωγή

Όλες οι επιχειρήσεις χρειάζονται χρηματοδότηση. Πριν από κάθε ενέργεια αναζήτησης χρηματοδότησης, ακόμα και πριν από την ίδρυση της επιχείρησης, ο επιχειρηματίας πρέπει να καθορίσει υπεύθυνα πόσα κεφάλαια προτίθενται να ξοδέψει για επενδύσεις και άυλες αξίες. Οι επενδύσεις που πρόκειται να πραγματοποιήσει η επιχείρηση θα πρέπει:

Να είναι ξεκάθαρες όσον αφορά τα τεχνικά και τα οικονομικά χαρακτηριστικά τους. Αν υπάρχουν κτιριακές εγκαταστάσεις προτείνεται να γίνεται αναλυτική κοστολόγηση από μηχανικό. Όσο για τα μηχανήματα, θα πρέπει να υπάρχουν προσφορές από διάφορους προμηθευτές.

Το κόστος τους να είναι ρεαλιστικό με τα οικονομικά δεδομένα της επιχείρησης και να υπάρχει η πρόβλεψη της άντλησης των απαιτούμενων κεφαλαίων για την υλοποίησή τους.

Να περιγράφεται με οικονομικούς και τεχνικούς όρους η ωφέλεια που θα δώσει στην επιχείρηση η συγκεκριμένη επένδυση.

2.2 Έξοδα επιχείρησης

Η ιδιαιτερότητα των Μικρομεσαία Επιχείρηση σχετικά με το θέμα χρηματοδότησης έγκειται στην απουσία ορισμένων πηγών χρηματοδότησης, οι οποίες είναι διαθέσιμες για τις μεγάλες εταιρείες. Γι' αυτό το λόγο, αν μια Μικρομεσαία Επιχείρηση θέλει να αναπτυχθεί, θα καταφύγει στην αναζήτηση ξένης χρηματοδότησης.

Τα έξοδα μια επιχείρησης που θα πρέπει να υπολογίζονται και να αναλύονται είναι τα εξής:

Έξοδα ίδρυσης, εγκατάστασης και επαγγελματικού εξοπλισμού

Από τα πρώτα βήματα ίδρυσης μιας επιχείρησης υπάρχουν έξοδα. Αυτές οι δαπάνες διαφέρουν ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης που ιδρύεται. Ας δούμε αναλυτικά τα πρώτα έξοδα της επιχείρησης (όχι σε χρηματικό ποσό, καθώς διαφέρουν με τη γεωγραφική περιοχή και τη δραστηριότητα)

1.1 Ατομική επιχείρηση

Το κόστος σύστασης και λειτουργίας μιας Ατομικής επιχείρησης είναι ιδιαίτερος χαμηλό και κατ' επέκταση «φιλικό» προς το νέο επιχειρηματία. Το συνολικό κόστος που καλείται να πληρώσει κάποιος για την ίδρυση μιας ατομικής επιχείρησης περιλαμβάνει τα έξοδα προεγγραφής και εγγραφής στο αρμόδιο Επιμελητήριο καθώς και την εγγραφή της στο Ο.Α.Ε.Ε. Σε περίπτωση που απαιτείται άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, στο κόστος προστίθεται το αντίστοιχο παράβολο. Στο κόστος λειτουργίας της επιχείρησης πρέπει να υπολογιστεί η καταβολή τέλους επιτηδεύματος στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο δεν είναι η πρώτη φορά που κάνει έναρξη εργασιών (αλλιώς έχει απαλλαγή για τα πρώτα 5 έτη) και η ετήσια συνδρομή στο Επιμελητήριο (προαιρετική).

1.2 Εταιρικές επιχειρήσεις

1.2.1 Προσωπικές επιχειρήσεις (Ο.Ε. και Ε.Ε.)

Με γνώμονα την απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών σύστασης προσωπικών εταιρειών και την εξοικονόμηση χρημάτων για τις ιδρυόμενες επιχειρήσεις, το συνολικό κόστος ίδρυσης μειώθηκε σημαντικά. Πλέον οι εταίροι / ιδρυτές καλούνται να πληρώσουν μόνο το Γραμμάτιο Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρείας, την αμοιβή του συμβολαιογράφου και του δικηγόρου, όπου η παρουσία αυτού απαιτείται και το παράβολο προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας περιορίζεται στην καταβολή τέλους επιτηδεύματος, είναι 1.000 € τόσο για τις Ο.Ε. όσο και για τις Ε.Ε. και στο τέλος τήρησης της μερίδας του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ. Σε αυτά πρέπει να προστεθεί ένα μικρό λογιστικό κόστος, καθώς οι προσωπικές εταιρείες τηρούν, ως επί το πλείστον, απλογραφικά βιβλία (έσοδα – έξοδα) σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, ενώ οι λογιστικές καταστάσεις τις οποίες υποχρεούνται να συντάσσουν και να δημοσιεύουν

ανά περιόδους περιορίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων και τον Ισολογισμό. Δεν πρέπει βέβαια να ξεχνάμε τις ασφαλιστικές εισφορές στον Ο.Α.Ε.Ε.

1.2.2 Κεφαλαιουχικές Εταιρίες

Οι επιχειρηματίες που θα συστήσουν την κεφαλαιουχική εταιρεία καλούνται να πληρώσουν το Γραμμάτιο Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρείας το οποίο περιλαμβάνει το Γραμμάτιο Κόστους Σύστασης Εταιρείας, το τέλος καταχώρησης στο Γ.Ε.Μ.Η , το κόστος εγγραφής στο οικείο Επιμελητήριο. Στα προηγούμενα αθροίζεται και η αμοιβή συμβολαιογράφου για την σύνταξη του συμβολαίου πλέον των δικαιωμάτων ανά φύλλο του συμβολαίου και Φ.Π.Α.

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας, εκτός από τη φορολογική δαπάνη, περιλαμβάνει σήμερα την καταβολή τέλους επιτηδεύματος και τέλος τήρησης της μερίδας του υπόχρεου στο Γ.Ε.Μ.Η.

Πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν στα πιο επάνω κόστη το λογιστικό κόστος για διπλογραφικά βιβλία Γ' Κατηγορίας , το κόστος Ορκωτών Ελεγκτών (έκδοση φορολογικού πιστοποιητικού) και οι ασφαλιστικές εισφορές στον ΟΑΕΕ.

Ένα από τα πρώτα μεγάλα έξοδα που αντιμετωπίζει μία Μικρομεσαία Επιχείρηση είναι η αγορά της επαγγελματικής στέγης, ο χώρος στον οποίο θα λειτουργήσει η επιχείρηση. Εκτός από την επαγγελματική στέγη, για να λειτουργήσει η επιχείρηση, απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η αγορά του επαγγελματικού εξοπλισμού. Αυτές οι δύο επενδύσεις απαιτούν μεγάλα χρηματικά ποσά και δημιουργούν την ανάγκη για μεσοπρόθεσμα κεφάλαια.

Έξοδα αγοράς αποθεμάτων

Μία άλλη βασική προϋπόθεση για τη λειτουργία της επιχείρησης είναι η αγορά αποθεμάτων για την κάλυψη της ζήτησης του προϊόντος. Η επιχείρηση θα πρέπει αρχικά να εκτιμήσει την αναμενόμενη ζήτηση του προϊόντος για να δημιουργήσει το κατάλληλο απόθεμα. Στο αρχικό στάδιο της ζωής της επιχείρησης, η αγορά των αποθεμάτων αποτελεί ένα μεγάλο έξοδο. Στα επόμενα χρόνια, όμως, της

δραστηριότητας της επιχείρησης, το έξοδο αυτό θα είναι μικρότερο καθώς τα αποθέματα θα δημιουργούνται από τη λειτουργία της.

Κεφάλαια κίνησης

Οι ανάγκες χρηματοδότησης δεν σταματούν μετά την έναρξη της επιχείρησης. Αν και κάποια έξοδα καλύπτονται από τα έσοδα της επιχείρησης, πολλές φορές υπάρχει έλλειψη ρευστότητας που οφείλεται είτε στην ανάγκη πληρωμής υποχρεώσεων πριν από την είσπραξη των απαιτήσεων τους είτε λόγω εποχικότητας του προϊόντος. Το Κεφάλαιο κίνησης συνήθως χρησιμοποιείται στην κάλυψη εξόδων που αφορούν στη λειτουργία της επιχείρησης. Αναλυτικά αυτά τα έξοδα είναι :

Αμοιβές Προσωπικού : Χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες σχετικά με το προσωπικό που χρειάζεται η επιχείρηση για τη λειτουργία της μπορούμε να υπολογίσουμε τις αμοιβές του. Είναι απαραίτητο να αναφερθεί η βάση με την οποία υπολογίζονται οι μισθοί του προσωπικού. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας βάσει των οποίων υπολογίζεται ο προβλεπόμενος μισθός ανά κατηγορία εργαζομένων και οι προβλεπόμενες εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις (δώρα, επίδομα αδείας κλπ.). Με το ίδιο σκεπτικό θα υπολογισθούν όλοι οι μισθοί του μόνιμου προσωπικού. Για τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης δεν ισχύουν οι εργοδοτικές εισφορές και επιβαρύνσεις. Ο υπολογισμός των αμοιβών προσωπικού θα υπολογισθεί για ένα διάστημα πέντε (5) χρόνων. Κάθε χρόνο θα πρέπει να υπολογίζεται μία νόμιμη αύξηση.

Δαπάνες Ενοικίου: Θα πρέπει να υπολογιστούν οι δαπάνες ενοικίου για μία πενταετία. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ετήσια αναπροσαρμογή του ενοικίου.

Δαπάνες Ύδρευσης – Φωτισμού : Οι δαπάνες ύδρευσης υπολογίζονται ανά τρίμηνο και οι δαπάνες Φωτισμού ανά τετράμηνο. Στη συνέχεια πρέπει να υπολογιστεί ότι οι δαπάνες αυτές θα προσ αυξάνονται κατά ένα ποσοστό που της τάξης του 5-7%.

Δαπάνες Τηλεφώνου – Internet : Με τον ίδιο τρόπο υπολογίζονται οι δαπάνες τηλεφώνου – internet ανά δίμηνο.

Δαπάνες Προβολής και Διαφήμισης : Για τη σωστή παρουσίαση των υποστηρικτικών λειτουργιών της επιχείρησης και της επαγγελματικής διάθεσης πρέπει να γίνει ένας αρχικός υπολογισμός των ενεργειών προβολής και διαφήμισης με στόχο την

προώθηση των πωλήσεων. Αυτές οι ενέργειες περιλαμβάνουν την εκτύπωση επαγγελματικών καρτών, την εκτύπωση διαφημιστικών φυλλαδίων και την διαφήμιση σε εμπορικά έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα. Επίσης θα πρέπει η επιχείρηση να δείξει την διάθεσή της για τη συνεχή προβολή και διαφήμιση. Αυτό μπορεί να φανεί με μία πρόβλεψη ετήσιας αύξησης των δαπανών για τέτοιες ενέργειες κατά ένα ποσοστό της τάξης του 5 - 8 %.

Γραφική Ύλη και Αναλώσιμα Ηλεκτρονικού Υπολογιστή : Για τη λειτουργία της επιχείρησης πρέπει να λάβουμε υπόψη τα έξοδα γραφικής ύλης (χαρτί εκτύπωσης, φωτοαντίγραφα κ.λπ.) και αναλώσιμα του Η/Υ (μελάνι, δισκέτες κ.λπ.). Οι δαπάνες αυτές υπολογίζονται σε μηνιαία βάση και υπολογίζεται ετήσια προσαύξηση.

Λοιπές Δαπάνες : Στις δαπάνες αυτές μπορούν να περιλαμβάνονται διάφορα υλικά καθαρισμού, εισφορές σε Επιμελητήρια - Ταμεία, και γενικά δαπάνες που είναι σταθερής μορφής και επαναλαμβανόμενες. Οι δαπάνες πρέπει να υπολογίζονται με ετήσια προσαύξηση.

Δαπάνες Συντήρησης και Κίνησης Αυτοκινήτου : Σε περίπτωση που η χρήση αυτοκινήτου είναι απαραίτητη για την λειτουργία της επιχείρησης θα πρέπει να υπολογιστούν και οι δαπάνες για συντήρηση και κίνηση αυτοκινήτου. Τέτοιες δαπάνες περιλαμβάνουν καύσιμα, λιπαντικά, ανταλλακτικά, ασφάλειες και λοιπές δαπάνες. Οι δαπάνες για καύσιμα υπολογίζονται σε μηνιαία βάση. Οι υπόλοιπες δαπάνες υπολογίζονται βάσει χιλιομέτρων. Υπάρχει ετήσια προσαύξηση.

Απρόβλεπτα Έξοδα : Τα απρόβλεπτα έξοδα υπολογίζονται σε ποσοστό 5% επί των προβλεπόμενων ετήσιων λειτουργικών εξόδων και εκτιμάται ότι θα προσαυξάνονται κατά 5% κάθε χρόνο

Έξοδα ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού

Ο έντονος ανταγωνισμός δημιουργεί την ανάγκη στην επιχείρηση να αναπτυχθεί και να εκσυγχρονιστεί. Αυτό σημαίνει είτε επέκταση των εγκαταστάσεων της είτε ανανέωση του εξοπλισμού της. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάγκη εύρεσης χρηματοδότησης. Παρακάτω κάνουμε μια μικρή αναφορά ως προς την αξιολόγηση τέτοιων επενδυτικών προτάσεων:

2.3 Τύποι αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων

Για τη σωστή ανάλυση ενός επενδυτικού σχεδίου, ο επιχειρηματίας ή τα διευθυντικά στελέχη της επιχείρησης θα πρέπει να προσδιορίσουν το αρχικό κόστος της επένδυσης, καθώς επίσης και την αύξηση στις ετήσιες ταμειακές ροές που θα προκύψουν από την επένδυση. Αφού προσδιοριστούν το αρχικό κόστος και οι ετήσιες ταμειακές ροές, ο επιχειρηματίας πρέπει να αξιολογήσει την επένδυση πριν προβεί σε οποιαδήποτε άλλη ενέργεια.

Ως ταμειακή ροή ορίζεται τόσο η εισροή μετρητών στο ταμείο της επιχείρησης, όσο και η πραγματική εκροή από το ταμείο.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ορισμένες παρατηρήσεις που σχετίζονται με τις ταμειακές ροές, οι οποίες είναι:

Οι ταμειακές ροές για τις οποίες ενδιαφέρει μια επιχείρηση είναι οι μετά από φόρους, καθώς οι φόροι αποτελούν εκροή. Επομένως κατά τον υπολογισμό των ταμειακών ροών, θα πρέπει να αφαιρέσουμε τους φόρους που σχετίζονται με αυτές τις ταμειακές ροές.

Για την αποδοχή μίας επένδυσης, η επιχείρηση ενδιαφέρεται για τις πρόσθετες ταμειακές ροές που θα επέλθουν από την επένδυση και όχι από τις ήδη υπάρχουσες. Σε περίπτωση που η χρηματοδότηση πραγματοποιείται με δανεισμό, οι ταμειακές ροές δεν θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές δαπάνες.

Ο προσδιορισμός των ταμειακών ροών πρέπει να βασίζεται στο κόστος ευκαιρίας και όχι το ιστορικό κόστος.

Τελευταία παρατήρηση είναι ότι στην αξιολόγηση των επενδύσεων η χρονική στιγμή που πραγματοποιούνται οι ταμειακές ροές έχει βασική σημασία, καθώς από λογιστικής άποψη είναι σημερινό έσοδο αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί μελλοντικό έσοδο.

Οι ταμειακές ροές μιας επένδυσης περιλαμβάνονται σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες:

Αρχικό κόστος

Με τον όρο αρχικό κόστος μιας επένδυσης εννοούμε την άμεση καταβολή μετρητών, η οποία είναι απαραίτητη για την πραγματοποίησή της. Ο τύπος υπολογισμού του αρχικού κόστους μιας επένδυσης είναι:

$$\text{ΑΡΧΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ} = \text{ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΚΡΟΕΣ} - \text{ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΙΣΡΟΕΣ}$$

Αν και ο παραπάνω τύπος φαίνεται απλός, πρόκειται όμως για μία πολύπλοκη διαδικασία, καθώς υπάρχουν πολλοί παράμετροι που πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν για τον υπολογισμό του αρχικού κόστους. Κάποιες από τις πιο σημαντικές παραμέτρους που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του αρχικού κόστους είναι:

ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΚΡΟΕΣ	ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΙΣΡΟΕΣ
Κόστος αγοράς	Έσοδα από πώληση των παλαιών παγίων
Πρόσθετες δαπάνες που σχετίζονται με την αγορά (π.χ. εκπαίδευση προσωπικού σε κάποιο νέο μηχάνημα)	Μείωση φορολογίας από την πώληση λόγω ζημίας
Κόστος μεταφοράς	
Κόστος εγκατάστασης	
Καταβολή φόρου από τις πρώτες πωλήσεις	

Πρόσθετες ετήσιες Ταμειακές ροές

Ως πρόσθετη ταμειακή ροή ορίζεται η ταμειακή ροή που θα έχει η επιχείρηση σε όλη τη διάρκεια της και που θα έχει παραχθεί από την αποδοχή της επένδυσης.

Ο υπολογισμός των ετήσιων πραγματικών ροών γίνεται με τον εξής τύπο:

$$\text{ΕΤΗΣΙΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ} = \text{ΕΤΗΣΙΑ ΑΚΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ} + \text{ΕΤΗΣΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΗ}$$

Στον υπολογισμό όμως των αυξημένων ετήσιων ταμειακών ροών πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν τα εξής:

- Τα αυξημένα έσοδα πέραν των αυξημένων εξόδων
- Την εξοικονόμηση εργατικών, πρώτων υλών και λοιπών δαπανών
- Φορολογική εξοικονόμηση από την αύξηση της απόσβεσης

Αφού λάβουμε τα παραπάνω υπ' όψιν, ο υπολογισμός των ετήσιων αυξημένων ταμειακών ροών γίνεται με τον εξής τύπο:

$$\Delta CF = (\Delta Sales - \Delta OC) * (1-t) + t * \Delta Dep$$

Όπου:	ΔCF	Η μεταβολή στις ετήσιες ταμειακές ροές
	$\Delta Sales$	Η μεταβολή στις πωλήσεις
	ΔOC	Η μεταβολή στο κόστος πωλήσεων και στα έξοδα λειτουργίας
	t	Ο οριακός φορολογικός συντελεστής
	t ΔDep	Η μεταβολή στις αποσβέσεις

Τελική ταμειακή ροή

Η τελική ροή μιας επένδυσης περιλαμβάνει την υπολειμματική αξία της επένδυσης και τη φορολογική επίπτωση των κερδών (ή των ζημιών) τα οποία συνδέονται με τη πώλησή τους.

Η αυξημένη τελική ταμειακή ροή μιας επένδυσης αποτελείται από το άθροισμα των παρακάτω παραγόντων:

- Υπολειμματική αξία της επένδυσης και πιθανές φορολογικές τις επιπτώσεις
- Καταβολή μετρητών που συνδέεται με τον τερματισμό της επένδυσης

- Ανάκτηση καταβολής μετρητών που πραγματοποιήθηκε στην αρχή της επένδυσης και δεν προοριζόταν για δαπάνες.

2.4 Φορολογία

5.1 Ατομικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με το πιο πρόσφατο φορολογικό καθεστώς (που δυστυχώς έχει αλλάξει πολλές φορές), και που τέθηκε σε ισχύ την 01/01/2014 (ν. 4110/2013 και ν.4172/2013) και αφορά τη χρήση του προηγούμενου έτους, η ατομική επιχείρηση φορολογείται ως εξής:

Τα πρώτα 50.000 € φορολογούνται με συντελεστή 26% και τα υπόλοιπα με 33%. Η προκαταβολή φόρου είναι 55% επί του κύριου φόρου και συμψηφίζεται με την αντίστοιχη περσινή προκαταβολή φόρου (αν υπάρχει), ενώ όσον αφορά την περιοδική δήλωση του ΦΠΑ, αυτή γίνεται εύκολα και γρήγορα μέσω του Taxisnet. Τέλος, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ο επιχειρηματίας ανάλογα με τα συνολικά εισοδήματα που έχει, καλείται να πληρώσει έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης που ξεκινάει από 1% για πάνω από 12.000 € (Ελπίζεται η εισφορά αυτή να συμπληρώσει τον κύκλο υπαρξή της – αρχικά ήταν για πέντε έτη και επήρε παράταση!)

Από τον παραπάνω πίνακα εξαιρούνται οι Ατομικές Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών που ικανοποιούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και οι Γεωργικές Επιχειρήσεις, οι οποίες φορολογούνται με την κλίμακα της μισθωτής εργασίας, αφού πρώτα αφαιρεθούν στην πρώτη περίπτωση οι ασφαλιστικές εισφορές και στην δεύτερη οι αντικειμενικές δαπάνες. Πιο συγκεκριμένα, τα ετήσια εισοδήματα των Ατομικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και των γεωργικών επιχειρήσεων φορολογούνται με κλίμακα τριών συντελεστών φόρου. Τα πρώτα 25.000 € με 22%, τα επόμενα 17.000€ (από 25.001 έως 42.000) με 32% και το ποσό άνω των 42.000€ με συντελεστή 42%. Και σε αυτή την περίπτωση, όπου υπάρχει υποχρέωση, το ποσοστό της προκαταβολής φόρου προσδιορίζεται σε 55%.

Για ατομικές επιχειρήσεις που ξεκίνησαν τη λειτουργία τους μετά την 1η Ιανουαρίου 2013 ισχύει για τα τρία πρώτα έτη δραστηριοποίησής τους , μείωση του φορολογικού συντελεστή κατά 50 %.

5.2 Εταιρικές επιχειρήσεις

5.2.1 Προσωπικές επιχειρήσεις (Ο.Ε. και Ε.Ε.)

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 για τη φορολογία εισοδήματος, από 1/1/2014 (οικονομικό έτος 2013) οι Ο.Ε. και οι Ε.Ε. φορολογούνται ανάλογα με τα βιβλία που τηρούν.

Απλογραφικά βιβλία (εσόδων – εξόδων)

Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Ε. & Ε.Ε. που τηρούν απλογραφικά βιβλία φορολογούνται ως ακολούθως:

Τα πρώτα 50.000 ευρώ φορολογούνται με συντελεστή 26%, ενώ κάθε επιπλέον ευρώ φορολογείται με συντελεστή 33%. Με την καταβολή του φόρου, εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση επί των κερδών αυτών, των εταίρων που συμμετέχουν στην Ο.Ε. ή την Ε.Ε.. Επιπλέον, κάθε Ε.Ε. ή Ο.Ε. καλείται να πληρώσει τέλος επιτηδεύματος. Στο ποσό του βεβαιωθέντος φόρου υπολογίζεται προκαταβολή φόρου για το επόμενο έτος με συντελεστή 55%.

Διπλογραφικά βιβλία

Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Ε. & Ε.Ε. που τηρούν διπλογραφικά βιβλία φορολογούνται με συντελεστή 26%, ανεξαρτήτως ύψους κερδών. Με το φόρο εισοδήματος που προκύπτει εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση της εταιρείας για τα κέρδη αυτά, καθώς με το άρθρο 22 του Ν. 3296/2004 τα καθαρά κέρδη των προσωπικών εταιρειών δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου. Σε περίπτωση διανομής κερδών στους εταίρους , (όπως προβλέπεται στο καταστατικό της εταιρείας), παρακρατείται φόρος εισοδήματος , ο οποίος αποδίδεται μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την υποβολή της δήλωσης του νομικού προσώπου. Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων (εταίρων, κοινωνών) για τα άνωθεν εισοδήματα.

Οι αμοιβές που καταβάλλονται στους διαχειριστές των Ο.Ε. - Ε.Ε. φορολογούνται με την κλίμακα των μισθωτών σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 4172/2013. Τούτο προκύπτει από συνδυασμό διατάξεων του νόμου αλλά και από τις διευκρινίσεις της υπ' αριθ. Π.Ο.Λ. 1120/25.4.2014 εγκυκλίου του Υπ. Οικονομικών, όπου επισημαίνεται ότι στις αμοιβές διοίκησης (που έχουν παρακράτηση φόρου 20%) δεν περιλαμβάνονται οι αμοιβές που καταβάλλονται στα μέλη του Δ. Σ της εταιρείας (ούτε φυσικά των διαχειριστών, εάν η εταιρεία αντί για Δ.Σ. έχει διαχειριστές).

5.2.2 Κεφαλαιουχικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με τον ν.4172/2013 για τη φορολογία εισοδήματος, από 1/1/2014 οι κεφαλαιουχικές εταιρείες φορολογούνται με τον γενικό κανόνα που ακολουθεί:

- Τα συνολικά κέρδη των εταιρειών αυτής της μορφής φορολογούνται με συντελεστή 26%, ανεξαρτήτως ποσού,
- ενώ για τα διανεμόμενα στους εταίρους κέρδη ή μερίσματα ισχύει επιπλέον φορολογική επιβάρυνση 10%.
- Η αμοιβή του διαχειριστή φορολογείται ως εισόδημα μισθωτής εργασίας.
- Η προκαταβολή φόρου ισούται με το 80% του φόρου που προκύπτει από την υποβαλλόμενη δήλωση.
- Τέλος επιτηδεύματος .

Σε μια περίοδο οικονομικής στενότητας αυτές οι ανάγκες είναι πιο έντονες. Καθώς η ρευστότητα της οικονομίας είναι ελάχιστη, αρκετές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που έχουν προς τρίτους, ιδιαίτερα προς τραπεζικά ιδρύματα καθώς και στα Δημόσια ταμεία. Σύμφωνα με μελέτη που παρουσιάστηκε σε συνάντηση εργασίας στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Δημοσίου, τραπεζών, φορέων, επιχειρήσεων και διεθνών εμπειρογνώμων, τα προβληματικά εταιρικά δάνεια ανέρχονται στα 20-30 δισεκατομμύρια.

Η μελέτη εκτιμά ότι σε μη υγιή κατάσταση βρίσκεται ένας αριθμός επιχειρήσεων των οποίων οι οφειλές αντιστοιχούν στο περίπου 20% του συνόλου των δανείων. Σε αντίθεση σε πλήρες υγιές κατάσταση βρίσκεται τουλάχιστον το 1/3 των επιχειρήσεων. Η μελέτη έδειξε επίσης ότι σημαντικός αριθμός των επιχειρήσεων θα βελτίωνε τις προοπτικές του με αναδιάρθρωση του χρέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Τρόποι και Μέθοδοι χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

3.2 ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Ίδια Κεφάλαια για τις νέες επιχειρήσεις είναι τα κεφάλαια που επενδύονται στην επιχείρηση, τα οποία προέρχονται από αποταμιεύσεις.

Ίδια κεφάλαια για μία υφιστάμενη επιχείρηση είναι:

- Το μετοχικό κεφάλαιο που εισφέρουν οι φορείς της επιχείρησης (χρήμα και είδος). Για παράδειγμα η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με 100.000,00 Ευρώ ή αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με αγορά εξοπλισμού.
- Τα αδιανέμητα κέρδη που παρακρατούνται, δηλαδή τα αποθεματικά. Για παράδειγμα
- Κεφάλαια που χορηγούν τρίτοι χωρίς την απόκτηση της ιδιότητας του φορέα της επιχείρησης. Για παράδειγμα δωρεά εξοπλισμού.

Κύριο χαρακτηριστικό των ιδίων κεφαλαίων είναι ότι δεν λήγουν σε προκαθορισμένο χρόνο, αλλά παραμένουν επενδυμένα στο Ενεργητικό της επιχείρησης μέχρι να επίτευξη του σκοπού της επιχείρησης.

Αλλα χαρακτηριστικά των ιδίων κεφαλαίων είναι ότι δεν επιβαρύνει την επιχείρηση με τόκους και ότι αποφέρει κέρδη στους φορείς της επιχείρησης.

3.2 Χρηματοδοτική μίσθωση

3.2.1 Εισαγωγή

Η μίσθωση για πολλές επιχειρήσεις λειτουργεί ως μια πηγή μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης. Πρόκειται για μια νομική σύμβαση μεταξύ δύο μερών, στην οποία ο ιδιοκτήτης ενός περιουσιακού στοιχείου (εκμισθωτής) παραχωρεί σε κάποιον άλλον (μίσθωση) το δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου για ένα συμφωνημένο χρονικό διάστημα έναντι περιοδικών πληρωμών (μισθωμάτων). Η μίσθωση κατά την

οποία ο μισθωτής αποκτά το δικαίωμα χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου ονομάζεται άμεση μίσθωση.

Μετά τη λήξη της σύμβασης μίσθωσης, ο μισθωτής μπορεί να:

- Να επιστρέψει το περιουσιακό στοιχείο ή
- Να ανανεώσει τη σύμβαση μίσθωσης ή
- Να αγοράσει το μισθωμένο περιουσιακό στοιχείο.

3.2.2 Είδη μισθώσεων

Οι σημαντικότερες μορφές μίσθωσης είναι:

1. Λειτουργική μίσθωση: πρόκειται για μίσθωση, της οποίας τα χαρακτηριστικά είναι:
  - Ø Είναι βραχυπρόθεσμη, δηλαδή η διάρκεια της είναι μικρότερη της οικονομικής ζωής του περιουσιακού στοιχείου.
  - Ø Υπάρχει η δυνατότητα ακύρωσης της μίσθωσης από τον μισθωτή, ο οποίος καταβάλλει κάποια χρηματική αποζημίωση.
  - Ø Ο εκμισθωτής αναλαμβάνει τη συντήρηση του εκμισθωμένου στοιχείου.
2. Χρηματοδοτική μίσθωση: πρόκειται για μίσθωση της οποίας τα χαρακτηριστικά είναι:
  - Û Είναι μεσοπρόθεσμη, δηλαδή η διάρκεια της είναι αντιστοιχεί με την οικονομική ζωή του περιουσιακού στοιχείου.
  - Û Δεν υπάρχει η δυνατότητα ακύρωσης.
  - Û Ο εκμισθωτής δεν αναλαμβάνει τη συντήρηση του περιουσιακού στοιχείου.
  - Û Τα μισθώματα καλύπτουν την αποπληρωμή του κόστους του περιουσιακού στοιχείου και μια απόδοσης των χρημάτων του εκμισθωτή.

Αυτό το είδος μίσθωσης είναι που περιλαμβάνει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη στην Ελλάδα.
3. Πώληση και επαναμίσθωση: πρόκειται για μια μορφή έμμεσης χρηματοδότησης, καθώς ο μισθωτής πωλεί το περιουσιακό στοιχείο σε εταιρεία μισθώσεων, με τη συμφωνία εκμίσθωσής του για ένα χρονικό διάστημα, καταβάλλοντας μισθώματα
4. Συμμετοχική ή μοχλευμένη μίσθωση: σε αυτό το είδος μίσθωσης, προστίθεται και ένας τρίτος συμμετέχων. Πρόκειται για το δανειστή, ο οποίος βοηθάει στη

χρηματοδότηση για την απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου. Το περιουσιακό στοιχείο υποθηκεύεται έτσι ώστε να εξασφαλιστεί το δάνειο. Επίσης ο μισθωτής είναι αυτός που εγγυάται για το χρέος.

5. Μίσθωσης vendor: σε αυτό το είδος μίσθωσης, ο εκμισθωτής έχει το ρόλο του εγγυητή για όλους τους μισθωτές. Πρόκειται για συνεργασία ενός προμηθευτή με εταιρεία μισθώσεων για την προώθηση των πωλήσεων και των δύο μερών, η οποία παρέχει έμμεση χρηματοδότηση των πωλήσεων.

3.2.3 Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ

Μίσθωμα καταβλητέο στην ΑΡΧΗ της περιόδου

$$R = \frac{k \cdot \left(1 + \frac{i}{n}\right)^{(\mu \cdot n) - 1} \cdot \frac{i}{n}}{\left(1 + \frac{i}{n}\right)^{\mu \cdot n} - 1}$$

Μίσθωμα καταβλητέο στη ΛΗΞΗ της περιόδου

$$R = \frac{k \cdot \left(1 + \frac{i}{n}\right)^{\mu \cdot n} \cdot \frac{i}{n}}{\left(1 + \frac{i}{n}\right)^{\mu \cdot n} - 1}$$

R = μίσθωμα

k = αρχικό κεφάλαιο

i = ονομαστικό επιτόκιο ανατοκίζόμενο ανά μήνα / τρίμηνο / εξαμήνο ανάλογα με το πώς είναι οι πληρωμές των μισθωμάτων

μ = έτη (διάρκεια σύμβασης)

n = περίοδος (συχνότητα πληρωμής των μισθωμάτων κατ' έτος: μηνιαία – τριμηνιαία – εξαμηνιαία)

3.2.4 Διαδικασία χρηματοδοτικής μίσθωσης

Η διαδικασία συνεργασίας μεταξύ επιχείρησης και της εταιρίας χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι σχετικά απλή και το αντικείμενο διαπραγμάτευσης είναι το κόστος. Η έγκριση μιας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης εξαρτάται από την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης και το είδος της επένδυσης. Η σύμβαση καταρτίζεται με συμβολαιογραφική πράξη.

Η διαδικασία που ακολουθείται στη χρηματοδοτική μίσθωση είναι η εξής:

- Η επιχείρηση επιλέγει τον εξοπλισμό που καλύπτει τις ανάγκες της και λαμβάνει μια προσφορά αγοράς του εξοπλισμού.
- Ο μισθωτής (επιχείρηση) υποβάλλει αίτηση στον εκμισθωτή (εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης) που συνοδεύεται με την προσφορά και τα δικαιολογητικά για τον έλεγχο φερεγγυότητας του εξοπλισμού που επέλεξε.
- Εφόσον εγκριθεί η αίτηση, υπογράφεται η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταξύ του μισθωτή και του εκμισθωτή, στην οποία ορίζονται τα μισθώματα και η μισθωτική περίοδος.
- Ο μισθωτής παραγγέλλει τον εξοπλισμό και στην παράδοση, αφού ελέγξει τον εξοπλισμό, υπογράφει το πιστοποιητικό αποδοχής εξοπλισμού.
- Με τη λήξη της μισθωτικής περιόδου, και αναλόγως το είδος μίσθωσης που έχει συμφωνηθεί, ο μισθωτής αναλαμβάνει την κυριότητα του εξοπλισμού.

3.2.5 Πλεονεκτήματα χρηματοδοτικής μίσθωσης

Τα βασικά πλεονεκτήματα που παρέχει η χρηματοδοτική μίσθωση είναι:

Û Χρηματοδότηση 100%

Το πιο σημαντικό πλεονέκτημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι η κάλυψη 100% της αγοράς του εξοπλισμού και η άμεση χρησιμοποίηση αυτού του ποσού χωρίς την ίδια συμμετοχή,

Û Φορολογικά πλεονεκτήματα

Η χρηματοδοτική μίσθωση παρέχει φορολογικές ελαφρύνσεις για την επιχείρηση, δεδομένου ότι τα μισθώματα θεωρούνται έξοδα και εκπίπτουν από τους φόρους.

Û Βελτίωση ρευστότητας

Με τη χρήση της χρηματοδοτικής μίσθωσης, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τον εξοπλισμό χωρίς να μειώσει τη ρευστότητα της ή να τη χρησιμοποιήσει για να ικανοποιήσει άλλες ανάγκες της.

Û Μη χρήση εμπράγματων εξασφαλίσεων

Η επιχείρηση πραγματοποιώντας μία αγορά με τη χρηματοδοτική μίσθωση, διατηρεί την κυριότητα του αντικειμένου, η οποία προστατεύεται από το Ν.1665/1986.

Û Προγραμματισμός δαπανών

Εφόσον το ποσό και ο χρόνος καταβολής των μισθωμάτων προκαθορίζονται, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να προγραμματίσει τις δαπάνες ανάλογα με τις ανάγκες της.

Û Χαμηλότερο κόστος και εξοικονόμηση χρόνου

Η διαδικασία υπογραφής της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι ταχύτερη και λιγότερο δαπανηρή σε σύγκριση με άλλες μορφές χρηματοδότησης. Δεν

υπάρχει η ανάγκη εμπράγματων εξασφαλίσεων και προβλέπονται μειωμένα συμβολαιογραφικά δικαιώματα και απαλλαγή χαρτοσήμου και άλλων φόρων.

3.2.6 Μειονεκτήματα χρηματοδοτικής μίσθωσης

Τα βασικά μειονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρήση χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι:

§ Έλεγχος

Η επιχείρηση υπόκειται σε έλεγχο από τον εκμισθωτή για τη διαπίστωση της καλής λειτουργικής κατάστασης τους εξοπλισμού.

§ Δισταγμός των Τραπεζών για χρηματοδότηση

Όταν ο εξοπλισμός μίας επιχείρησης στηρίζεται με τη μέθοδο χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπάρχει η πιθανότητα εκδήλωσης δισταγμού από τις Τράπεζες για χρηματοδότηση για άλλες ανάγκες της επιχείρησης.

§ Επιτόκιο

Το επιτόκιο των μισθωμάτων είναι ελαφρώς μεγαλύτερο από το επιτόκιο δανεισμού χρηματοδότησης των Τραπεζών.

3.2.7 Καταλληλότητα της Χρηματοδοτικής Μίσθωσης

Για το πότε συμφέρει να χρησιμοποιείται ο θεσμός του Leasing, η απάντηση είναι πολύ προφανής: Η Χρηματοδοτική Μίσθωση συμφέρει όταν ο συντελεστής απόσβεσης του επενδυτικού αγαθού είναι χαμηλός.

Η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί τη μόνη μορφή χρηματοδότησης στην οποία κάθε πληρωμή που γίνεται από τον μισθωτή στον εκμισθωτή εκπίπτει πλήρως από τα ακαθάριστα έσοδα του πρώτου. Αυτό είναι που καθιστά το Leasing σε πολλές περιπτώσεις, όχι βέβαια όλες, την πιο συμφέρουσα μορφή πιστοδότησης από τον ισόποσο και ίσης χρονικής διάρκειας τραπεζικό δανεισμό ή από την αγορά με χρήση ιδίων κεφαλαίων (όπου η μόνη φορολογική ελάφρυνση της αρχικής εκταμίευσης για την αγορά προέρχεται από τις αποσβέσεις).

Κάτω όμως από τρεις σημαντικές και απαραίτητες προϋποθέσεις οι οποίες είναι:

- Κερδοφορία του μισθωτή
- Χαμηλό συντελεστή απόσβεσης
- Διάρκεια μίσθωσης ή, το πολύ, ίση με τη διάρκεια απόσβεσης του επενδυτικού αγαθού (αν ο συντελεστής απόσβεσης είναι 20% ετησίως -δηλαδή, το αγαθό αποσβένεται σε πέντε χρόνια- η διάρκεια της μίσθωσης δε πρέπει να υπερβαίνει την πενταετία).

Η χρηματοδοτική μίσθωση είναι σήμερα ένα αυτοτελές χρηματοδοτικό εργαλείο, "περιορισμένης εμβέλειας", η χρήση του οποίου συμφέρει μόνο όταν συντρέχουν οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις που αναπτύχθηκαν πιο πάνω.

3.3 ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

3.3.1 Εισαγωγή

Η κυριότερη πηγή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων, μετά από τα ίδια κεφάλαια, είναι η δανειακή χρηματοδότηση, κοινώς το δάνειο. Ως δάνειο ορίζεται η ειδική διμερής σύμβαση, όπου μεταβιβάζεται για κάποιο χρονικό διάστημα η κυριότητα ενός συγκεκριμένου χρηματικού ποσού με την προϋπόθεση της επιστροφής του σε δόσεις συν το τόκο.

Από νομικής άποψης, η δανειακή σύμβαση είναι ετεροβαρής, ενοχική και διαρκής. Για τη σύναψη της δανειακής σύμβασης θα πρέπει τα συμβαλλόμενα μέλη και το αντικείμενο αυτής να πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που ορίζονται για τη σύναψη δικαιοπραξίας.

3.3.2 Τραπεζική χρηματοδότηση

Οι περισσότερες περιπτώσεις δανειοδότησης (είτε πρόκειται για ιδιώτη είτε για επιχείρηση) αναλαμβάνονται από τις τράπεζες και από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, που έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα κριτηρίων και υπολογιστικών μοντέλων, τα οποία τους επιτρέπουν να ελέγξουν εάν και κατά πόσο ένας υποψήφιος είναι κατάλληλος για δανεισμό.

Ο τραπεζικός δανεισμός αποτελεί τον πιο συνηθισμένο τρόπο στον οποίο καταφεύγουν οι επιχειρήσεις να βρουν χρηματοδότηση. Οι τράπεζες έχουν δημιουργήσει προϊόντα χορήγησης κεφαλαίου με όρους που συμφωνούνται μαζί με τις επιχειρήσεις, όπως το ύψος κεφαλαίου, η διάρκεια, το επιτόκιο, κτλ.

3.3.3 Τρόποι εξόφλησης

Τα δάνεια εξοφλούνται είτε με τοκοχρεολυτικές δόσεις σε τακτές ημερομηνίες, είτε με ισόποσες χρεολυτικές δόσεις είτε εφάπαξ.

Τοκοχρεολυτικό δάνειο: Είναι το δάνειο που αποπληρώνεται με ίσες δόσεις και σε κάθε δόση εξοφλούνται τόσο το κεφάλαιο όσο και οι τόκοι.

Χρεολυτικό δάνειο: Είναι το δάνειο που εξοφλείται με ίσες δόσεις που περιλαμβάνουν μόνο το κεφάλαιο. Οι τόκοι εξοφλούνται σε προκαθορισμένες ημερομηνίες που μπορεί να είναι και διαφορετικές από αυτές κατά τις οποίες πληρώνεται το κεφάλαιο.

3.3.4 Διάκριση τραπεζικών χρηματοδοτήσεων

Η διάκριση των χρηματοδοτήσεων βασίζεται κυρίως στα ακόλουθα:

1. Το σκοπό της χρηματοδότησης

Με βάση το σκοπό διακρίνουμε τις δύο κύριες μορφές χρηματοδότησης: Χρηματοδότηση για κεφάλαιο κίνησης Η χρηματοδότηση για κεφάλαια κίνησης βοηθάει την επιχείρηση να αντιμετωπίσει προβλήματα ρευστότητας και κάνει όλες τις απαιτούμενες λειτουργίες για την πραγματοποίηση πωλήσεων. Είναι από την φύση τους μικρής διάρκειας. Τα πιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν ολοκληρωμένα πακέτα για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας των ΜμΕ. Τέτοια πακέτα είναι τα ανοιχτά ή ανακυκλούμενα δάνεια και οι αλληλόχρεοι λογαριασμοί.

Στα ανοιχτά ή ανακυκλούμενα δάνεια οι τράπεζες ένα πιστωτικό όριο στον πελάτη τους μέχρι το οποίο μπορεί να δανείζεται. Ο πελάτης μπορεί να εξοφλήσει μέρος ή το σύνολο της οφειλής, ενώ μπορεί να επαναδανείζεται μέχρι το όριο που του έχει χορηγηθεί, χωρίς να υπάρχει η απαίτηση της επιστροφής του κεφαλαίου σε συγκεκριμένο διάστημα.

Το ύψος των δανείων εξαρτάται από το μέγεθος, την αποδοτικότητα και τις προοπτικές της επιχείρησης. Επίσης το επιτόκιο είναι κυμαινόμενο. Έχοντας σημείο αναφοράς το βασικό επιτόκιο κάθε τράπεζας υπάρχει μια προσαύξηση από 0 έως και 4 μονάδες, με βάση τα υποκειμενικά και αντικειμενικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα, τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, η εξέλιξη της επιχείρησης, κτλ. Αυτού του τύπου δανείου χορηγείται για την ενίσχυση της ρευστότητας της επιχείρησης, να πραγματοποιηθούν εισαγωγές – εξαγωγές, για την αγορά εταιρικών τοκομεριδίων, κτλ.

Χρηματοδότηση για απόκτηση εγκαταστάσεων και αγορά εξοπλισμού

Τα δάνεια εγκατάστασης και τα δάνεια επαγγελματικού εξοπλισμού είναι μεγάλης διάρκειας και το επιτόκιο είναι μικρότερο των δανείων κεφαλαίου κίνησης, εξαιτίας της μεγάλης διάρκειας.

2. Τη διάρκεια της χρηματοδότησης

Με βάση τη χρονική διάρκεια διακρίνουμε τις δύο ακόλουθες κατηγορίες χρηματοδότησης:

Βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις

Οι βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις αφορούν κυρίως για κεφάλαια κίνησης. Ο χρόνος αποπληρωμής πραγματοποιείται συνήθως σε διάστημα 12 μηνών, αλλά ανάλογα με το παραγωγικό κύκλωμα της επιχείρησης μπορεί να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια.

Μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις

Μακροπρόθεσμες είναι οι χρηματοδοτήσεις, στις οποίες η διάρκεια αποπληρωμής είναι πέραν του ενός έτους. Συνήθως χρησιμοποιούνται για την απόκτηση παγίων στοιχείων, π.χ. αγορά ακινήτου ή εξοπλισμού. Ο ακριβής καθορισμός της διάρκειας εξαρτάται από τη φύση του παγίου που θα αποκτηθεί. Τα δάνεια αυτά χορηγούνται με την κατάρτιση σύμβασης δανείου με τα εξής χαρακτηριστικά:

- Η σύμβαση δανείου έχει συγκεκριμένη λήξη και είναι ορισμένου χρόνου
- Το δάνειο είναι για ορισμένο ποσό χωρίς τη δυνατότητα αυξομείωσης
- Δεν υπάρχει η δυνατότητα επαναχορήγησης του ποσού
- Κατά την εξόφληση παύουν να ισχύουν τυχόν ασφάλειες που είναι συνδεδεμένες με τη σύμβαση

Η αποπληρωμή του μακροπρόθεσμου δανείου διενεργείται συνήθως σε ισόποσες τοκοχρεολυτικές δόσεις συμφωνημένες εκ των προτέρων. Λόγω της πιθανότητας ύπαρξης αλλαγών στην οικονομία και στην επιχειρηματική δραστηριότητα, εξαιτίας της μεγάλης διάρκειας, οι τράπεζες απαιτούν εξασφαλίσεις του 90% του ύψους του δανείου από την επιχείρηση. Τέτοιες εξασφαλίσεις μπορεί να είναι μετοχές, μηχανήματα και εξοπλισμός, κτλ. Το είδος της εγγύησης αναγράφεται στη σύμβαση του δανείου.

3. Το είδος των εγγυήσεων εξασφάλισης (Δ)

3.3.5 Είδη Μακροπρόθεσμων Δανείων

Δάνεια για επαγγελματική στέγη

Τα δάνεια για επαγγελματική στέγη αφορούν χρηματοδοτήσεις για την αγορά έτοιμου ή υπό κατασκευή επαγγελματικού ακινήτου ή οικοπέδου, καθώς και την ανέγερση, αποπεράτωση, επέκταση και συντήρηση επαγγελματικού ακινήτου, και μπορεί να χρηματοδοτηθεί έως 100% της αξίας του. Η διάρκεια αποπληρωμής κυμαίνεται από 3 έως 30 χρόνια, ανάλογα με την Τράπεζα και τον πελάτη. Ως εγγύηση του δανείου είναι η προσημείωση του ακινήτου. Το επιτόκιο κυμαίνεται από 5,5% έως 9,50% περίπου και προσαυξάνεται από την εισφορά του Ν. 128/1975 κατά 0,6%.. τα έξοδα του δανείου δεν ξεπερνούν το 1% του συνόλου του δανείου

Για τις νέες επιχειρήσεις, οι Τράπεζες παρέχουν δύο χρόνια χάριτος, όπου στο διάστημα αυτό πληρώνονται μόνο οι τόκοι του δανείου.

Δάνεια για αγορά παγίου εξοπλισμού

Τα δάνεια για αγορά παγίου εξοπλισμού χορηγούνται για την απόκτηση νέου ή μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Το ύψος της χρηματοδότησης κυμαίνεται από 50% έως 80% της επένδυσης και σε ορισμένες περιπτώσεις φτάνει και το 100% της επένδυσης. Η διάρκεια αποπληρωμής φτάνει τα 15 χρόνια με επιτόκιο που κυμαίνεται από 6,25% έως 10%. Τα δάνεια αυτής της μορφής είναι τοκοχρεολυτικά, εξοφλούνται είτε ανά μήνα είτε ανά τρίμηνο, και υπάρχει η δυνατότητα επιλογής ανάμεσα σε σταθερό ή κυμαινόμενο επιτόκιο.

3.3.6 Πλεονεκτήματα Τραπεζικής Χρηματοδότησης

Τα βασικά πλεονεκτήματα που απορρέουν από τη δανειοδότηση είναι:

Û Μέσο άντλησης Κεφαλαίων

Η λήψη δανείου εξασφαλίζει στις επιχειρήσεις την άντληση του απαραίτητου κεφαλαίου για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της.

Û Χαμηλό επιτόκιο

Το ρίσκο που αναλαμβάνει η Τράπεζα με τη χορήγηση δανείου είναι μικρότερο από το αντίστοιχο ρίσκο της πώλησης και επαναμίσθωσης παγίων στοιχείων. Για το λόγο αυτό, το επιτόκιο είναι μικρότερο.

Û Ευελιξία στην αποπληρωμή

Η αποπληρωμή των δανείων ορισμένης διάρκειας μπορεί να αποπληρωθεί με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε επιχείρησης. Το γεγονός αυτό καθιστά τη δανειακή χρηματοδότηση ιδιαίτερα ευέλικτη και προσιτή.

Ü Η επιχείρηση διατηρεί την κυριότητα

Σε αντίθεση με την πώληση και επαναμίσθωση παγίων στοιχείων, η επιχείρηση διατηρεί την κυριότητα των παγίων στοιχείων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η επιχείρηση να καθορίζει τον τρόπο χρήσης χωρίς να υπόκειται σε οποιαδήποτε μορφή ελέγχου από τρίτους.

3.3.7 Μειονεκτήματα δανειακής χρηματοδότησης

Τα βασικά μειονεκτήματα που αφορούν τη δανειζόμενη επιχείρηση είναι:

§ Μη παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων

Από τα πιο σημαντικά μειονεκτήματα της δανειακής χρηματοδότησης, είναι η μη παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων, όπως συμβαίνει στη χρηματοδοτική μίσθωση.

§ Ανάγκη εξασφάλισης δανεισμού και παροχή εγγυήσεων

Για την παροχή δανειακής χρηματοδότησης, η τράπεζα θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι η επιχείρηση θα είναι σε θέση να αποπληρώσει το δάνειο καθ' όλη τη διάρκεια. Για το λόγο αυτό, η εταιρεία παρέχει τις ανάλογες εγγυήσεις, όπως είναι η υποθήκη των παγίων στοιχείων, η προσημείωση, κτλ, γεγονός ιδιαίτερα δεσμευτικό.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά το δανεισμό δύσκολο σε περίπτωση μη παροχής εγγυήσεων.

§ Ταχύτητα διαδικασίας

Εξαιτίας της ανάγκης παροχής εγγυήσεων και άλλων δικαιολογητικών εγγράφων από τη μεριά της επιχείρησης, η διαδικασία έγκρισης δανειακής χρηματοδότησης είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα. Το γεγονός αυτό, δεν παρέχει τη δυνατότητα της άμεσης υλοποίησης της επένδυσης.

§ Κυμαινόμενο επιτόκιο

Η ύπαρξη του κυμαινόμενου επιτοκίου μπορεί να οδηγήσει στο επιτοκιακό κίνδυνο. Δηλαδή, υπάρχει η πιθανότητα αύξησης του επιτοκίου ατά τη διάρκεια αποπληρωμής της δανειακής χρηματοδότησης.

§ Κίνδυνος δυσκολίας αποπληρωμής δανειακής χρηματοδότησης

Σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, η αποπληρωμή της δανειακής χρηματοδότησης είναι ιδιαίτερα δύσκολη, με αποτέλεσμα η επιχείρηση να αναγκαστεί να

ρευστοποιήσει τα κεφάλαια για να ανταπεξέλθει στους όρους της σύμβασης. Σε αντίθετη περίπτωση, υπάρχει η πιθανότητα της κατάσχεσης των εγγυήσεων που δόθηκαν.

3.4 Εταιρείες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών

3.4.1 Εισαγωγή και Ορισμός

Ο όρος κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών προέρχεται από τη ξένη λέξη “venture capital”. Αν αναλύσουμε τον ξένο όρο, η λέξη “venture” προέρχεται από τη γαλλική λέξη “aventure”, η οποία σημαίνει «απρόβλεπτες δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο. Η λέξη “capital” σημαίνει κεφάλαιο. Από τα παραπάνω βγάζουμε το συμπέρασμα πως το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών αναφέρεται στο κεφάλαιο κινδύνου. Το κεφάλαιο κινδύνου αναφέρεται σε μακροπρόθεσμα επενδυμένα κεφάλαια σε επιχειρήσεις οι οποίες ενέχουν υψηλό κίνδυνο, όπως για παράδειγμα οι μικρές ή νέες επιχειρήσεις.

Εναλλακτικά, μπορούμε να ορίσουμε το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών ως έναν τρόπο χρηματοδότησης της ίδρυσης, ανάπτυξης ή εξαγοράς μιας εταιρείας, βάσει του οποίου ο επενδυτής αποκτά τμήμα του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ως αντάλλαγμα για την παροχή χρηματοδότησης, σύμφωνα με το British Venture Capital Association.

Η κεφαλαιακή ενίσχυση μιας εταιρείας είναι δυνατή τόσο σε αρχικό στάδιο (σποράς ή εκκίνησης) όσο και σε μεταγενέστερο (ανάπτυξης ή εξαγοράς). Οι αποδόσεις στις οποίες αποβλέπουν οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών είναι ανάλογες του επιχειρηματικού κινδύνου που αναλαμβάνουν.

Επιπλέον, το κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών χρησιμοποιείται συχνά και στην περίπτωση μεταβίβασης της εταιρικής ιδιοκτησίας είτε σε μετόχους μειοψηφίας είτε σε ομάδες στελεχών των εταιρειών προσφέροντας την απαιτούμενη χρηματοδότηση για την επίτευξη των επιχειρηματικών τους στόχων.

Η χρηματοδότηση κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών πραγματοποιείται συνήθως μέσω αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, κατά την οποία δε συμμετέχουν οι υφιστάμενοι μέτοχοι προκειμένου να συμμετάσχει η εταιρεία επιχειρηματικών κεφαλαίων. Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών χρησιμοποιούν και διάφορα άλλα εργαλεία για να πραγματοποιήσουν τις επενδύσεις τους, όπως

προνομιούχες μετοχές ή μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια. Ως επί το πλείστον, ο κύριος μέτοχος εξακολουθεί να διατηρεί τον έλεγχο της εταιρείας του μετά την επένδυση της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών.

3.4.2 Γενικά χαρακτηριστικά του κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών

Τα χαρακτηριστικά του κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών έχουν ως εξής:

i. Επιλεκτική χρηματοδότηση

Σύμφωνα με τους Bygrave και Timmons (1992) η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών συμμετέχει στο επιχειρηματικό ρίσκο μαζί με την επιχείρηση. Αυτό σημαίνει πως η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών που χρηματοδοτεί την επιχείρηση, δεν ζητά εγγυήσεις όπως συμβαίνει στο τραπεζικό δανεισμό, και σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν αποφέρει κέρδη και η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών αποτύχει επιχειρηματικά, δεν υπάρχει η δυνατότητα επιστροφής της χρηματοδότησης που χορηγήθηκε. Βασική προϋπόθεση είναι η επιχείρηση να τηρήσει τους όρους της συμφωνίας που πραγματοποίησε με την εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών.

ii. Συνεργασίες

Η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών έχει τη δυνατότητα συνεργασίας με άλλες εταιρείες με σκοπό την εκμετάλλευση συνεργείων και την αλληλοσυμπλήρωση ικανοτήτων.

iii. Χρηματοδότηση «προσώπων»

Η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών γίνεται συνέταιρος στην επιχείρηση, αφού μοιράζονται τόσο την επιτυχία όσο και τους κινδύνους. Έτσι το επιχειρηματικό κεφάλαιο δεν αφορά μόνο απρόσωπη μορφή χρηματοδότηση. Αρκεί βέβαια η συνεργασία των χρηματοδοτών με την επιχείρηση να είναι υγιές. Σύμφωνα με τον Lorenz (1989), αυτό το χαρακτηριστικό πήρε την ονομασία χρηματοδότηση «προσώπων». Κατά τη διάρκεια αυτής της συνεργασίας, πραγματοποιείται ανταλλαγή γνώσεων και τεχνολογικού υπόβαθρου, πράγμα το οποίο βοηθάει στην ανάπτυξη της επιχείρησης.

iv. Χρηματοδότηση ενεργού συμμετοχής

Σύμφωνα με τον Megginson (2004), η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών στηρίζει την επιχείρηση από χρηματοοικονομική άποψη. Σκοπός είναι η επίλυση τυχόν προβλημάτων ανάμεσα στα δύο μέρη και επιλογή των κατάλληλων λύσεων.

Αυτό το κόστος εξαλείφεται από τα κέρδη που εισρέουν στην επιχείρηση, μειώνοντας έτσι τον επιχειρηματικό κίνδυνο.

v. Προσανατολισμός σε δυναμικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με τον Boivard (1990), η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση πρέπει να διαθέτει σπουδαία προοπτική απόδοση. Χαρακτηριστικά αυτού του προσανατολισμού αποτελούν η ανάπτυξη καινοτόμου οργανισμού καθώς και η θετική επίδραση στο χρηματοοικονομικό και τραπεζικό χώρο.

vi. Προτίμηση σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Σύμφωνα με τους Bygrave και Timmons (1992), οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνήθως αδυνατούν να εφαρμόσουν τις ιδέες και προτάσεις που έχουν από μόνες τους, λόγω έλλειψης κεφαλαίου. Γι' αυτό το λόγο, καταφεύγουν σε χρηματοδότηση μέσω κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, για την υλοποίηση των σχεδίων τους.

vii. Προτίμηση στην καινοτομία

Συνήθως οι επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται μέσω κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών ασχολούνται με καινοτόμα προϊόντα και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

viii. Προοπτικές ρευστοποίησης

Σύμφωνα με τον Megginson (2004) οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών διευρύνουν τις προοπτικές ρευστοποίησης από τις επενδύσεις τους, όπως είναι η εξαγορά από τον επιχειρηματία ή τρίτο πρόσωπο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, τα χαρακτηριστικά μια επιχείρησης που θα ενδιέφεραν μια εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών είναι:

- Υψηλός αυξανόμενος ρυθμός ανάπτυξης της επιχείρησης.
- Υψηλός αυξανόμενος ρυθμός κερδοφορίας της επιχείρησης.
- Αναμενόμενες αποδόσεις ανάλογες του ρίσκου και σταδίου της επένδυσης.
- Σωστός προσδιορισμός της αγοράς στόχου και καλό δίκτυο διανομής.
- Έλλειψη κυρίαρχου ανταγωνιστή στην τρέχουσα φάση της επένδυσης.
- Ύπαρξη καινοτόμων προϊόντων και νέων τεχνολογιών στην επιχείρηση.
- Διοίκηση με ειδικές γνώσεις, τεχνογνωσία, καινοτόμο επιχειρηματικό πνεύμα και ηγετικές ικανότητες.
- Αναμενόμενη εξαγορά της επιχείρησης σε σύντομο χρονικό διάστημα.

3.4.3 Διαδικασία Επένδυσης Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών

Η διαδικασία επένδυσης του κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών αποτελείται από 5 διαδοχικά βήματα. Το πρώτο βήμα αναφέρεται στη σύνταξη διαπραγμάτευσης (επενδυτική πρόταση), η οποία περιγράφει πως η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών καθίστανται ενήμερη για τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Το δεύτερο βήμα αναφέρεται σε μια διαδικασία διαλογής από την εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, η οποία επιδιώκει να επικεντρωθεί σε ένα σύνολο πιθανών διαπραγματεύσεων. Το τρίτο βήμα περιλαμβάνει την αξιολόγηση της πιθανής απόδοσης και του κινδύνου της επενδυτικής πρότασης. Στο τέταρτο βήμα, εφόσον γίνει θετική αξιολόγηση της επενδυτικής πρότασης, η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών προβαίνει σε μια σειρά διαπραγματεύσεων με την επιχείρηση σχετικά με το ποσό, τη μορφή και την τιμή της επένδυσης. Τέλος, αφού η διαπραγμάτευση γίνει με επιτυχία, η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών δημιουργεί στενή επαφή με την επιχείρηση, με δραστηριότητες όπως παροχή συμβουλών στη διοίκηση, κτλ.

Αναλυτικά τα βήματα έχουν ως εξής:

i. Σύνταξη διαπραγμάτευσης (Deal Origination):

Η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών αντιμετωπίζει ένα πολύ αυστηρό καθορισμένο περιβάλλον μέσα στο οποίο θα πρέπει να βρει τις ενδεχόμενες προτάσεις προς διαπραγμάτευση.

ii. Διαδικασία διαλογής (Screening)

Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών έχουν μικρό αριθμό εργαζομένων. Για το λόγο αυτό, σε επενδυτικά σχέδια που τους τραβούν την προσοχή. Τα κριτήρια διαλογής, που εφαρμόζουν οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, εμφανίζουν μια τάση να περιορίσουν τους τομείς με τους οποίους εξοικειώνεται η εταιρεία, ιδιαίτερα από την άποψη της τεχνολογίας, του προϊόντος και του πεδίου αγοράς της επιχείρησης.

iii. Αξιολόγηση

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που καταφεύγει για χρηματοδότηση σε εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών είναι κυρίως νεοσύστατες με ελάχιστη ή σχεδόν καθόλου λειτουργούσα ιστορία. Γι' αυτό το λόγο, το μέλλον τους είναι αβέβαιο και μπορεί να οδηγήσει σε επιτυχία ή αποτυχία. Το γεγονός αυτό, οδηγεί τις εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών να αξιολογούν τις επενδύσεις που θα κάνει με βάση το επιχειρηματικό πλάνο που τους κατατίθεται. Η διαδικασία αξιολόγησης επιδιώκει να αξιολογήσει υποκειμενικά την επιχείρηση σε ένα πολυδιάστατο σύνολο χαρακτηριστικών.

iv. Κτίσιμο διαπραγμάτευσης

Αν μια επένδυση γίνει αποδεκτή από την εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, θα ολοκληρωθεί μόνο όταν η εταιρεία και η επιχείρηση κτίσουν μια αμοιβαία αποδεκτή συμφωνία για το επενδύμενο κεφάλαιο. Κάποια από τα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνει αυτή η συμφωνία είναι:

- Τιμή διαπραγμάτευσης

Αναφέρεται στο μερίδιο των ιδίων κεφαλαίων που θα δώσει για αντάλλαγμα η επιχείρηση για το κεφάλαιο επιχειρηματικού κινδύνου.

- Συμβόλαια προστασίας

Αναφέρεται στον περιορισμό των κύριων δαπανών και των μισθών της διοίκησης.

- Έλεγχος

Αναφέρεται στη βάση κάτω από την οποία η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών μπορεί να προσχωρήσει σε αλλαγή του συμβουλίου, σε εκκαθάριση της επένδυσης με καταναγκαστική αγορά ή συγχώνευση, ακόμα και αν η εταιρεία κατέχει τη μειοψηφία.

- Περιορισμός αύξησης κεφαλαίων

Αναφέρεται στον περιορισμό της συμμετοχής των αρχικών επενδυτών που αυξάνεται όταν πραγματοποιηθεί μία αύξηση κεφαλαίου.

v. Μετά-επενδυτικές δραστηριότητες

Μόλις ολοκληρωθεί η παραπάνω συμφωνία ο ρόλος της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών αλλάζει από επενδυτή σε συνεργάτη. Αυτός ο νέος ρόλος μπορεί να είναι μέσω μιας επίσημης αντιπροσώπευσης στο διοικητικό συμβούλιο ή μέσω μιας άτυπης επιρροής στα δίκτυα αγοράς, των προμηθευτών και των πιστωτών. Οι περισσότερες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών συμφωνούν ότι είναι ανεπιθύμητο να ασκούν έλεγχο στις καθημερινές δραστηριότητες. Γι' αυτό το λόγο συνήθως επεμβαίνουν μόνο σε περίπτωση που εμφανιστεί μια οικονομική ή διευθυντική κρίση.

Εναλλακτικά θα μπορούσαμε να πούμε πως η διαδικασία χωρίζεται σε δύο φάσεις.

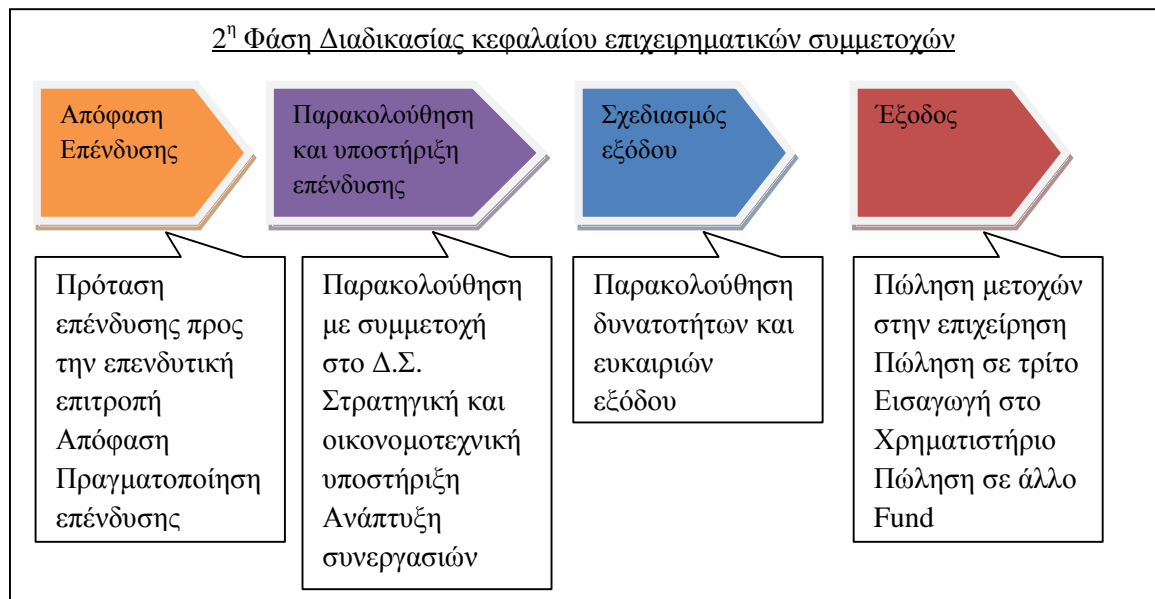
Η πρώτη φάση περιλαμβάνει τα εξής βήματα:

- i. Η επιχείρηση κάνει την πρώτη επαφή με την εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών με την κατάθεση του επιχειρηματικού πλάνου του σχεδίου.
- ii. Η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών κάνει την πρώτη αξιολόγηση του σχεδίου. Σε περίπτωση έγκρισης τα στελέχη της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών έρχονται σε επαφή με την επιχείρηση για την προετοιμασία του επενδυτικού σχεδίου, τον αρχικό έλεγχο και την προετοιμασία του επενδυτικού μνημονίου.
- iii. Εφόσον πραγματοποιηθούν τα παραπάνω, η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών στέλνει επιστολή πρόθεσης χρηματοδότησης στην επιχείρηση. Σε αυτό το βήμα, τα στελέχη της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών κάνουν ενδελεχή έλεγχο τόσο στα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, όσο και στα μεγέθη και τις προβλέψεις του επιχειρηματικού σχεδίου.
- iv. Τέλος, γίνεται η αποτίμηση της αξίας της επιχείρησης για την επενδυτική περίοδο και πραγματοποιούνται διαπραγματεύσεις μεταξύ των στελεχών της εταιρείας

κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών με την επιχείρηση για κατάρτιση συμβολαίου συνεργασίας.

- i. Πρόταση της επένδυσης προς την επενδυτική επιτροπή της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών και λήψη της σχετικής απόφασης για έναρξη της επένδυσης.
- ii. Υπογραφή συμβολαίου μεταξύ της επιχείρησης με την εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών.
- iii. Χορήγηση του συμφωνημένου κεφαλαίου στην επιχείρηση, όπως προβλέπεται από το παραπάνω συμβόλαιο.
- iv. Παρακολούθηση, στήριξη και έλεγχος της επένδυσης από τα στελέχη της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών.
- v. Σκιαγράφηση των πιθανών τρόπων εξόδου της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών από την επένδυση και σχεδιασμός της διαδικασίας σύμφωνα με την οποία θα γίνει.
- vi. Πραγματοποίηση της εξόδου της εταιρείας κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, όπως είναι για παράδειγμα η πώληση του ποσοστού σε τρίτο πρόσωπο ή ακόμα και στους αρχικούς επενδυτές.

3.4.4 Κατηγορίες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών

Οι κατηγορίες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών βασίζονται στο στάδιο που βρίσκεται η επιχείρηση και χωρίζονται σε έξι κατηγορίες, οι οποίες είναι:

Στάδιο αρχικής δημιουργίας ή «σποράς» (Seed-money stage)

Το στάδιο αυτό αναφέρεται σε επιχειρήσεις που δεν έχουν δημιουργηθεί ακόμα, αλλά έχουν αναπτύξει μία ιδέα για κάποιο προϊόν ή δραστηριότητα. Το ποσό του κεφαλαίου που χρησιμοποιείται είναι μικρό και αφορά για την πραγματοποίηση της ιδέας ή την ανάπτυξη του προϊόντος. Αξίζει να σημειωθεί ότι το στάδιο αυτό ενέχει το μεγαλύτερο κίνδυνο, καθώς η πιθανότητα το πρόγραμμα να αποδειχθεί ανεφάρμοστο είναι υψηλή.

Σύμφωνα με τον Boivard (1990), τα χαρακτηριστικά επένδυσης με κεφάλαιο σποράς είναι:

- Έλλειψη ετοιμότητας εισόδου στην αγορά.
- Έλλειψη ομάδας διοικήσεως.
- Το προϊόν και η παραγωγική διαδικασία βρίσκονται στο ερευνητικό στάδιο.
- Απαιτείται χαμηλό ποσό κεφαλαίου.
- Η ιδέα είναι το αντικείμενο αξιολόγησης της επένδυσης.
- Η διάρκεια της επένδυσης κυμαίνεται από 7 έως 10 χρόνια.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών, κεφάλαιο σποράς ορίζεται το κεφάλαιο που παρέχεται είτε για την ανάπτυξη ενός πρωτοποριακού προϊόντος, είτε για την προετοιμασία εισαγωγής στο επόμενο στάδιο (στάδιο εκκίνησης).

Στάδιο εκκίνηση (start-up stage)

Το στάδιο αυτό αναφέρεται σε επιχειρήσεις που είτε βρίσκονται στο στάδιο της οργάνωσης είτε έχουν δημιουργηθεί το τελευταίο έτος αλλά η πώληση των προϊόντων τους δεν έχει ξεκινήσει. Το ποσό του κεφαλαίου χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη επιχειρηματικού σχεδίου, μάρκετινγκ και τα έξοδα ανάπτυξης του προϊόντος.

Τα χαρακτηριστικά για επένδυση στο στάδιο εκκίνησης είναι:

- Ίδρυση Κεφαλαιουχικής εταιρείας
- Συγκρότηση ενός μέρους της ομάδας διοίκησης
- Ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού σχεδίου και πρωτότυπου προϊόντος
- Απουσία εμπορικής συναλλαγής

Το ενδιαφέρον του επενδυτή μετατοπίζεται στον ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης καθώς και στις ευκαιρίες που εμφανίζονται στην αγορά ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης της ιδέας από τη διοίκηση της εταιρείας. Η διάρκεια της επένδυσης ανέρχεται συνήθως στα 3 χρόνια.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών, κεφάλαια εκκίνησης είναι τα κεφάλαια που στοχεύουν στην ανάπτυξη προϊόντος ή υπηρεσίας, το πρωταρχικό Marketing αλλά και την αποδοχή και καθιέρωση των ιδιοτήτων του προϊόντος στην αγορά.

Στάδιο πρώτο (First stage)

Το στάδιο αυτό αναφέρεται σε επιχειρήσεις που έχουν χρησιμοποιήσει τα κεφάλαιά τους και έχουν ανάγκη χρηματοδότησης για να αρχίσουν την παραγωγή και τις πωλήσεις. Η κερδοφορία σε αυτό το στάδιο θεωρείται σχεδόν απίθανη καθώς οι επιχειρήσεις βρίσκονται στο στάδιο της οργάνωσης.

Τα χαρακτηριστικά αυτού του σταδίου είναι:

- Η επιχείρηση έχει μηδενικά ή ελάχιστα έσοδα.
- Οι ταμειακές ροές και τα κέρδη είναι αρνητικά.
- Ελάχιστη εμπειρία από πλευράς διοίκησης.
- Σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης και κέρδους.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών, το πρώτο στάδιο ορίζεται ως μια χρηματοδότηση που παρέχεται σε επιχειρήσεις που έχουν ολοκληρώσει το στάδιο της ανάπτυξης του προϊόντος τους και χρειάζονται πρόσθετα κεφάλαια προκειμένου να ξεκινήσουν τη βιομηχανική παραγωγή του προϊόντος και να κάνουν τις πρώτες τους πωλήσεις.

Στάδιο δεύτερο (Second stage)

Στο στάδιο αυτό, η επιχείρηση πουλά τα προϊόντα της αλλά πραγματοποιεί ακόμα ζημιές. Συνεπώς, η επιχείρηση έχει ανάγκη χρηματοδότησης κεφαλαίου κίνησης.

Η εν λόγω χρηματοδότηση απευθύνεται:

- a) Σε μία επιχείρηση που μέχρι τώρα χρησιμοποιούσε δικά της κεφάλαια και για πρώτη φορά αναζητά ξένη χρηματοδότηση
- b) Σε μία επιχείρηση που έχει χρηματοδοτηθεί στο παρελθόν κατά τα πρώτα στάδια της ανάπτυξής της από εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (Boivard 1990).

Σύμφωνα με τον Megginson (2004), το δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει δύο κατευθύνσεις, την οργανική ανάπτυξη και την ανάπτυξη μέσω εξαγορών. Η οργανική ανάπτυξη αφορά νέες ή μεγαλύτερες εγκαταστάσεις (αποθήκες, εργοστάσια, κτλ), ενώ η ανάπτυξη μέσω εξαγορών αφορά εξαγορά άλλων περιουσιακών στοιχείων άλλης επιχείρησης. Και στις δύο κατευθύνσεις απαιτείται ένα καταρτισμένο επιχειρηματικό σχέδιο.

Τα χαρακτηριστικά αυτής της επένδυσης είναι:

- Το προϊόν της επιχείρησης έχει ήδη δοκιμαστεί.
- Υψηλή παραγωγική ικανότητα.
- Αυξανόμενος ρυθμός παραγωγής.
- Πλεονεκτική θέση σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

- Ενδείξεις ότι το προϊόν είναι ανταγωνίσιμο.
- Τα περιθώρια κέρδους είναι ικανοποιητικά.
- Η απόδοση της επένδυσης είναι μικρότερη σε σχέση με τα προηγούμενα στάδια.
- Η διάρκεια της επένδυσης κυμαίνεται από 3 έως 5 χρόνια.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών,

Στάδιο τρίτο (Third stage)

Το στάδιο αυτό αναφέρεται σε επιχειρήσεις που λειτουργούν τουλάχιστον στο νεκρό τους σημείο (break-even) και σχεδιάζουν κάποια επέκταση των δραστηριοτήτων τους. Αυτό το είδος χρηματοδότησης είναι γνωστό και ως ενδιάμεση χρηματοδότηση (mezzanine financing).

3.4.5 Πλεονεκτήματα Κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών

Τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών έχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα έναντι άλλων πηγών χρηματοδότησης. Οι επιχειρήσεις, που χρησιμοποιούν αυτό τον τρόπο χρηματοδότησης, απολαμβάνουν υπηρεσίες που περιλαμβάνουν:

i. Παροχή συμβουλών

Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών διαθέτουν έμπειρα στελέχη, άρτια καταρτισμένα, παρέχοντας συμβουλές στην επιχείρηση. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις, αφού με αυτό τον τρόπο μπορεί να αποφεύγει «παγίδες» που συνδέονται με την έναρξη της λειτουργίας τους.

ii. Πρόσβαση σε άλλες πηγές χρηματοδότησης

Με τη συνεργασία με την εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, η επιχείρηση αποκτά κύρος και διευκολύνει την πρόσβαση σε άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως για παράδειγμα τραπεζική χρηματοδότηση, όταν απαιτείται.

iii. Ανθρώπινο δυναμικό

Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών διαθέτουν στελέχη που είναι ειδικοί σε θέματα προσλήψεων. Συνεπώς, συμβάλλει στην πρόσληψη του

κατάλληλου προσωπικού που χρειάζεται η επιχείρηση, αποφεύγοντας την επιλογή λανθασμένου ανθρώπινου δυναμικού.

iv. Προσέλκυση πελατών

Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών διαθέτουν ένα δίκτυο επαφών σε διάφορους κλάδους της οικονομίας. Το γεγονός αυτό, όχι μόνο βοηθάει την επιχείρηση στην προσέλκυση πελατών αλλά και στην προσέλκυση επενδυτών και συμμάχων.

v. Μη παροχή εγγυήσεων

Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα του κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών είναι ότι δεν είναι απαραίτητη η παροχή εγγυήσεων για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης. Έτσι, σε περίπτωση αποτυχίας της επιχείρησης, η εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών δεν προβαίνει στη διεκδίκηση του κεφαλαίου που χρηματοδότησε την επιχείρηση.

3.4.6 Μειονεκτήματα κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών

Η εξασφάλιση επιχειρηματικών κεφαλαίων συνήθως σημαίνει πως η χρηματοδοτούμενη επιχείρηση θα πρέπει να δώσει κάτι σε αντάλλαγμα για το κεφάλαιο που της χορηγήθηκε. Οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών δεν ενδιαφέρονται απλώς να παραλάβουν το κεφάλαιο που χορήγησε με ένα επιτόκιο. Στην πραγματικότητα, είναι κάποια ζητήματα που οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών μπορεί να θέσουν, τα οποία αποτελούν τα μειονεκτήματα αυτού του τρόπου χρηματοδότησης. Αυτά τα ζητήματα είναι:

i. Θέση μέσα στη διοίκηση της επιχείρησης

Συνήθως οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών παρεμβαίνουν στη διαχείριση της επιχείρησης, προσθέτοντας ένα δικό τους στέλεχος μέσα στη διοίκηση για εποπτεία. Αυτό το γεγονός μπορεί να οδηγήσει σε εσωτερικά προβλήματα στην επιχείρηση.

ii. Θέση στις μετοχές της επιχείρησης

Στην πλειοψηφία τους, οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών απαιτούν ως αντάλλαγμα ένας μέρος των μετοχών της επιχείρησης. Στην

πραγματικότητα, αυτό σημαίνει ότι ο έλεγχος των δραστηριοτήτων της επιχείρησης να περνά στην εταιρεία κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών και όχι στην επιχείρηση.

iii. Τρόπος χρηματοδότησης

Σε αυτή τη μορφή χρηματοδότησης το κεφάλαιο δεν παραχωρείται εφάπαξ. Αντιθέτως, οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών θέτουν κάποια σημεία ορόσημα, όταν δηλαδή έχει επιτευχθεί ο στόχος των σημείων που έθεσαν.

iv. Συμφωνία τήρησης απορρήτου

Στη σύνταξη ενός επιχειρηματικού πλάνου χρηματοδότησης, υπογράφεται μία συμφωνία τήρησης απορρήτου από τον δανειστή. Στην περίπτωση των εταιρειών κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, αποφεύγουν να υπογράψουν αυτή τη συμφωνία, λόγω των νομικών επιπτώσεων τέτοιου εγχειρήματος. Αυτό μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τις ιδέες τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που σχετίζονται με την καινοτομία.

Τα ζητήματα αυτά αντιμετωπίζει η επιχείρηση που επιλέξει χρηματοδότηση με κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών. Συνεπώς θα πρέπει να εξετάσει προσεκτικά όλες τις παραμέτρους και τους όρους της συμφωνίας.

3.4.7 Επιχειρηματικοί Άγγελοι

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι είναι πλούσιοι ιδιώτες που επενδύουν κατευθείαν σε νέες και αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις, κατά κύριο λόγο μη εισαγμένες στο Χρηματιστήριο που δεν έχουν άμεση πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίου. Οι επιχειρηματικοί άγγελοι παρέχουν χρηματοδότηση έναντι συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο και η χρηματοδότηση αυτή μπορεί να είναι συμπληρωματικοί της χρηματοδότησης των εταιρειών κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Τα ποσά χρηματοδότησης που παρέχουν είναι μικρότερα από εκείνα των εταιρειών κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών και συνήθως πρόκειται για το αρχικό κεφάλαιο. Όπως συμβαίνει και με τις εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, οι επιχειρηματικοί άγγελοι εκτός από κεφάλαια υποστηρίζουν την επιχείρηση με τη μετάδοση της επιχειρηματικής τους εμπειρίας επί του γνωστικού αντικειμένου, καθώς επίσης και με το δίκτυο επαφών που κατέχει.

Οι Sorheim και Landstorm (2001) κατηγοριοποίησαν τους επιχειρηματικούς αγγέλους, ανάλογα με την επενδυτική τους δραστηριότητα και τη διοικητική και επιχειρηματική ικανότητα, σε 4 κατηγορίες:

- «Τυχαίοι» επενδυτές : οι οποίοι ασκούν χαμηλή επενδυτική δραστηριότητα και η διοικητική και επιχειρηματική τους ικανότητα είναι χαμηλή.
- Έμποροι: οι οποίοι ασκούν μεγάλη επενδυτική δραστηριότητα ενώ η διοικητική και επιχειρηματική ικανότητα τους είναι χαμηλή.
- Αναλυτές: οι οποίοι ασκούν χαμηλή επενδυτική δραστηριότητα ενώ η διοικητική και επιχειρηματική τους ικανότητα είναι μεγάλη.
- Γνήσιοι επιχειρηματικοί άγγελοι: οι οποίοι ασκούν και μεγάλη επενδυτική δραστηριότητα και η διοικητική και επιχειρηματική ικανότητα τους είναι μεγάλη.

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις τέσσερις κατηγορίες, σε θέματα όπως οι πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιούν, ο βαθμός διεύθυνσης στη χρηματοδοτούμενη επιχείρηση, συνεργασία με άλλους επενδυτές, επενδυτικός ορίζοντας και γεωγραφικές προτιμήσεις.

Οι πεπειραμένοι επιχειρηματικοί άγγελοι τείνουν να επενδύουν στα αρχικά στάδια του κύκλου ζωής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στηρίζονται στην εμπειρία τους από τις προηγούμενες επενδύσεις. Γι' αυτό το λόγο εξαρτώνται από τις πληροφορίες των επενδυτικών ομάδων και ενδιαφέρονται από τη πλευρά τους για την αξιοπιστία αυτών των ομάδων. Οι ευκαιρίες επένδυσης αναγνωρίζονται μέσω σχετικών με την επιχείρηση ατόμων που διαθέτουν ένα σύστημα πληροφοριών τα οποία είναι υψηλής ποιότητας και αξιοπιστίας, σε σχέση με άλλες πληροφορίες που θα ληφθούν από άλλες πηγές.

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι παίρνουν ρίσκο επενδύοντας σε περιπτώσεις όπου:

- Ένας μεγάλος βαθμός αβεβαιότητας υπάρχει σχετικά με το πώς θα αναπτυχθεί μια επένδυση στο πέρασμα του χρόνου.
- Οι τάσεις και οι προθέσεις της επιχείρησης δε μπορούν να καθοδηγηθούν και να προσδιοριστούν με ακρίβεια.
- Οι χρονικοί περιορισμοί και οι χρηματικές πηγές περιορίζουν την ικανότητα ανάληψης εκτεταμένων δραστηριοτήτων.

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι επιλέγουν να επενδύσουν σε μια επιχείρηση, η οποία προσφέρει προοπτική κεφαλαιακού κέρδους. Σε αντίθεση όμως με τις εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου, οι επιχειρηματικοί άγγελοι τείνουν να επενδύουν με μικρότερα ποσά και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις που υπάρχει μικρός αριθμός επενδυτών και κατόχων μετοχών.

Οι επιχειρηματικοί άγγελοι δραστηριοποιούνται πλέον μέσω ενός οργανωμένου δικτύου, που αναλαμβάνει να συνδυάσει τις προθέσεις των επενδυτών για χρηματοδότηση με τις ανάγκες των επιχειρήσεων για επιχειρηματικά κεφάλαια.

3.4.8 Διαθεσιμότητα Κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών

Όπως αναφέραμε στο «Στάδιο εκκίνησης», προϋπόθεση των Εταιρειών Επένδυσης Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών είναι η ίδρυση κεφαλαιουχικής εταιρείας. Από αυτό συμπεράνουμε ότι μια εταιρεία Επένδυσης Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών για να χρηματοδοτήσει μια επιχείρηση, η επιχείρηση είτε θα πρέπει να έχει κεφαλαιουχική μορφή ή να μετατραπεί σε κεφαλαιουχική. Αυτό συμβαίνει για ευνόητους λόγους, καθώς μόνο με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει να χρηματοδοτήσει την επιχείρηση διαθέτοντας κάποια συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο.

Οι εταιρείες Επένδυσης Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών επικεντρώνονται σε πολλούς τομείς όπου το επενδυτικό ενδιαφέρον είναι σημαντικό. Τα τελευταία χρόνια, εστιάζουν το επενδυτικό τους ενδιαφέρον σε καινοτόμες επιχειρήσεις και σε επιχειρήσεις τεχνολογίας και πληροφορικής.

3.5 Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων

3.5.1 Εισαγωγή

Στη σημερινή εποχή οι περισσότερες επιχειρήσεις παρέχουν τις υπηρεσίες τους και πουλούν τα προϊόντα που προσφέρουν με πίστωση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των απαιτήσεων της επιχείρησης έναντι των πελατών της, δηλαδή υπάρχει αύξηση των εισπρακτέων λογαριασμών. Οι πωλήσεις με πίστωση σε συνδυασμό με την οικονομική στενότητα που επικρατεί οδηγούν την επιχείρηση στην έλλειψη ρευστότητας, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι η επιχείρηση δεν θα μπορεί να ανταπεξέλθει στις δικές της υποχρεώσεις έναντι τρίτων. Επίσης, οι πωλήσεις με πίστωση καταναλώνει σημαντικό χρόνο και ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης,

διότι η επιχείρηση επιδιώκει να εισπράξει τις απαιτήσεις που έχει έναντι των πελατών της. Γι' αυτούς τους λόγους, οι επιχειρήσεις καταφεύγουν στην πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων.

Ως πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων ορίζεται η σύμβαση μεταξύ ενός πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων και μιας επιχείρησης (με δραστηριότητα πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών), βάση της οποίας παραχωρεί στον πράκτορα τις απαιτήσεις της έναντι πελατών της έναντι αμοιβής για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που συμφωνήθηκε.

Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων είναι κατάλληλη για μικρομεσαίες επιχειρήσεις και απευθύνεται σε όλους τους κλάδους, εκτός βέβαια από τους κλάδους όπου η εξόφληση της οφειλής εξαρτάται από την πρόοδο των εργασιών, όπως για παράδειγμα η ανέγερση ενός κτιρίου.

Η μοναδική προϋπόθεση είναι η απαίτηση να είναι οριστική και βέβαιη.

3.5.2 Σκοποί

Οι επιχειρήσεις με τη σύναψη σύμβασης πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων επιδιώκουν τους εξής σκοπούς:

- 1) Χρηματοδοτικός: η επιχείρηση με τη μεταβίβαση των εκκρεμών απαιτήσεων εισπράττει αμέσως το σύνολο ή μέρος των απαιτήσεων, σύμφωνα με τη σύμβαση που έχει συμφωνηθεί, από τον πράκτορα, αφού έχει γίνει η αφαίρεση που αντιστοιχεί στον προεξοφλητικό τόκο. Η ρευστοποίηση των απαιτήσεων έχει ως αποτέλεσμα την εξασφάλιση της ρευστότητας και ευχέρεια οικονομικής κίνησης για την επιχείρηση.
- 2) Διαχειριστικός: καθώς ο πράκτορας αναλαμβάνει την παρακολούθηση, είσπραξη και σε ορισμένες περιπτώσεις τη δικαστική επιδίωξη των απαιτήσεων, η επιχείρηση απαλλάσσεται από την απασχόληση και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται για την είσπραξη των απαιτήσεων.
- 3) Εξασφαλιστικός: η ανάληψη είσπραξης των απαιτήσεων συνοδεύεται με την ανάληψη κινδύνου μη είσπραξης της απαίτησης. Με λίγα λόγια, ο πράκτορας θα πιστώσει στην επιχείρηση την απαίτηση, και σε περίπτωση που αδυνατεί να

εισπράξει την απαίτηση από τους πελάτες, δεν έχει καμία αξίωση κατά της επιχείρησης.

3.5.3 Διαδικασία Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων

- 1) Η επιχείρηση εκχωρεί στην εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων τη διαχείριση των απαιτήσεων της έναντι πελατών, με συμφωνημένο ποσό και επιτόκιο χρηματοδότησης.
- 2) Με την αποπληρωμή και έκδοση τιμολογίου μιας εμπορικής πράξης, η επιχείρηση στέλνει αντίγραφο του τιμολογίου στην εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και ενημερώνει για τον τρόπο και χρόνο πληρωμής που συμφωνήθηκε, αφού ενημερώσει και τον πελάτη για την εκχώρηση της απαίτησης στην εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.
- 3) Η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων προκαταβάλλει το 80-85% της αξίας του τιμολογίου στην επιχείρηση και αναλαμβάνει τη διαχείριση της συνολικής είσπραξης του τιμολογίου.
- 4) Μετά την πάροδο του χρόνου πίστωσης και είσπραξης του τιμολογίου από την εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, πιστώνει στην επιχείρηση το σύνολο της αξίας του εισπραχθέντος τιμολογίου, αφού έχει γίνει η παρακράτηση της αμοιβής για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της.
- 5) Καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας, η εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων ενημερώνει την επιχείρηση σχετικά με τον πελάτη της και κάθε υποψήφιο πελάτη.

3.5.4 Μορφές Πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

Οι κυριότερες μορφές της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων είναι:

A) Πλήρης πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων: σε αυτή τη μορφή η πρακτορεία παρέχει στην επιχείρηση τις εξής κατηγορίες υπηρεσιών:

- 1) Αξιολόγηση της φερεγγυότητας των πελατών της επιχείρησης καθώς και την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου (γι' αυτό το λόγο ο πράκτορας, πριν να αποδεχθεί ένα προμηθευτή διενεργεί έλεγχο και αυτού και των πελατών του).

2) Διαχείριση, λογιστική παρακολούθηση και είσπραξη των απαιτήσεων της επιχείρησης. Με την υπηρεσία αυτή, η επιχείρηση βάσει του ΚΦΣ έχει τη νομική υποχρέωση να τηρεί μόνο λογαριασμό του πράκτορα επιχειρηματικών απαιτήσεων, ο οποίος είναι και ο μοναδικός οφειλέτης. Σε αντίθεση με τον πράκτορα, ο οποίος θα πρέπει να έχει αναπτύξει προηγμένα λογιστικά συστήματα, καθώς αυτός είναι ο υπόχρεος να τηρεί στοιχεία για κάθε πελάτη της επιχείρησης.

3) Χορήγηση χρηματοδότησης, το οποίο συμβαίνει διότι ο πράκτορας στηρίζεται κυρίως στη φερεγγυότητα των πελατών της επιχείρησης, σε αντίθεση με την τραπεζική χρηματοδότηση, που όπως είδαμε στο παραπάνω κεφάλαιο, στηρίζεται κυρίως στην οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Έτσι, ο πράκτορας αφού ελέγξει την φερεγγυότητα των πελατών της επιχείρησης, μπορεί να χρηματοδοτήσει την επιχείρηση, η οποία δεν θα χρηματοδοτούταν από την τράπεζα.

Β) Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων με δικαίωμα αναγωγής (recourse factoring): σε αυτή τη μορφή πρακτορείας δεν υπάρχει κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου. Δηλαδή, σε περίπτωση μη είσπραξης της απαίτησης εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος (συνήθως είναι 1-2 μήνες), ο πράκτορας επιστρέφει την απαίτηση στην επιχείρηση. Σε αυτήν την περίπτωση, ο πράκτορας προσφέρει χρηματοδότηση, λογιστική παρακολούθηση και είσπραξη της απαίτησης, αλλά όχι κάλυψη κινδύνου σε περίπτωση αδυναμίας εξόφλησης της απαίτησης.

Γ) Αμιγώς χρηματοδοτική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (bulk factoring): σε αυτή τη μορφή πρακτορείας παρέχεται μόνο χρηματοδότηση με δικαίωμα αναγωγής. Σε αυτή την περίπτωση, η επιχείρηση έχει το ρόλο της αντιπροσώπευσης του πράκτορα, παρά την εκχώρηση των απαιτήσεων, εισπράττει τις εκχωρημένες απαιτήσεις και τις αποδίδει στον πράκτορα όπως έχουν συμφωνήσει. Σε αυτή τη μορφή, δεν παρέχεται άλλη υπηρεσία της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.

Δ) Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων χωρίς χρηματοδότηση (maturity factoring): σε αυτή τη μορφή πρακτορείας παρέχεται λογιστική παρακολούθηση, είσπραξη των απαιτήσεων και κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου, αλλά δεν παρέχεται χρηματοδότηση. Λόγω της μη παροχής χρηματοδότησης, αυτή η μορφή πρακτορείας συνδυάζεται αρκετές φορές με την τραπεζική χρηματοδότηση. Η διαδικασία έχει ως εξής: ο πελάτης εκχωρεί στην τράπεζα τα δικαιώματά του που απορρέουν από τη

συμφωνία που έχει κάνει με τον πράκτορα και δίνει εντολή στον πράκτορα να μεταβιβάσει τις εισπράξεις από τις εκχωρούμενες απαιτήσεις στο τραπεζικό λογαριασμό της επιχείρησης. Έτσι, η χρηματοδότηση της τράπεζας είναι εξασφαλισμένη αφού η τράπεζα έχει δικαιώματα έναντι του πράκτορα και όχι έναντι πολλαπλών πελατών της επιχείρησης.

Ε) Εμπιστευτική πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (confidential factoring): σε αυτή τη μορφή πρακτορείας δεν υπάρχει ειδοποίηση του οφειλέτη για την εκχώρηση της απαίτησης στον πράκτορα. Στην ουσία πρόκειται για προεξόφληση τιμολογίων και μη παροχή κάλυψης πιστωτικού κινδύνου. Εφόσον δεν υπάρχει ειδοποίηση προς τον οφειλέτη (η οποία είναι βασική προϋπόθεση εκχώρησης), δεν υπάρχει εκχώρηση της απαίτησης.

3.5.5 Υπηρεσίες που προσφέρει η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων

1) Αξιολόγηση φερεγγυότητας και κάλυψη πιστωτικού κινδύνου

Όπως αναφέραμε παραπάνω, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων πουλούν τα προϊόντα/ υπηρεσίες με πίστωση. Από την πίστωση προκύπτουν δύο σημαντικές αποφάσεις που πρέπει να πάρει μία επιχείρηση έτσι ώστε να προχωρήσει στην πώληση. Η πρώτη απόφαση είναι στην επιλογή των πελατών στους οποίους θα πουλήσει με πίστωση και η δεύτερη στο καθορισμό του ύψους της πίστωσης. Από την πώληση με πίστωση δημιουργείται ο κίνδυνος μη εξόφλησης της απαίτησης (πιστωτικός κίνδυνος). Γι' αυτό το λόγο, οι επιχειρήσεις πριν προχωρήσουν στην πώληση με πίστωση αξιολογούν τον πιστωτικό κίνδυνο για κάθε πελάτη.

Αυτή η διαδικασία αποτελείται από τρία στάδια, τα οποία είναι τα εξής:

1^ο Στάδιο: Καθορισμός γενικών πιστωτικών όρων

Στο στάδιο αυτό η επιχείρηση καθορίζει τους πιστωτικούς όρους που προσφέρει. Τα χαρακτηριστικά που περιλαμβάνονται στους πιστωτικούς όρους είναι:

- Περίοδο πίστωσης: αναφέρεται στο χρονικό διάστημα το οποίο μεσολαβεί από την ημερομηνία του τιμολογίου μέχρι την ημερομηνία εξόφλησης του τιμολογίου.

- Είδος λογαριασμού: αναφέρεται στο ανοικτό λογαριασμό ή χρήση γραμματίων και συναλλαγματικών.
- Έκπτωση: αναφέρεται στην ύπαρξη έκπτωσης, σε περίπτωση εξόφλησης σε πιο σύντομο χρονικό διάστημα από την περίοδο πίστωσης.
- Πιστωτική εκπτωτική περίοδο: αναφέρεται στο χρονικό διάστημα για το οποίο ισχύει η έκπτωση.

2^ο Στάδιο: Αξιολόγηση πιστωτικού κινδύνου

Σε αυτό το στάδιο η επιχείρηση αξιολογεί μεμονωμένα τον κάθε πελάτη. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τρεις φάσεις:

- Συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη που ζητάει πίστωση
- Ανάλυση των πληροφοριών που συλλέχθηκαν
- Λήψη απόφασης για την έγκριση ή απόρριψη της πίστωσης

Για τη συλλογή των πληροφοριών η επιχείρηση ανατρέχει στις εξής πηγές:

- Πληροφορίες από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (π.χ. τράπεζες)
- Από άλλες εταιρείες που πουλούν προϊόντα στον ίδιο πελάτη με ανταλλαγή πληροφοριών
- Η προηγούμενη εμπειρία που είχε η επιχείρηση με τον ίδιο πελάτη στο παρελθόν.

Οι πληροφορίες που συλλέγονται εξετάζονται από τον αναλυτή, έτσι ώστε να καθορίζει την ικανότητα της επιχείρησης να αποπληρώσει την πίστωση και την πιθανότητα μη καταβολής στην ώρα της. Ο αναλυτής που εξετάζει την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, που ζητά την πίστωση, ενδιαφέρεται κυρίως για την ρευστότητα και ικανότητα πληρωμής των υποχρεώσεων της επιχείρησης. Τα συμπεράσματα του αναλυτή χρησιμοποιούνται στη λήψη απόφασης για έγκριση ή μη της πίστωσης προς την επιχείρηση. Ο αναλυτής που εξετάζει την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης, που ζητά πίστωση, ενδιαφέρεται κυρίως για την

ρευστότητα και την ικανότητα πληρωμής των υποχρεώσεων της επιχείρησης. Σε δευτερεύοντα βαθμό εξετάζει τη φήμη και τις δυνατότητες της επιχείρησης.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι λήψης απόφασης για χορήγηση πίστωσης. Ο επικρατέστερος ονομάζεται 5C της πίστωσης, τα οποία αναφέρονται στα εξής:

- § Προσωπικότητα(character): η προσωπικότητα της επιχείρησης αναφέρεται στη έγκαιρη πληρωμή των πιστώσεων, κάτι που εκφράζει την ακεραιότητα και τιμιότητα της επιχείρησης. Ουσιαστικά πρόκειται για τη φήμη της επιχείρησης σχετικά με την αποτελεσματική πληρωμή των υποχρεώσεών της.
- § Εξασφάλιση (collateral): αναφέρεται στα εμπράγματα ενεργητικά της επιχείρησης, τα οποία παρέχουν εξασφάλιση του πιστωτή.
- § Κεφάλαια (capital): είναι τα κεφάλαια που διαθέτει η επιχείρηση.
- § Συνθήκες (conditions): αναφέρονται στον τομέα που δραστηριοποιείται η επιχείρηση.
- § Ικανότητα εξόφλησης χρεών (capacity): πρόκειται για την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλεί τα χρέη της. Η ικανότητα αυτή έχει αντίκτυπο στην πρόβλεψη των ταμειακών ροών.

Συνοπτικά η υπηρεσία αξιολόγησης φερεγγυότητας και κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου περιλαμβάνει:

- Έγκριση του ανώτατου ποσού της πίστωσης
- Συνεχείς παρακολούθηση των λογαριασμών των πελατών της επιχείρησης
- Σε περίπτωση καθυστέρησης της πληρωμής της πίστωσης, ο πράκτορας μπορεί να χρησιμοποιήσει νομικά μέσα για την έναρξη της πίστωσης, σε περίπτωση που η επιχείρηση αποφασίσει να αναλάβει το πιστωτικό κίνδυνο.

2) Διαχείριση, λογιστική παρακολούθηση και είσπραξη απαιτήσεων

Η διατήρηση οργανωμένου λογιστηρίου από τις ΜμΕ είναι αδύνατη, διότι το κόστος διατήρησης είναι υψηλό, καθώς επίσης οι πωλήσεις της πλειοψηφίας των ΜμΕ έχουν εποχικό χαρακτήρα. Γι' αυτό το λόγο, οι ΜμΕ καταφεύγουν στη χρήση των

υπηρεσιών που προσφέρει ο πράκτορας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες πάνω στο λογιστικό τομέα του πράκτορα είναι οι εξής:

- i. Καταχώρηση λογιστικών εργασιών που έχουν σχέση με τις πωλήσεις
- ii. Ενημέρωση ανά τακτά διαστήματα των καταστάσεων της επιχείρησης στην οποία διατίθενται στοιχεία σχετικά με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις
- iii. Είσπραξη των απαιτήσεων του οφειλέτη στη λήξη προθεσμίας
- iv. Έλεγχος πληρωμής ή μη των πιστώσεων στη λήξη τους. Σε περίπτωση μη εξόφλησης, ασκεί πιέσεις (σύμφωνα με δικαστικά μέσα) για την καταβολή των πιστώσεων, κατόπιν συνεννόησης με τον πελάτη.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, παρατηρούμε ότι η υπηρεσία αυτή δεν είναι ιδιαίτερα αποδοτική σε μια μικρή επιχείρηση. Για τη χρήση αυτής της υπηρεσίας, ο πελάτης θα πρέπει:

- Οι ετήσιες πωλήσεις να μην είναι ελάχιστες του 1.000.000
- Να πουλά μικρό αριθμό εμπορευμάτων με λογαριασμό πελατών από 20 έως 40, ελάχιστο τιμολόγιο των 700 και περίοδο είσπραξης από 1 έως 3 μήνες
- Η δραστηριότητα της επιχείρησης να στοχεύει σε αγορά μικρού κινδύνου
- Να μην υπάρχει κάποιος πελάτης που συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό των πωλήσεων της επιχείρησης.

3) Χορήγηση χρηματοδότησης

Στη διάρκεια της οικονομικής στενότητας η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αντιμετωπίζει δυσκολίες στη χρηματοδότηση των απαιτήσεων τους. Αυτό συμβαίνει για δύο λόγους:

Μία αναπτυσσόμενη επιχείρηση με γρήγορο ρυθμό έχει την ανάγκη συνεχών νέων κεφαλαίων για την αγορά αποθεμάτων και για την κάλυψη των πιστωτικών πωλήσεων. Η αυξανόμενη πώληση με πιστώσεις δημιουργεί πρόβλημα στις ταμειακές ροές της επιχείρησης, διότι αν και η επιχείρηση αυξάνει τους εισπρακτέους λογαριασμούς, δεν επαρκεί όμως η ρευστότητα για την κάλυψη αυτών των

λογαριασμών. Μία λύση είναι η δημόσια έκδοση νέου μετοχικού κεφαλαίου. Η έκδοση όμως έχει υψηλό κόστος και είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα. Άλλη λύση είναι η ιδιωτική τοποθέτηση, η οποία είναι και αυτή χρονοβόρα. Μία επιπλέον λύση είναι και η τραπεζική χρηματοδότηση. Σε περιόδους κρίσης όμως, οι τράπεζες δεν αναπροσαρμόζουν τα πιστωτικά όρια των πελατών σε τακτά χρονικά διαστήματα, επομένως η επιχείρηση θα έρθει αντιμέτωπη με σημαντικά προβλήματα στην άντληση κεφαλαίων.

Ένας άλλος λόγος είναι η χορήγηση μεγάλων πιστώσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα λόγω ανταγωνισμού, το οποίο δημιουργεί πρόβλημα στις ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Η επίλυση αυτών των προβλημάτων μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η χρηματοδότηση μέσω της πρακτορείας πραγματοποιείται με δύο τρόπους:

Με τη βελτίωση διαχείρισης και τρόπων είσπραξης των απαιτήσεων οδηγεί στην επιτάχυνση της είσπραξης τους. Η γρήγορη είσπραξη των απαιτήσεων οδηγεί στην απελευθέρωση των κεφαλαίων, τα οποία η επιχείρηση μπορεί να επενδύσει.

Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την είσπραξη μέρους των απαιτήσεων, το οποίο έχει εκχωρήσει στον πράκτορα, πριν από την ημερομηνία λήξης.

3.5.6 Κόστος πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

Το κόστος για τη χρήση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελείται από:

Εφάπαξ δικαιώματα

Αφορά τις δαπάνες για τον καθορισμό των πιστωτικών ορίων που αντιστοιχούν σε κάθε πελάτη μεμονωμένα, καθώς και την αναθεώρηση των ορίων που πραγματοποιείται κάθε τρίμηνο ή εξάμηνο. Αυτό το κόστος κυμαίνεται από 15 έως και 30 ευρώ για κάθε πελάτη, αναλόγως με τον τόπο εγκατάστασης (εσωτερικό ή εξωτερικό) του πελάτη και το πόσο επείγει ο καθορισμός των ορίων.

Προμήθεια επί της αξίας των εκχωρούμενων απαιτήσεων

Η προμήθεια διακρίνεται σε:

- προμήθεια ασφάλισης: η οποία εξαρτάται από τη φερεγγυότητα των πελατών, από τον βαθμό συγκέντρωσης πιστωτικών κινδύνων σε μεμονωμένους πελάτες, κτλ.
- προμήθεια διαχείρισης: η οποία εξαρτάται από το μέσο ύψος και τον αριθμό των εκχωρούμενων απαιτήσεων, τον αριθμό πελατών, τη μέση διάρκεια των εκχωρούμενων απαιτήσεων, κτλ.

Το κόστος αυτό κυμαίνεται από 0,75-2,25% επί της αξίας των εκχωρούμενων τιμολογίων. Όσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος μη πληρωμής των απαιτήσεων και όσο μεγαλύτερο είναι το κόστος διαχείρισης, τόσο μεγαλύτερη είναι και η προμήθεια του πράκτορα.

Τόκοι υπολογιζόμενοι επί του ύψους της προκαταβολής

Όπως αναφέραμε και παραπάνω, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να ζητήσει προκαταβολή για κάθε εκχωρούμενη απαίτηση, ύψους 80-85% επί του συνόλου του τιμολογίου. Σε αυτή τη περίπτωση, η επιχείρηση καλείται να πληρώσει τόκους στην εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, με επιτόκιο μεγαλύτερο κατά 2-3% από το βασικό επιτόκιο των τραπεζών.

3.5.7 Πλεονεκτήματα πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

Τα βασικά πλεονεκτήματα που προσφέρει η χρήση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων στην επιχείρηση είναι:

- Παροχή ρευστότητα

Παρέχει συνεχής και άμεση ρευστότητα ανάλογη με το ρυθμό ανάπτυξης της, επιτρέποντας την επέκταση των δραστηριοτήτων της.

- Βελτίωση της εικόνας του ισολογισμού της επιχείρησης

Βελτιώνει την χρηματοοικονομική εικόνα της επιχείρησης, όπως παρουσιάζεται μέσα από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της, αφού η χρηματοδότηση μέσω πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων εμφανίζεται στο ενεργητικό ως διαθέσιμα.

- Βελτίωση κάλυψης πιστωτικών κινδύνων

Βοηθά στην έγκυρη εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών, μειώνοντας τον κίνδυνο επισφαλών απαιτήσεων.

- Εξοικονόμηση χρόνου απασχόλησης και μείωση κόστους

Με την παροχή υπηρεσιών που προσφέρει η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, δίνει τη δυνατότητα στο δυναμικό της επιχείρησης να απασχοληθεί με άλλες εργασίες. Επίσης, γίνεται εξάλειψη του κόστους που σχετίζονται με τη διαχείριση και τη λογιστική παρακολούθηση των πελατών.

3.5.8 Μειονεκτήματα πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

Τα βασικά μειονεκτήματα της χρήσης πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων είναι:

- Δημιουργία δυσμενών σχέσεων

Οι σχέσεις μια επιχείρησης με τους πελάτες δυσχεραίνονται συχνά λόγω της επιθετικής πολιτικής είσπραξης της εταιρείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.

- Καθορισμός πιστωτικών ορίων

Υπάρχει η πιθανότητα καθορισμού πιστωτικών ορίων για κάθε πελάτη από την εταιρεία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, που έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των πωλήσεων της επιχείρησης.

- Υψηλό κόστος

Η χρήση πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων έχει υψηλό κόστος σε περίπτωση ύπαρξης πολλών και μικρών σε αξία τιμολογίων.

3.5.8 Πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων (Forfeiting)

Με τον όρο πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων εννοούμε την προεξόφληση μιας μεσοπρόθεσμης (από 6 μήνες έως 6 χρόνια) εξαγωγικής απαίτησης από κάποια τράπεζα ή ένα εξειδικευμένο πιστωτικό ίδρυμα (forfeiter), που παρατηρείται από το δικαίωμα αναγωγής κατά του φορέα της απαίτησης, σε περίπτωση που αυτή δεν καταστεί δυνατό αν εξοφληθεί έγκαιρα.

Η πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελεί προέκταση της πρακτορείας επιχειρηματικών συμμετοχών, με διαφορά ότι η πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων αφορά μεσοπρόθεσμες απαιτήσεις (από 6 μήνες έως 6 χρόνια) ενώ η πρακτορεία επιχειρηματικών συμμετοχών για βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (από 3 μήνες έως 6 μήνες).

3.5.9 Εμπλεκόμενοι Φορείς

Από τον παραπάνω ορισμό προκύπτει ότι τα μέρη που εμπλέκονται στην διαδικασία της πώλησης επιχειρηματικών συμμετοχών είναι:

Η τράπεζα που προεξοφλεί την απαίτηση (Forfeiter).

Ο εξαγωγέας που πουλά την απαίτηση στην τράπεζα και εισπράττει το ισόποσό της μείον το προεξοφλητικό τόκο.

Ο οφειλέτης, δηλαδή ο αγοραστής του εμπορεύματος.

Η τράπεζα του οφειλέτη, που εγγυάται για την εξόφληση της απαίτησης.

3.5.10 Γενικά χαρακτηριστικά της πώλησης επιχειρηματικών συμμετοχών

Άλλα στοιχεία που συνθέτουν τη φυσιογνωμία της πώλησης επιχειρηματικών συμμετοχών είναι:

Οι προεξοφλούμενες απαιτήσεις είναι μεσοπρόθεσμες διάρκειας από 6 μήνες έως 6 χρόνια. Συνήθως οι συναλλαγές που χρησιμοποιούνται είναι διάρκειας 3 ετών.

Οι προεξοφλούμενες απαιτήσεις ενσωματώνονται σε μια σειρά συναλλαγματικών ή γραμματίων εξαμηνιαίων λήξεων, που αντιπροσωπεύουν τις δόσεις που συμφωνήθηκαν μεταξύ του εξαγωγέα και του εισαγωγέα.

Οι χρηματοδοτούμενες, με αυτή τη μέθοδο, απαιτήσεις προέρχονται από εξαγωγή κεφαλαιουχικού αγαθών (π.χ. μηχανήματα, ημικατεργασμένα προϊόντα, κτλ).

Για την προστασία των συμφερόντων του από το ενδεχόμενο αφερεγγυότητας του οφειλέτη, η τράπεζα (forfeiter) θέτει ως προϋπόθεση για την διενέργεια της χρηματοδότησης την έκδοση εγγυητικής επιστολής ή την τριτεγγύηση της συναλλαγματικής από την τράπεζα του εισαγωγέα.

Με την προεξόφληση ο εξαγωγέας παραχωρεί το δικαίωμα της είσπραξης και ο forfeiter χάνει το δικαίωμα της επανεκχώρησης, σε περίπτωση με εξόφλησης από τον εισαγωγέα.

3.5.11 Διάκριση Πώλησης Επιχειρηματικών Απαιτήσεων με Πρακτορεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων

Η πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων ως τεχνική χρηματοδότησης παρουσιάζει πολλά κοινά με την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, με αποτέλεσμα αυτές οι δύο έννοιες να συγχέονται. Η πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων διαφέρει σε επτά σημεία από την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, που είναι τα εξής:

Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων χρησιμοποιείται για την εξόφληση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων (από 90 έως 180 ημέρες), σε αντίθεση με την πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων που χρησιμοποιείται για την εξόφληση μεσοπρόθεσμων απαιτήσεων (από 6 μήνες έως 6 χρόνια).

Η πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελεί μια εφάπαξ χρηματοδότηση, ενώ η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων αποτελεί μια επαναλαμβανόμενη διαδικασία και συντελεί μια ταμειακή ροή, καθώς επίσης προσφέρονται υπηρεσίες όπως λογιστική παρακολούθηση, κτλ.

Η πρακτορεία επιχειρηματικών συμμετοχών υποχρεώνει την επιχείρηση να εκχωρήσει και μελλοντικές απαιτήσεις, σε αντίθεση με την πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων που δε δεσμεύει την επιχείρηση με τέτοια υποχρέωση.

Οι απαιτήσεις στην πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων δεν είναι ασφαλισμένες με εγγύηση, π.χ. τριτεγγύηση ή εγγυητική επιστολή, ενώ αντίθετα στην πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων οι ασφάλειες κρίνονται απαραίτητες.

Η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων δεν καλύπτει επίσης τον πολιτικό κίνδυνο, σε αντίθεση με την πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων που τον καλύπτει.

Το ποσοστό χρηματοδότησης στην πρακτορεία επιχειρηματικών συμμετοχών ανέρχεται συνήθως στο 80% της απαίτησης, σε αντίθεση με την πώληση επιχειρηματικών συμμετοχών που ανέρχεται στο 100%.

Σε συναλλαγές που γίνονται με πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων το είδος των εμπορευμάτων αφορά συνήθως καταναλωτικά και ελαφρά επενδυτικά αγαθά, ενώ η πώληση επιχειρηματικών απαιτήσεων αφορά κεφαλαιουχικά αγαθά.

3.5.12 ΠΟΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΝΔΕΙΚΝΥΤΑΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ FACTORING

Οι επιχειρήσεις που ενδείκνυται να κάνουν χρήση των υπηρεσιών factoring έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Παρουσιάζουν αναπτυσσόμενη και κερδοφόρα δραστηριότητα.
- Πραγματοποιούν πωλήσεις με βραχυπρόθεσμη πίστωση.
- Έχουν ευρύ αριθμό πελατών με επαναληπτική και καλή αγοραστική συμπεριφορά.
- Εκδίδουν τιμολόγια με σημαντική μέση αξία.

Με την πλήρη απελευθέρωση του εμπορίου οι συνθήκες ανταγωνισμού γίνονται οξύτερες.

Οι μικρές και μεσαίες προ πάντων επιχειρήσεις, αισθάνονται πιο έντονα την ανάγκη εξαγωγικών δραστηριοτήτων για να επιβιώσουν. Αναπόφευκτα θα προσανατολιστούν στην υποστήριξη των τραπεζών μέσω της τεχνικής factoring για άντληση κεφαλαίων και επιμερισμό των κινδύνων. Ασφαλώς, το Ευρώ (€) διασφαλίζει από τον κίνδυνο της μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών για το εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο συνδυασμός όμως του θεσμού με σειρά άλλων υπηρεσιών, που οι εκσυγχρονιζόμενες τράπεζες προσφέρουν στις επιχειρήσεις, αποτελούν τη βάση ευρείας συνεργασίας και μάλιστα με πρωτοβουλία των τραπεζών. Η μεγάλη αγορά είναι απαιτητική στην ποικιλία και ποιότητα των προϊόντων και χρειάζονται πρόσθετες εμπορικές και χρηματοδοτικές προσπάθειες από τις επιχειρήσεις μέχρι να εισρεύσει ο κύκλος εργασιών στο ταμείο.

3.6 Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων

3.6.1 Έννοια

Οι θερμοκοιτίδες είναι τυποποιημένοι χώροι, οι οποίοι δημιουργούνται για να παρέχουν ένα περιβάλλον που προσφέρει κοινές υποδομές και ειδικές υπηρεσίες, για ένα χρονικό διάστημα (από τρία έως πέντε έτη) διευκολύνοντας το ξεκίνημα και την ανάπτυξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, οι οποίες στη συνέχεια μετακινούνται σε δικούς τους επαγγελματικούς χώρους και στη θέση τους στη θερμοκοιτίδα καταλαμβάνουν άλλες νεώτερες επιχειρήσεις.

3.6.2 Ρόλος και στόχοι της Θερμοκοιτίδας

Ως βασικός στόχος της θερμοκοιτίδας είναι η προώθηση των καινοτομιών, οι οποίες οδηγούν σε επενδύσεις μέσω παρεχόμενης βοήθειας προς τις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις που εγκαθίστανται σε αυτές.

Οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν διάφορα προβλήματα κατά την έναρξη της δραστηριότητάς τους, τα οποία ποικίλουν ανάλογα με το ακριβές αντικείμενο κάθε μονάδας και το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται. Οι βασικές ανάγκες και τα προβλήματα που προσπαθούν να αντιμετωπίσουν οι θερμοκοιτίδες, για λογαριασμό των επιχειρήσεων αυτών, είναι :

Το υψηλό αρχικό κόστος επένδυσης της καινοτομίας.

Η έλλειψη σε πρόσβαση σε πηγές κεφαλαίων.

Η ανεπαρκής πληροφόρηση αγοράς και τεχνικής πληροφόρησης.

Η αδυναμία διοίκησης και οργάνωσης.

Η αδυναμία διατήρησης και επέκτασης των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων.

Η έλλειψη προγραμματισμού

Η έλλειψη εκτίμησης επιχειρηματικού κινδύνου.

Η δυσκολία πρόσβασης στη νέα τεχνολογία.

Οι θερμοκοιτίδες πέρα του οικονομικού ρόλου που διαδραματίζουν, έχουν και την παρακάτω κοινωνική διάσταση:

Επιτρέπουν την ίδρυση και δραστηριοποίηση επιχειρήσεων με καινοτόμες οργανωτικές δομές.

Επιτρέπουν τη δημιουργία επιχειρήσεων από κοινωνικές ομάδες που δεν έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση ή σε εξειδικευμένο management.

Δραστηριοποίηση σε αυτές Ατόμων με Αναπηρία.

Εκμεταλλούνται εναλλακτικές στρατηγικές που προσεγγίζουν μη παραδοσιακές τεχνολογικές εφαρμογές για να δραστηριοποιήσουν τα προϊόντα, αναζητώντας νέο αγοραστικό κοινό σε αντίθεση με τις παραδοσιακές εφαρμογές που δίνουν λύσεις που ελαχιστοποιούν τα παραγωγικά κόστη.

Για την επιβίωση των θερμοκοιτίδων, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ταυτόχρονη ύπαρξη των παρακάτω παραγόντων:

Η υποδομή που δεν αποτελείται μόνο από την κατάλληλη κτιριακή εγκατάσταση, αλλά και από ένα σύστημα υπηρεσιών και παροχών που στηρίζει ουσιαστικά τους ενδιαφερόμενους νέους επιχειρηματίες.

Η άσκηση της διοίκησης που πρέπει να γίνεται με βάση συγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο και στρατηγικής, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα της μονάδας.

Η γειτνίαση και συνεργασία της θερμοκοιτίδας με το κατάλληλο πανεπιστημιακό ίδρυμα για το σκοπό της διευκόλυνσης μεταφοράς γνώσεων και ανθρώπων.

3.6.3 Μορφές Θερμοκοιτίδων

Με βάση το σκοπό και το χαρακτήρα τους, οι θερμοκοιτίδες χωρίζονται στις παρακάτω βασικές κατηγορίες:

- Τεχνολογικές θερμοκοιτίδες: πρόκειται για θερμοκοιτίδες που στοχεύουν στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και συνήθως βρίσκονται στο περιβάλλον Τεχνολογικών Επιστημονικών Πάρκων. Σε αυτή η κατηγορία θερμοκοιτίδων, η πλειοψηφία είναι άμεσα συνδεδεμένες με Πανεπιστήμια και σε ορισμένες περιπτώσεις με Τεχνολογικά Ιδρύματα.
- Εξειδικευμένες Θερμοκοιτίδες: πρόκειται για θερμοκοιτίδες που φιλοξενούν επιχειρήσεις ενός συγκεκριμένου αντικειμένου.

- Θερμοκοιτίδες που δημιουργούνται για τη διευκόλυνση μικρών νέων θυγατρικών ή για την εκκίνηση εμπορικών προσπαθειών από το τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης μιας μεγάλης εταιρείας.

Η μορφή μια θερμοκοιτίδας καθορίζεται από ένα συνδυασμό των παρακάτω βασικών παραγόντων:

- Των αποτελεσμάτων που αναμένεται από τη λειτουργία της.
- Των μορφών της βοήθειας που παρέχει στις επιχειρήσεις.
- Των κύριων πηγών χρηματοδότησής της.

Η αλληλεπίδραση των βασικών παραγόντων καταγράφεται στο σχήμα (Αριθμός).

3.6.4 Παρεχόμενες υπηρεσίες

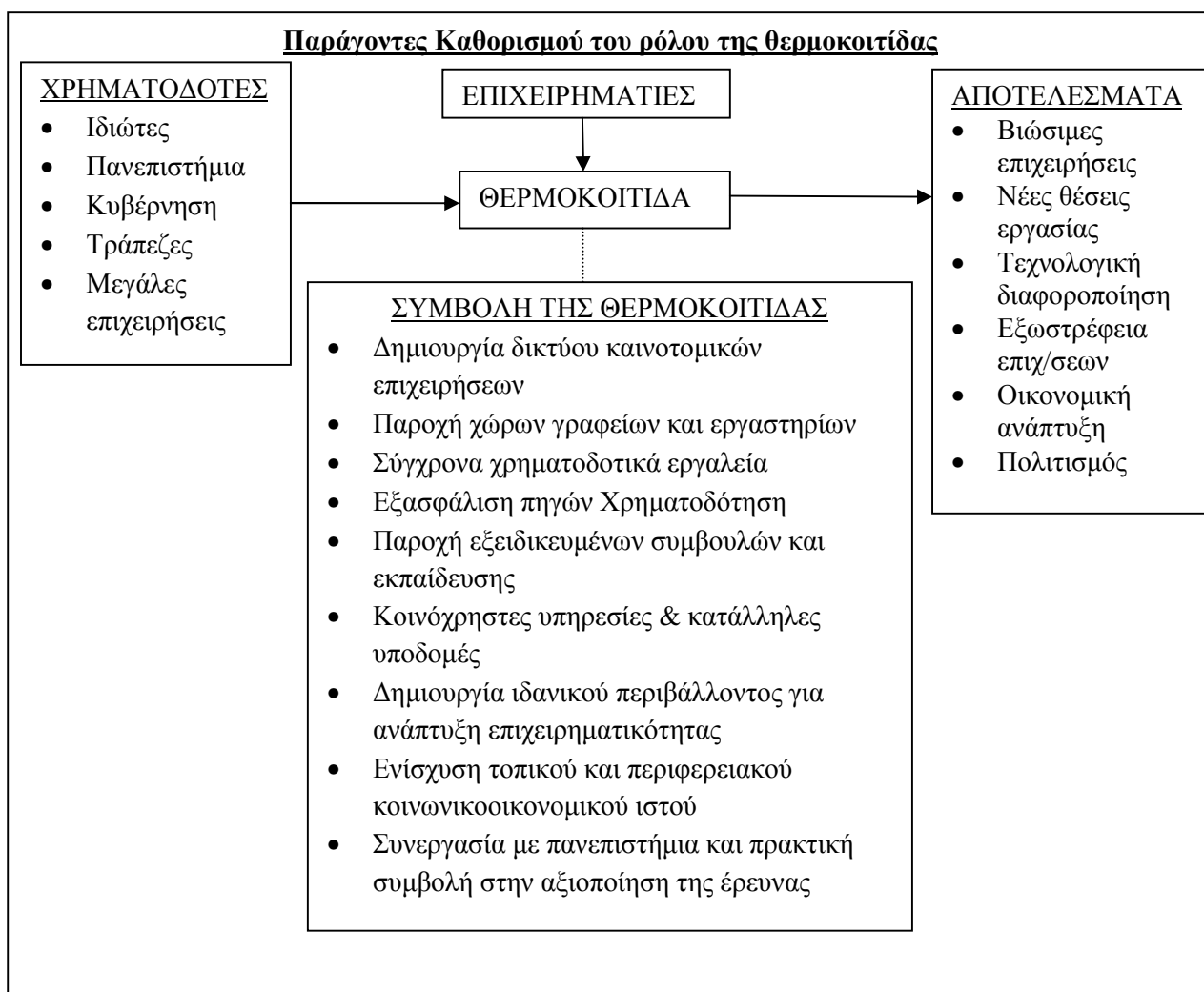
Οι υπηρεσίες που παρέχουν οι θερμοκοιτίδες τις επιχειρήσεις είναι:

- Χώρος και εξοπλισμός: οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να εγκατασταθούν στο χώρο της θερμοκοιτίδας, η οποία παρέχει με τη σειρά της εξοπλισμό που θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν.
- Χρηματοδότηση: οι θερμοκοιτίδες παρέχει τα κατάλληλα επιχειρηματικά κεφάλαια στις επιχειρήσεις.
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες και υποστήριξη: οι θερμοκοιτίδες διαθέτει εξειδικευμένο προσωπικό, το οποίο παρέχει συμβουλές στις νέες «άπειρες» επιχειρήσεις.
- Δίκτυο επαφών με πελάτες και προμηθευτές: το δίκτυο επαφών που διαθέτει η θερμοκοιτίδα, επιτρέπει στις επιχειρήσεις να βρουν τους κατάλληλους προμηθευτές και να επεκτείνουν την αγορά τους σε νέους υποψήφιους πελάτες.

3.6.5 Κόστος ένταξης

Το κόστος ένταξης μιας επιχείρησης σε μια θερμοκοιτίδα ποικίλει ανάλογα με τη θερμοκοιτίδα σε θερμοκοιτίδα. Στη χώρα μας, οι θερμοκοιτίδες λαμβάνουν ως αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες που παρέχει κάποιο ποσό ως «ενοίκιο» από τις επιχειρήσεις. Υπάρχει όμως και η περίπτωση η θερμοκοιτίδα να ζητήσει αντάλλαγμα κάποιο μέρος από το μετοχικό κεφάλαιο της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης.

Παράγοντες Καθορισμού του ρόλου της θερμοκοιτίδας

3.7 Επενδυτικός Νόμος

3.7.1 Γενικά

Όπως αναφέραμε και στο πρώτο κεφάλαιο, οι ΜμΕ αποτελούν το 80% της Ελληνικής οικονομίας. Στο καθεστώς της οικονομικής στενότητας, πολλές επιχειρήσεις αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, με αποτέλεσμα να οδηγούνται στο κλείσιμο της επιχείρησης. Επίσης, η ίδρυση νέας επιχείρησης είναι ιδιαίτερη δύσκολη, καθώς οι πηγές χρηματοδότησης είναι δυσεύρετες. Για τη στήριξη των ΜμΕ, σχεδιάστηκε ο Επενδυτικός Νόμος.

Ο Επενδυτικός Νόμος 3908/11, όπως τροποποιήθηκε από τους Νόμους 4072/12, 4146/13 και 4242/14, αποτελεί το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επιδοτηθούν σύμφωνα με τα ποσοστά που καθορίζονται από τον εκάστοτε Εγκεκριμένο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

Περιληπτικά ο Επενδυτικός Νόμος:

Καλύπτει υπό προϋποθέσεις τους περισσότερους τομείς της οικονομίας, όπως Τουρισμό, Μεταποίηση, Logistics, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, Παραγωγή και Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων, Παροχή Υπηρεσιών και λοιπές δραστηριότητες (εκτός των προβλεπόμενων εξαιρέσεων)

Παρέχει κίνητρα με φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις, leasing ή μείγμα αυτών κατ' επιλογή του Επενδυτή.

Χωρίζεται σε δυο Κατηγορίες Επενδυτικών Σχεδίων τα Γενικά Επενδυτικά Σχέδια και τα Ειδικά Επενδυτικά Σχέδια.

Δεν απαιτεί την κατάθεση ειδικών αδειοδοτήσεων κατά την υποβολή του φακέλου.

Δεν απαιτεί την κατάθεση επιστολής έγκρισης δανείου κατά την υποβολή του φακέλου.

Προβλέπει προκαταβολή έως το 100% της επιδότησης για τα επενδυτικά σχέδια που θα εγκριθούν μέσω του Επενδυτικού Νόμου, ως το τέλος του έτους 2014.

3.7.2 Είδη ενισχύσεων

Στον αναπτυξιακό νόμο υπάγονται επενδυτικά σχέδια, στα οποία παρέχονται οι εξής παροχές:

Φορολογική απαλλαγή: αναφέρεται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών, τα οποία προκύπτουν από τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Το ποσό της φοροαπαλλαγής υπολογίζεται ως ποσοστό επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού νόμου.

Επιχορήγηση: αναφέρεται στη δωρεάν παροχή χρηματικού ποσού από το Δημόσιο για την κάλυψη τμήματος του επενδυτικού σχεδίου.

Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης: αναφέρεται την κάλυψη τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων της χρηματοδοτικής μίσθωσης, που προέκυψε από την απόκτηση νέου εξοπλισμού. Σημαντική προϋπόθεση για τη μίσθωση να μην υπερβαίνει τα 7 έτη.

3.7.3 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

Τα επενδυτικά σχέδια που μπορούν να υπαχθούν στον Επενδυτικό νόμο αφορούν όλους τους τομείς της οικονομίας πλην εξαιρέσεων και χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

Γενικά επενδυτικά σχέδια: η κατηγορία αυτή χωρίζεται σε 3 υποκατηγορίες:

Σχέδια τεχνολογικής ανάπτυξης:

Περιλαμβάνονται τα επενδυτικά σχέδια που αφορούν τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της επιχείρησης, όπως τεχνολογία εξοικονόμησης ενέργειας, συστήματα ελέγχου και διασφάλισης ποιότητας, κ.α.

Σύμφωνα με την υπουργική απόφαση του 2012, οι δραστηριότητες που εντάσσονται σε αυτήν την υποκατηγορία είναι:

A) Για τον κλάδο μεταποίησης:

10 Βιομηχανία τροφίμων

11 Ποτοποιία

- 12 Παραγωγή καπνού
- 13 Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
- 14 Κατασκευή ειδών ένδυσης
- 15 Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών
- 16 Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα – κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
- 17 Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων
- 18 Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
- 19 Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων διύλισης πετρελαίου
- 20 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων
- 21 Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων
- 22 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
- 23 Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
- 24 Παραγωγή βασικών μετάλλων
- 25 Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, μη εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού
- 26 Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων
- 27 Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
- 28 Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.
- 29 Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
- 30 Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
- 31 Κατασκευή επίπλων

32 Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες

Β) Για τον κλάδο παροχής νερού – επεξεργασίας λυμάτων, διαχείρισης αποβλήτων και δραστηριοτήτων εξυγίανσης:

36.00.20.01 Υπηρεσίες αφαλάτωσης θαλασσινού νερού

37.00.11.01 Υπηρεσίες βιολογικού καθαρισμού

38.12 Συλλογή επικινδύνων απορριμμάτων

38.2 Επεξεργασία και διάθεση απορριμμάτων

38.3 Ανάκτηση υλικών

39 Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων

Γ) Για τον κλάδο ενημέρωσης και επικοινωνίας:

58.2 Έκδοση λογισμικού

62.01 Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων

63.11.11 Υπηρεσίες επεξεργασίας δεδομένων

Δ) Για τον κλάδο επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων:

72.1 Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις φυσικές επιστήμες

74.1 Φωτογραφικές δραστηριότητες

Σχέδια περιφερειακής συνοχής:

Περιλαμβάνονται τα επενδυτικά σχέδια σε παραγωγικές δραστηριότητες που αξιοποιούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, εισάγουν τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας και αξιοποίησης υδάτινων πόρων, αντιμετωπίζουν τοπικές και περιφερειακές ανάγκες, κ.α.

Σχέδια γενικής επιχειρηματικότητας:

Περιλαμβάνονται τα επενδυτικά σχέδια που εντάσσονται στον Επενδυτικό Νόμο αλλά δεν εντάσσονται στις δύο παραπάνω υποκατηγορίες.

Ειδικά επενδυτικά σχέδια

Η κατηγορία αυτή χωρίζεται σε 3 υποκατηγορίες.

Σχέδια επιχειρηματικότητας νέων

Περιλαμβάνονται επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση και λειτουργία μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, όπου στο εταιρικό κεφάλαιο συμμετέχουν με ποσοστό άνω του 50% φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν υπερβεί το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας τους και ασκούν τη διαχείριση της εταιρείας.

Μεγάλα επενδυτικά σχέδια

Περιλαμβάνονται επενδυτικά σχέδια ύψους τουλάχιστον 50.000.000,00 Ευρώ, υπολογιζόμενες με συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Σχέδια Συνέργειας και Δικτύωσης

Περιλαμβάνονται τα επενδυτικά σχέδια που αποσπών στην υλοποίηση προγραμμάτων, τα οποία είτε αξιοποιούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων, είτε αξιοποιούν υποδομές που δημιουργούνται με εθνική και κοινοτική χρηματοδότηση, είτε συντελούν στην προσαρμογή στο σύγχρονο οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον συγκεκριμένων και γεωγραφικά προσδιορισμένων παραγωγικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών.

3.7.4 Εξαιρέσεις

Δεν υπάγονται στον Επενδυτικό Νόμο:

A) ο τομέας του χάλυβα

B) ο τομέας των συνθετικών ινών

Γ) ο τομέας του άνθρακα

Δ) ο τομέας της ναυπηγίας

Ε) επενδυτικά σχέδια δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, καθώς και των θυγατρικών εταιρειών τους, στις οποίες συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο με ποσοστό μεγαλύτερο του 49%

Ζ) επιχειρήσεις που λειτουργούν με μορφή κοινωνίας

Η) Προβληματικές επιχειρήσεις όπως ορίζονται από το Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής κατά κατηγορία αριθμ.800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008 για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Θ) Επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του Δημοσίου από ιδιώτη, βάσει σχετικής σύμβασης εκτέλεσης έργου, παραχώρησης ή παροχής υπηρεσιών, εκτός των κλειστών σταθμών δημόσιας χρήσης στάθμευσης.

Ι) Επενδυτικά σχέδια φορέων, για τους οποίους εκκρεμεί εντολή ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία οι ενισχύσεις κηρύσσονται παράνομες και ασυμβίβαστες με την Κοινή Αγορά.

Κ) Οι ακόλουθοι τομείς και κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας :

35.11.10.09 Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα και μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που αξιοποιείται από ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής

41 Κατασκευές κτιρίων

42 Έργα πολιτικού μηχανικού, με εξαίρεση την κατασκευή παράκτιων και λιμενικών έργων και τις κατασκευαστικές εργασίες για παράκτιες και λιμενικές κατασκευές.

43 Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες

45 Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών

46 Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών

47 Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών

- 56 Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
- 60 Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοηλεκτρονικών εκπομπών
- 64 Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών
- 65 Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
- 66 Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες
- 68 Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
- 69 Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες
- 70 Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων – δραστηριότητες παροχής συμβούλων διαχείρισης
- 71 Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών – τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
- 73 Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
- 75 Κτηνιατρικές δραστηριότητες
- 77 Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης
- 78 Δραστηριότητες απασχόλησης
- 79 Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
- 80 Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας
- 81 Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους
- 84 Δημόσια διοίκηση και άμυνα – υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
- 85 Εκπαίδευση

86 Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, εκτός των επενδύσεων τουρισμού υγείας, κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, μονάδων παροχής στέγης αυτόνομης διαβίωσης σε άτομα με ειδικές ανάγκες

88 Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος

90 Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση

92 Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα

93 Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας

94 Δραστηριότητες οργανώσεων

96 Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών

97 Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού

98 Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή μη διακριτικών αγαθών και υπηρεσιών – για ίδια χρήση

99 Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων

3.7.5 Προϋποθέσεις ένταξης στον Επενδυτικό Νόμο

Οι προϋποθέσεις για να ενταχθεί μία επιχείρηση στον Επενδυτικό Νόμο είναι:

Νομική υπόσταση επενδυτικών φορέων

Οι επιχειρήσεις που μπορούν να ενταχθούν στον Επενδυτικό Νόμο θα πρέπει να είναι εγκατεστημένες στην Ελληνική Επικράτεια και να έχουν μία από τις παρακάτω μορφές:

Ατομική επιχείρηση

Εμπορική εταιρεία

Συνεταιρισμός

Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν.4019/2011

Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις του Ν.4015/2011

Επίσης μπορούν να ενταχθούν οι υπό ίδρυση εταιρείες, με την προϋπόθεση να έχουν συσταθεί εντός της προθεσμίας που τάσσεται στην απόφαση υπαγωγής τους και πριν την καταβολή της ενίσχυσης.

Περιεχόμενο επενδυτικών σχεδίων

Τα επενδυτικά σχέδια πρέπει να αφορούν:

Δημιουργία νέας μονάδας

Επέκταση υπάρχουσας μονάδας

Διαφοροποίηση μίας μονάδας προς νέα πρόσθετα προϊόντα

Θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία της υπάρχουσας μονάδας

Έναρξη υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων

Η έναρξη υλοποίησης γίνεται μετά τη δημοσίευση της απόφασης υπαγωγής στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις διατάξεις του Ν.3908/2011. Η έναρξη υλοποίησης πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής επιφέρει απόρριψη του συνόλου του επενδυτικού σχεδίου.

- 1) Ίδια συμμετοχή του επενδυτή
- Στα επενδυτικά σχέδια που λαμβάνουν ενίσχυση με τη μορφή επιχορήγησης κεφαλαίου, το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής του επενδυτή δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 25% των ενισχυόμενων δαπανών. Στη μορφή της φοροαπαλλαγής, ο δικαιούχος θα πρέπει να συνεισφέρει τουλάχιστον το 25% του επενδυτικού κόστους, είτε μέσω ιδίων κεφαλαίων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, με την προϋπόθεση ότι το τμήμα αυτό δεν περιέχει κρατική ενίσχυση.

3.7.6 Ενισχυόμενες δαπάνες

Οι δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων που ενισχύονται είναι οι εξής:

A) Για υλικά περιουσιακά στοιχεία

- Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός των κτηριακών εγκαταστάσεων
- Η διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου

- Η αγορά παγίων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με μία παραγωγική μονάδα
- Η αγορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού
- Τα μισθώματα αγοράς νέων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, εφόσον η μίσθωση περιλαμβάνει την υποχρέωση αγοράς αυτών κατά τη λήξη.

Β) Για άυλα περιουσιακά στοιχεία:

Μερικά από αυτά είναι:

- Πιστοποιήσεις
- Δαπάνες συστημάτων και ελέγχου ποιότητας
- Άδειες εκμεταλλεύσεως
- Ευρεσιτεχνίες, κ.α.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει:

- Να αποτελούν αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού
- Να χρησιμοποιούνται μόνο και αποκλειστικά στην ενισχυόμενη επένδυση
- Να αποκτούνται από τρίτους
- Να εντάσσονται στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης

Γ) Για έργα και προγράμματα Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας

Αφορά τη δραστηριότητα και τα προϊόντα της επιχείρησης, τα οποία εκτελούνται από την επιχείρηση είτε μόνη της είτε σε συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα και φορείς και πραγματοποιούνται εντός της προθεσμίας του επενδυτικού σχεδίου. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται η εφαρμοσμένη έρευνα και η απόκτηση και επικύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

Δ) Δαπάνες που αφορούν μελέτες και αμοιβές συμβούλων

Βασική προϋπόθεση να αποτελούν αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού.

Ε) Για επενδυτικά σχέδια που αφορούν την ανάπτυξη γενοσήμων και βιοϊσοδυνάμων προϊόντων φαρμάκων

Αφορούν δαπάνες για έρευνα επί σύμβασει σχετικά με την προαγωγή, συμβατότητα εκδοχών, αξιολόγηση μεθόδων ανάλυσης σχετικά με την ανάδειξη της ομοιότητας με το προϊόν αναφοράς, σταθερότητας και βιοϊσοδυναμίας και σχετικά με την πιστοποίηση, δαπάνες συστημάτων διασφάλισης ελέγχου ποιότητας, δαπάνες πιστοποίησης και κατοχύρωσης δικαιωμάτων χρήσης, καθώς και δαπάνες για τη μεταφορά τεχνογνωσίας μέσω της αγοράς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και αδειών εκμετάλλευσης.

Τα ειδικά επενδυτικά σχέδια Επιχειρηματικότητας των Νέων έχουν τη δυνατότητα να περιλαμβάνουν αμοιβές για νομικές υπηρεσίες και παροχή συμβουλών που έχουν σχέση με τη δημιουργία της επιχείρησης, όπως και δαπάνες για τα πέντε πρώτα έτη λειτουργίας που αφορούν:

- Τόκους εξωτερικής χρηματοδότησης με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει το επιτόκιο αναφοράς
- Δαπάνες για ενέργεια, ύδρευση και θέρμανση
- Δαπάνες μισθοδοσίας
- Δαπάνες για μίσθωση εγκατάστασης και εξοπλισμού παραγωγής

3.7.7 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Δεν ενισχύονται δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων που αφορούν:

- § Λειτουργικά έξοδα, εξαιρούνται τα ειδικά επενδυτικά σχέδια Επιχειρηματικότητας των Νέων.
- § Αγορά επιβατικών οχημάτων μέχρι έξι θέσεων
- § Μέσα μεταφορών και ο εξοπλισμός μεταφορών για τον τομέα των μεταφορών
- § Αγορά επίπλων και σκευών γραφείου
- § Εξαγόμενες ποσότητες και συγκρότηση δικτύου διανομής
- § Αγορά οικοπέδων και αγροτεμαχίων
- § Εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο της αξίας μηχανημάτων και λοιπών παγίων στοιχείων

§ Μελέτες και αμοιβές συμβούλων, εξαιρούνται τα ειδικά επενδυτικά σχέδια Επιχειρηματικότητας των Νέων.

3.7.8 Καταβολή Ενίσχυσης

Η καταβολή ενίσχυσης του Επενδυτικού Νόμο περιλαμβάνει τρεις τρόπους:

1) Επιχορήγηση κεφαλαίου

Η καταβολή της ενίσχυσης στην περίπτωση επιχορήγησης κεφαλαίου γίνεται με δύο τρόπους:

A. Προκαταβολή

Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 4 του Ν.3908/2011, το ποσό της επιχορήγησης κεφαλαίου καταβάλλεται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων ως εξής:

- i. Για πόσο που δεν υπερβαίνει το 50% της προβλεπόμενης επιχορήγησης, δύναται να καταβληθεί ως προκαταβολή στον επενδυτή μετά από αίτησή του. Για να πραγματοποιηθεί αυτό, ο επενδυτής θα πρέπει να προσκομίσει εγγυητική επιστολή, προσαυξημένη κατά 10% του ποσού της προκαταβολής, από πιστωτικά ή ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, της εταιρείας Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης Α.Ε. (ETEAN Α.Ε.). Η προκαταβολή αποτελεί μέρος της συνολικά καταβαλλόμενης επιχορήγησης.
- ii. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στο φορέα της επένδυσης κατόπιν αιτήματός του και εφόσον έχει εγκριθεί, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου, η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου και η κάλυψη ίδιας συμμετοχής σε ποσοστό τουλάχιστον 50%.
- iii. Το υπόλοιπο ποσό καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας του από το αρμόδιο όργανο ελέγχου.

Στις περιπτώσεις μη καταβολής προκαταβολής επιχορήγησης:

- i. Καταβάλλεται στον επενδυτή κατόπιν αιτήματός του, το ποσό του 50% της προβλεπόμενης επιχορήγησης και εφόσον έχει πιστοποιηθεί από το αρμόδιο

όργανο ελέγχου, η υλοποίηση ίσου τουλάχιστον ποσοστού της επένδυσης καθώς και η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής από το φορέα της επένδυσης σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με αυτό της υλοποίησης της επένδυσής του.

- ii. Το υπόλοιπο ποσό καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της υλοποίησης της επένδυσης και την έναρξη λειτουργίας της παραγωγικής διαδικασίας της.

B. Εκχώρηση

Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας στον επενδυτή και δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της σε τρίτους. Υπάρχει η εξαίρεση εκχώρησης μέρους ή συνόλου του ποσού της επιχορήγησης σε τραπεζικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου, που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης.

2) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης

Το ποσό της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης καταβάλλεται εφόσον το σύνολο του μισθωμένου εξοπλισμού, βάσει της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, έχει εγκατασταθεί στη μονάδα. Η εγκατάσταση πιστοποιείται από το αρμόδιο όργανο ελέγχου.

3) Φορολογική απαλλαγή

Το ποσό της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής διαμορφώνεται κατ' έτος με τους ακόλουθους περιορισμούς.

Για το πρώτο έτος μετά την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, η μέγιστη φορολογική απαλλαγή ανέρχεται μέχρι το ένα δεύτερο της κάλυψης του ποσού της ενισχυόμενης επένδυσης ή της αξίας κτήσης του εξοπλισμού που αποκτήθηκε με χρηματοδοτική μίσθωση.

Το ίδιο ισχύει για τα υπόλοιπα έτη. Η διάρκεια αξιοποίησης του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής ανέρχεται έως 15 έτη.

Για την έναρξη υπολογισμού της φορολογικής απαλλαγής χρησιμοποιούνται τα φορολογητέα κέρδη της διαχειριστικής περιόδου, μέσα στην οποία έγινε η ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας επένδυσης.

3.7.9 Κόστος Επενδυτικού Νόμου

Το μόνο κόστος ένταξης στον Επενδυτικό Νόμο είναι το παράβολο που καταβάλλεται στις ΔΟΥ. Το ύψος του παραβόλου συναρτάται με το συνολικό ύψος του υποβαλλόμενου επενδυτικού σχεδίου και ορίζεται ως εξής:

Κατηγορία επενδυτικού σχεδίου	Ύψος παραβόλου	Ανώτατο ύψος παραβόλου
Γενικά επιχειρηματικά σχέδια		
Γενική επιχειρηματικότητα	Ποσοστό 1/1000 του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση νέας επιχείρησης 0,8/1000 του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου	30.000,00, σε περίπτωση νέας : 20.000,00
Περιφερειακή Συνοχή		
Τεχνολογική Ανάπτυξη		
Ειδικά επενδυτικά σχέδια		
Επιχειρηματικότητας Νέων	Ποσοστό 0,5/1000 του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου	10.000,00
Μεγάλα Επενδυτικά Σχέδια	Ποσοστό 1/1000 του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση νέας επιχείρησης 0,8/1000 του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου	30.000,00, σε περίπτωση νέας: 20.000,00
Ολοκληρωμένα Πολυετή Επενδυτικά Σχέδια		
Συνέργειας - Δικτύωσης		

3.7.10 Υποβολή επενδυτικού σχεδίου

Ο φορέας υποβολής κάθε επενδυτικού σχεδίου διαφοροποιείται ανάλογα με την κατηγορία του επενδυτικού σχεδίου και τον τόπο υλοποίησης. Αναλυτικότερα:

Κατηγορία επενδυτικού σχεδίου	Τόπος υλοποίησης επενδυτικού σχεδίου	Υποβολή
Γενικής επιχειρηματικότητας	Όλη η επικράτεια πλην των Περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας	Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
	Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας	Επιχειρησιακή Μονάδα Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη
Τεχνολογικής	Όλη η επικράτεια πλην των	Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών

Ανάπτυξης	Περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας	Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
	Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας	Επιχειρησιακή Μονάδα Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη
Περιφερειακής συνοχής	Όλη η επικράτεια πλην των Περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας	Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
	Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας	Επιχειρησιακή Μονάδα Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη
	Στα όρια κάθε περιφέρειας	Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης των Περιφερειών
	Νομός Δωδεκανήσου	Γραφείο Περιφερειακής Ανάπτυξης Δωδεκανήσου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

3.8 Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

3.8.1 Εισαγωγή

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των τομέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Εθνικό επίπεδο. Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής είναι οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται από την Ε.Ε. για δύο σκοπούς:

- Την υποστήριξη για τις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης
- Την υποστήριξη και την ενοποίηση των ευρωπαϊκών υποδομών, κυρίως για τον τομέα μεταφορών.

Το ΕΣΠΑ, σύμφωνα με το πλαίσιο νέας στρατηγικής προσέγγισης για την Πολιτική Συνοχή της Ε.Ε., εξασφαλίζει ότι η συνδρομή από τα Ταμεία συμβαδίζει και

προσδιορίζει το σύνδεσμο μεταξύ κοινοτικών προτεραιοτήτων και του Εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων αφετέρου.

3.8.2 Διαρθρωτικά Ταμεία

Τα διαρθρωτικά ταμεία αποτελούνται από:

1. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ): λειτουργεί από το 1975 και χρηματοδοτεί τη δημιουργία υποδομών και την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης, με κύριους αποδέκτες τις επιχειρήσεις.
2. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ): ιδρύθηκε το 1958 και προωθεί την ένταξη των ανέργων και των μειονεκτούσων κατηγοριών του πληθυσμού στην αγορά εργασίας μέσω χρηματοδότησης κυρίως δράσεων κατάρτισης.

3.8.3 Ταμείο Συνοχής

Το Ταμείο Συνοχής ιδρύθηκε το 1994 από την Ε.Ε. για να επιταχύνει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική σύγκλιση και προορίζεται για τις χώρες στις οποίες το μέσο όρο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ είναι μικρότερο του 90% του κοινοτικού μέσου όρου. Αποστολή του Ταμείου Συνοχής είναι η χορήγηση χρηματοδοτήσεων υπέρ προγραμμάτων υποδομών στους τομείς του περιβάλλοντος.

3.8.4 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) του ΕΣΠΑ

Για την υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της χώρας, η Ελλάδα χωρίστηκε σε πέντε χωρικές ενότητες, στις οποίες αντιστοιχούν πέντε Περιφερειακά Επιχειρησιακά (ΠΕΠ), ως εξής:

- ΠΕΠ Μακεδονίας - Θράκης
- ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων
- ΠΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου
- ΠΕΠ Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου
- ΠΕΠ Αττικής

Τα ΠΕΠ θα συμβάλουν στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα, με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στις ανάγκες κάθε χωρικής ενότητας / Περιφέρειας.

Το πρόγραμμα ενισχύει επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλη την Επικράτεια και προτίθενται να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια στους τομείς της Μεταποίησης, του Τουρισμού, του Εμπορίου και της Παροχής Υπηρεσιών, που αποσκοπούν:

- Στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας και της διοίκησης των επιχειρήσεων
- Στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας
- Στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Στην εξασφάλιση λειτουργίας επιχειρήσεων με μεθόδους φιλικότερες προς το περιβάλλον
- Στον εμπλουτισμό, τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
- Στην ανάπτυξη της Καινοτομίας
- Στην εισαγωγή τεχνολογιών Πληροφορικής

3.8.5 Προϋποθέσεις συμμετοχής στο ΕΣΠΑ

Οι προϋποθέσεις συμμετοχής για τους δυνητικούς δικαιούχους της ενίσχυσης είναι:

- i. Να είναι εγκατεστημένοι στην Ελληνική Επικράτεια
- ii. Να είναι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις σύμφωνα με τον ορισμό της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6^{ης} Μαΐου 2003.
- iii. Να απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους
- iv. Να έχουν συμπληρώσει 2 τουλάχιστον πλήρεις δωδεκάμηνες και κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις
- v. Να λειτουργούν με νομική μορφή επιχείρησης (Ο.Ε. , Ε.Ε. , Ε.Π.Ε. ή Α.Ε.)
- vi. Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών τριετίας τους να κυμαίνεται
  - Για τον τομέα «Υπηρεσιών» από 25.000,00€ έως και 10.000.000,00€
  - Για τον τομέα «Εμπορίου» από 30.000,00€ έως και 10.000.000,00€
  - Για τον τομέα «Μεταποίησης» από 50.000,00€ έως και 10.000.000,00€
  - Για τον τομέα «Τουρισμού» από 25.000,00€ έως και 10.000.000,00€

- vii. Να τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων(Κ.Β.Σ.), με εξαίρεση του τομέα «Τουρισμού», όπου επιλέξιμες είναι και οι επιχειρήσεις που δεν τηρούν βιβλία.
- viii. Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους διαδικασία ανάκτησης παλαιότερης κρατικής ενίσχυσης
- ix. Να μην είναι προβληματική επιχείρηση μέχρι την 1^η Ιουλίου 2008.

3.8.6 Ενδεικτικές Επιλέξιμες Κατηγορίες Επιχειρήσεων

- Για τον τομέα των «Υπηρεσιών»

35 Παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος

36 Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού

37 Επεξεργασία Λυμάτων

38 Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση απορριμμάτων, ανάκτηση υλικών

39 Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων

43 Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες

49 Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών

50 Πλωτές μεταφορές

51 Αεροπορικές μεταφορές

52 Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες

53 Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες

56 Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης

59 Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις

60 Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών

61 Τηλεπικοινωνίες

- 62 Δραστηριότητες, προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες
- 63 Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
- 68 Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
- 69 Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες
- 70 Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
- 71 Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών, τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
- 72 Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη
- 73 Διαφήμιση και έρευνα αγοράς
- 74 Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
- 75 Κτηνιατρικές δραστηριότητες
- 77 Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης
- 78 Δραστηριότητες απασχόλησης
- 79 Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
- 80 Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας
- 81 Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους
- 82 Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις
- 85 Εκπαίδευση
- 86 Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας
- 87 Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος

- 88 Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος
- 90 Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση
- 91 Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες
- 93 Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
- 96 Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών
- Για τον τομέα της «Μεταποίησης»
- 10 Βιομηχανία τροφίμων
- 11 Ποτοποιία
- 13 Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών
- 14 Κατασκευή ειδών ένδυσης
- 15 Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών
- 16 Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
- 17 Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων
- 18 Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
- 19 Παραγωγή οπτάνθρακα και προϊόντων δύλισης πετρελαίου
- 20 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων
- 21 Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων
- 22 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικά (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
- 23 Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
- 24 Παραγωγή βασικών μετάλλων

25 Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού

26 Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων

27 Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού

28 Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.

29 Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων

30 Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών

31 Κατασκευή επίπλων

32 Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες

33 Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού

- Για τον τομέα του «Εμπορίου»

45 Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών

46 Χονδρικό εμπόριο, εκτός από εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών

47 Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών

- Για τον τομέα του «Τουρισμού»

55 Καταλύματα

55.10 Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα (Με εξαίρεση τους κωδικούς 55.10.10.03 και 55.10.10.04)

55.20 Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής

55.30 Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα

3.8.7 Μη επιλέξιμες επιχειρήσεις

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής ένταξης στο ΕΣΠΑ οι:

Δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμοί και οι θυγατρικές τους, καθώς και οι εταιρίες στις οποίες συμμετέχουν έμμεσα ή άμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του 25% οι Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού.

Οι επιχειρήσεις που λειτουργούν με μορφή κοινωνίας, αστικού δικαίου, κοινοπραξίας ή συνεταιρισμού.

3.8.8 Διαδικασία ένταξης επενδυτικού σχεδίου στο ΕΣΠΑ

Έκδοση πρόσκλησης (προκήρυξης) για υποβολή επενδυτικών σχεδίων/ενίσχυσης

Η έκδοση πρόσκλησης έχει ως σκοπό στην κατά το δυνατό ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχει η από κοινού συνεισφορά της Κοινότητας και της χώρας μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Καν, 1828/2006, άρθρο 5, παρ. 1) και του καθεστώτος ενίσχυσης.

Περιγραφή διαδικασίας έκδοσης πρόσκλησης (προκήρυξης) για υποβολή επενδυτικών σχεδίων/ενίσχυσης

i. Προετοιμασία πρόσκλησης

Προκειμένου η ΔΑ ή ο ΕΦΔ να προχωρήσει στην έκδοση πρόσκλησης θα πρέπει να ολοκληρώσει μια σειρά ενεργειών για την προετοιμασία του απαραίτητου κανονιστικού πλαισίου, οι οποίες αφορούν τις εξής:

- Εξέταση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, εθνικού και κοινοτικού, στο πλαίσιο του οποίου θα διενεργηθεί η πρόσκληση.
- Εξειδίκευση των κατηγοριών πράξεων το ΕΠ που αφορούν σε δράσεις κρατικών ενισχύσεων και προσδιορισμός των κατηγοριών των δικαιούχων.
- Καθορισμός του προϋπολογισμού της πρόσκλησης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους στόχους που θα πρέπει να καλυφθούν

ii. Έκδοση πρόσκλησης

Η ΔΑ ή ο ΕΦΔ, ύστερα από έγκριση του αρμοδίου Υπουργού που προΐσταται της ΔΑ ή του ΕΦΔ ή με κοινή απόφαση του Υπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, εκδίδει την πρόσκληση.

Στο πλαίσιο της πρόσκλησης η ΔΑ ή ο ΕΦΔ παρέχει σαφείς πληροφορίες στους δικαιούχους σχετικά με:

- Τις προϋποθέσεις και τους όρους επιλεξιμότητας που πρέπει να πληρούν οι δικαιούχοι.
- Το είδος των ενισχύσεων (π.χ. επιχορήγηση, φορολογική απαλλαγή, κτλ)
- Τα κριτήρια για την ένταξη σχεδίων για χρηματοδότηση
- Τους αρμόδιους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο που θα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις προκηρύξεις των κρατικών ενισχύσεων
- Τις υποχρεώσεις των δικαιούχων σε περίπτωση έγκρισης (π.χ. τήρηση στοιχείων, εφαρμογή κανόνων δημοσιότητας, κτλ)
- Το ποσό της χρηματοδότησης που χορηγείται
- Πιθανή κατανομή ανά περιφέρεια
- Ποιοι είναι οι δικαιούχοι της πρόσκλησης

Η έκδοση πρόσκλησης θα συνοδεύεται από τυποποιημένο έντυπο Αίτησης υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων/ενίσχυσης.

iii. Δημοσίευση πρόσκλησης

Η ΔΑ ή ο ΕΦΔ δημοσιεύει την πρόσκληση (Internet, εφημερίδες, κτλ), έτσι ώστε να ενημερωθούν έγκαιρα οι δικαιούχοι για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης.

Επιλογή και έγκριση του επενδυτικού σχεδίου

Σκοπός αυτής της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στην επιλογή των πράξεων για χρηματοδότηση.

Περιγραφή διαδικασίας επιλογής και έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου

i. Παραλαβή και έλεγχος πληρότητας των αιτήσεων ενίσχυσης

Η ΔΑ ή ο ΕΦΔ ενημερώνει εγγράφως τους δικαιούχους για την παραλαβή της Αίτησης υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων/ενίσχυσης.

Στις υποβαλλόμενες αιτήσεις διενεργείται άμεσα έλεγχος πληρότητας για κάθε αίτηση. Ο έλεγχος πραγματοποιείται για τη διασφάλιση:

- Της χρήσης του τυποποιημένου εντύπου Αίτησης υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων/ενίσχυσης, που καθορίστηκε στην πρόσκληση.
- Της συνοδείας της αίτησης με τα απαραίτητα στοιχεία (έγγραφα και δικαιολογητικά που έχουν καθοριστεί στην πρόσκληση)
- Η καταλληλότητα υπογραφής και επικύρωσης της αίτησης.

ii. Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης

Σε αυτό το στάδιο συγκροτούνται επιτροπές αξιολόγησης από ανεξάρτητους αξιολογητές ή εμπειρογνώμονες, καθώς και στελέχη της ΔΑ ή του ΕΦΔ. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης εξετάζεται από γνωμοδοτικές επιτροπές, οι οποίες εισηγούνται στο όργανο που εγκρίνει τη χρηματοδότηση.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης εφαρμόζεται είτε η άμεση είτε η συγκριτική αξιολόγηση:

- Η άμεση αξιολόγηση αναφέρεται στην αυτοτελή αξιολόγηση της κάθε αίτησης. Η αίτηση, εφόσον καλύπτει τις ελάχιστες προϋποθέσεις, εγκρίνεται ή απορρίπτεται σε αντίθετη περίπτωση.
- Στη συγκριτική αξιολόγηση, αξιολογείται το σύνολο των προτάσεων που έχουν υποβληθεί στην ίδια περίοδο και με βάση τα αποτελέσματα συντάσσεται Πίνακας κατάταξης αποτελεσμάτων αξιολόγησης με φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων περιλαμβάνει:

- Την τεχνική και οικονομική αξιολόγηση της αίτησης με βάση τα κριτήρια και τη μεθοδολογία που περιγράφεται στην προκήρυξη.
  - Την τελική αξιολόγηση της αίτησης από τη γνωμοδοτική επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί ως προς τη δυνατότητα έγκρισης της αίτησης και την τελική βαθμολογία. Τα αποτελέσματα των επιτροπών τεκμηριώνονται σε σχετικό Πρακτικό.
- iii. Επιλογή αιτήσεων για χρηματοδότηση και έκδοση απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, εκδίδεται Απόφαση χρηματοδότησης-ένταξης πράξης του αρμόδιου οργάνου. Η απόφαση κοινοποιείται στο δικαιούχο με συστημένη επιστολή. Σε περίπτωση που η προκήρυξη προβλέπει υπογραφή Σύμβασης, αποστέλλεται συνημμένα το σχέδιο Σύμβασης. Ο δικαιούχος επίσης ενημερώνεται για τις ειδικότερες υποχρεώσεις που θα πρέπει να πληροί κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

Παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης

Σκοπός της διαδικασίας είναι η παρακολούθηση από τη ΔΑ ή από τον ΕΦΔ του χρονοδιαγράμματος της υλοποίησης, σε σχέση με την απόφαση χρηματοδότησης-ένταξης.

Διαδικασία παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης

- i. Παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος

Η ΔΑ ή ο ΕΦΔ πραγματοποιεί την παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος του επενδυτικού σχεδίου. Εκτός από την έναρξη και λήξη του χρονοδιαγράμματος, εφόσον προβλέπεται από το καθεστώς ενίσχυσης, υπάρχει η δυνατότητα να οριστούν χρονικά ορόσημα, έτσι ώστε ο δικαιούχος επενδυτής να επικοινωνήσει με τη ΔΑ ή τον ΕΦΔ, μέσω αποστολής Αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης δαπανών. Σε περίπτωση με αποστολής στοιχείων υλοποίησης, και αφού έχει παρέλθει το χρονικό περιθώριο, η ΔΑ ή ο ΕΦΔ μπορεί να προβεί σε διορθωτικές ή κατασταλτικές ενέργειες.

ii. Ενημέρωση της ΔΑ ή του ΕΦΔ

Η παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος ή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μπορεί να διενεργείται είτε με την υποχρέωση ενημέρωσης της ΔΑ ή του ΕΦΔ από τους δικαιούχους, είτε με πρωτοβουλία της ΔΑ ή του ΕΦΔ.

Τροποποίηση απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης

Ο σκοπός της τροποποίησης απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης είναι ο χειρισμός μεταβολών που πραγματοποιούνται κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, με βασική προϋπόθεση να μην υπάρχει δραματική αλλαγή στο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου.

Διαδικασία τροποποίησης απόφασης χρηματοδότησης - ένταξης

i. Διαπίστωση αναγκαιότητας τροποποίησης της απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης.

Η τροποποίηση γίνεται με υποβολή Αιτήματος τροποποίησης από το δικαιούχο, όπου τεκμηριώνει την αναγκαιότητα τροποποίησης ορών της ισχύουσας απόφασης χρηματοδότησης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που το τεκμηριώνουν.

Μερικές περιπτώσεις για τις οποίες ο δικαιούχος μπορεί να υποβάλλει αίτηση τροποποίησης είναι:

- Απόκλιση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου επένδυσης
- Παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της επένδυσης
- Αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου (π.χ. της νομικής μορφής, της επωνυμίας της επιχείρησης, κτλ)
- Μεταβολή ποσοστού και τρόπου χρηματοδότησης (π.χ. ίδια συμμετοχή, τραπεζικός δανεισμός, κτλ)

ii. Εξέταση του αιτήματος από τη ΔΑ ή από τον ΕΦΔ

Η ΔΑ ή ο ΕΦΔ προκειμένου να αποδεχτεί ή να απορρίψει την αίτηση τροποποίησης πράξης, εξετάζει την αίτηση με βάση τους όρους απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο οι αλλαγές μπορούν να γίνουν αποδεκτές.

Σε περίπτωση που η πράξη γίνει δεκτή με συγκριτική αξιολόγηση, η τροποποίηση θα γίνει δεκτή αν η βαθμολογία δεν αλλάζει τη σειρά κατάταξης σε σχέση με τις απορριφθείσες προτάσεις ή θα συνεχίσει να έχει βαθμό μεγαλύτερο της ορισθείσας βάσης κατά τη φάση της πρώτης αξιολόγησης.

iii. Έκδοση απόφασης ή απόρριψης της τροποποίησης της απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης

Σε περίπτωση αποδοχής του αιτήματος, εκδίδεται τροποποιημένη απόφαση χρηματοδότησης-ένταξης, η οποία κοινοποιείται από τη ΔΑ ή από τον ΕΦΔ στο δικαιούχο της ενίσχυσης.

Σε περίπτωση μη αποδοχής, ο δικαιούχος ενημερώνεται εγγράφως για την απόφαση με σχετική αξιολόγηση, στην οποία αναφέρεται ότι υποχρεούνται να υλοποιήσει το επενδυτικό σχέδιο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην αρχική απόφαση. Επίσης, η απόρριψη της αίτησης μπορεί να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης.

Ανάκληση απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης

Σε περίπτωση αδυναμίας υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να ακυρώσει τη χρηματοδότηση και τη δέσμευση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Επίσης σε περίπτωση που παρατηρηθεί σοβαρές αποκλίσεις από τους όρους της απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης, η ΔΑ ή ο ΕΦΔ έχει τη δυνατότητα να ακυρώσει την απόφαση χρηματοδότησης – ένταξης.

Διαδικασία ανάκλησης απόφασης χρηματοδότησης - ένταξης

i. Διαπίστωση αναγκαιότητας ανάκλησης απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης

Η ανάκληση απόφασης χρηματοδότησης-ένταξης εφαρμόζεται όταν διαπιστωθούν οι εξής περιπτώσεις:

- Παραίτησης του δικαιούχου της ενίσχυσης, πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης.
- Προβλήματα κατά το χρόνο υλοποίησης της επένδυσης από τη ΔΑ ή τον ΕΦΔ και αδυναμίας του δικαιούχου να συμμορφωθεί με τις συστάσεις
- Παρέλευση χρόνου υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς ο δικαιούχος να έχει προβεί στην υποβολή αίτησης τροποποίησης ή της ολοκλήρωσης της επένδυσης.
- Κατόπιν συστάσεων διοικητικής ή επιτόπιας επαλήθευσης της ΔΑ ή του ΕΦΔ.

ii. Ανάκληση απόφασης χρηματοδότησης/λύση της σύμβασης

Η απόφαση ανάκλησης εκδίδεται με αρμοδιότητα ανάλογη της έκδοσης των αρχικών αποφάσεων και κοινοποιείται στους δικαιούχους της ενίσχυσης.

Ολοκλήρωση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου.

Σκοπός είναι η επιβεβαίωση από την ΔΑ ή τον ΕΦΔ για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου, καθώς και η ορθότητα των επιλέξιμων δαπανών, σύμφωνα με την απόφαση χρηματοδότησης – ένταξης.

Διαδικασία ολοκλήρωσης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου

i. Ολοκλήρωση της πράξης και υποβολή αίτησης από το δικαιούχο

Ο δικαιούχος υποβάλλει Αίτηση ολοκλήρωσης πράξης στη ΔΑ ή στον ΕΦΔ, όπου περιγράφεται το υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και το αποτέλεσμα που επιτεύχθηκε σε σχέση με το εγκριθέν.

Η πράξη θεωρείται ολοκληρωμένη εφόσον:

- Πιστοποιηθεί το σύνολο του φυσικού αντικειμένου
- Εγκριθούν οι δαπάνες (πιστοποίηση οικονομικού αντικειμένου)

- Επιτευχθούν λοιποί στόχοι της επένδυσης (π.χ. αύξηση θέσεων απασχόλησης)
  - Κατατεθούν όλες οι απαιτούμενες νόμιμες άδειες που αφορούν το έργο επένδυσης και τα δικαιολογητικά
  - Γίνει έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.
- ii. Εξέταση των συνολικών στοιχείων της πράξης

Η ΔΑ ή ο ΕΦΔ προβαίνει στην εξέταση των στοιχείων που υποβάλλονται από το δικαιούχο επενδυτή, ώστε να επιβεβαιώσει:

- Την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της επένδυσης
  - Τη συμμόρφωση του δικαιούχου επενδυτή με τους λοιπούς όρους της απόφασης χρηματοδότησης
  - Την έκδοση των απαραίτητων για την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας αδειών
  - Τη συμμόρφωση του δικαιούχου επενδυτή με τυχόν συστάσεις προγενεστέρων επαληθεύσεων.
- iii. Έκδοση απόφασης/βεβαίωσης ολοκλήρωσης πράξης

Με βάση τα αποτελέσματα της ανωτέρω επιβεβαίωσης, η ΔΑ ή ο ΕΦΔ προβαίνει στην έκδοση Απόφασης/Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης Πράξης, με την οποία:

- Βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της επένδυσης ή ανακοινώνεται η λύση της σύμβασης
- Ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας επιχορήγησης.

Η Απόφαση/Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης εγκρίνεται από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση χρηματοδότησης.

Πιστοποίηση των δαπανών

Σκοπός είναι η επαλήθευση των πραγματοποιούντων δαπανών που δηλώθηκαν, καθώς και η συμμόρφωση των δικαιούχων στους όρους της χρηματοδοτικής απόφασης – ένταξης καθώς και των Εθνικών και Κοινοτικών κανόνων.

Διαδικασία πιστοποίησης των δαπανών

i. Υποβολή αίτησης πιστοποίησης δαπανών από το δικαιούχο

Ο δικαιούχος υποβάλλει στη ΔΑ ή στον ΕΦΔ αίτημα πιστοποίησης δαπανών συνοδευόμενο με τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία.

ii. Προετοιμασία επιτόπιας πιστοποίησης

Ο δικαιούχος ενημερώνεται εγγράφως για την επικείμενη πιστοποίηση, καθώς και για όλα τα στοιχεία που θα πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση του οργάνου πιστοποίησης.

iii. Επιτόπια πιστοποίηση

Η επιτόπια πιστοποίηση πραγματοποιείται στον τόπο υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και περιλαμβάνει:

- Την πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου σύμφωνα με τους όρους της απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης.
- Την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου, δηλαδή στις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και συνοδεύονταν στο αίτημα πιστοποίησης δαπανών. Καθώς και η ορθότητα αυτών των δαπανών.
- Την τεκμηρίωση της ύπαρξης διαδρομής ελέγχου.
- Τη διασφάλιση τήρησης των όρων της απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης.
- Τη τήρηση των κανόνων δημοσιότητας όπου προβλέπεται.

iv. Διοικητική πιστοποίηση

Σε περίπτωση προκαταβολής της χρηματοδότησης, η ΔΑ ή ο ΕΦΔ διενεργεί διοικητική πιστοποίηση, με την οποία επιβεβαιώνονται ότι:

- Προσκομίζεται ισόποση εγγυητική επιστολή από κάποιο νόμιμο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.
  - Η χορήγηση προκαταβολής δεν υπερβαίνει το 35% του συνολικού ποσού της ενίσχυσης του επενδυτικού σχεδίου.
- v. Σύνταξη έκθεσης πιστοποίησης

Με την ολοκλήρωση ελέγχου πιστοποίησης, το αρμόδιο όργανο πιστοποίησης συντάσσει έκθεση πιστοποίησης, στην οποία προσδιορίζονται το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου που έχει πιστοποιηθεί.

Χορήγηση χρηματοδότησης

Σκοπός είναι η χορήγηση χρηματοδότησης, σύμφωνα με την Έκθεση πιστοποίησης δαπανών.

Διαδικασία χορήγηση χρηματοδότησης

- i. Εγγραφή επενδυτικού σχεδίου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)
- Τα ποσά της δημόσιας δαπάνης (εθνικής και κοινοτικής) προς τους δικαιούχους των επενδύσεων, εγγράφονται στο ΠΔΕ μέσω Συλλογικής Απόφασης Έργου (ΣΑΕ) του φορέα χρηματοδότησης.
- ii. Διάθεση χρηματοδοτικής επενδυτικού σχεδίου

Αίτημα διάθεση χρηματοδότησης

Για τη λήψη χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, η ΔΑ ή ο ΕΦΔ υποβάλλει αίτημα στον φορέα χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου.

Αξιολόγηση αιτήματος και έγκριση διάθεσης χρηματοδότησης

Ο φορέας χρηματοδότησης αξιολογεί το αίτημα ως προς την ύπαρξη πιστώσεων στο ΠΔΕ την τήρηση των εγκεκριμένων ορίων πληρωμών και άλλες υποχρεώσεις σχετικά με το ΠΔΕ. Πριν την έγκριση του αιτήματος, ο φορέας χρηματοδότησης επιβεβαιώνει με τη ΔΕ ή τον ΕΦΔ του Επιχειρησιακού Προγράμματος που είναι εντεταγμένο το αιτούμενο επενδυτικό σχέδιο, το εύλογο του αιτήματος σε σχέση

με την πρόοδο υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και τη μη επάρκεια ή εξάντληση των αδιάθετων υπολοίπων προηγούμενων χρηματοδοτήσεων.

Διάθεση χρηματοδότησης επενδυτικού σχεδίου

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών εκδίδει την απόφαση διάθεσης χρηματοδότησης στο φορέα χρηματοδότησης, με βάση το αίτημα του φορέα και το όριο πληρωμών που έχει εγκριθεί.

Βάσει της απόφαση του Υπουργείου πιστώνεται ο λογαριασμός του φορέα χρηματοδότησης στην Τράπεζα της Ελλάδος.η απόφαση διάθεσης χρηματοδότησης αποστέλλεται στην Τράπεζα της Ελλάδος και στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με κοινοποίηση:

- Στο φορέα χρηματοδότησης
- Στη Διαχειριστική Αρχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος

iii. Διενέργεια πληρωμής

Η δημόσια δαπάνη καταβάλλεται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με την απόφαση χρηματοδότησης – ένταξης, χωρίς καμία μείωση ή παρακράτηση.

3.8.9 Νέο ΕΣΠΑ 2014-2020

Το νέο ΕΣΠΑ πρόκειται για πέντε τομεακά και δεκατρία περιφερειακά προγράμματα, καθώς και ένα Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης συνολικού προϋπολογισμού 19,89 δισεκατομμύρια Ενωσιακής Συνδρομής ή 24,79 δισεκατομμύρια εκτιμώμενης δημόσιας δαπάνης.

Στο νέο ΕΣΠΑ προστίθενται οι πόροι του CEF ύψους 580 εκατομμύρια από το Ταμείο Συνοχής, οι πόροι για τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας ύψους 231,6 εκατομμύρια και οι πόροι για τους άπορους (FEAD) που διαχειρίζεται η χώρα ύψους 281 εκατομμύρια. Οπότε το συνολικό ποσό της Ενωσιακής Συνδρομής για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται στα 20,89 δισεκατομμύρια.

Αναλυτικά τα Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ως εξής:

- 1) Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία

Σε αυτό το πρόγραμμα ο προϋπολογισμός ανέρχεται στα 3.646.378.290. Στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία, και η αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

- 2) Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 4.333.917.413 (3.550.487.733 συν 783.429.680 από τις περιφέρειες). Στόχος του τομέα υποδομών μεταφορών συνίστανται η προώθηση της ολοκλήρωσης βασικών υποδομών και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας. Για τον τομέα περιβάλλοντος, στόχοι συνίστανται η προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος, διευκόλυνση προσέλκυσης επενδύσεων και παροχή ευκαιριών άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον.
- 3) Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση
Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 1.933.409.509 συν 171.517.209 από την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων. Στόχος του προγράμματος είναι η δημιουργία βιώσιμων θέσεων στην αγορά απασχόλησης και προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένου των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
- 4) Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα
Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 377.228.417. Στόχος του προγράμματος είναι να καταστεί η Ελλάδα συνεκτική, καλά συντονισμένη, ευέλικτη, εξωστρεφής και προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα, αποκαθιστώντας τη σχέση εμπιστοσύνης του κράτους με τις επιχειρήσεις.
- 5) Τεχνική Βοήθεια
Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 317.612.063. στόχος του προγράμματος είναι η υποστήριξη της λειτουργίας και εφαρμογής όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Διορθωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής
- 6) Αγροτική Ανάπτυξη
Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 4.223.960.793 και οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η ανάπτυξη και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού χώρου
- Μετάβαση σε ένα ισχυρό αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα
- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών περιοχών

7) Αλιεία και Θάλασσα

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται στα 388.777.914 και ως στόχο έχει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ του τομέα αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας και στη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος

Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν συνολικό προϋπολογισμό 5.278.614.122. Οι περιφέρειες θα διαχειριστούν το 35% των πόρων του νέου ΕΣΠΑ.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Κοινοτική Συνδρομή
Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία	3.646.378.290
Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη	4.333.917.413
Ανάπτυξη ανθρωπίνου δυναμικού, εκπαίδευση και δια Βίου Μάθηση	2.104.926.538
Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα	377.228.417
Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης	406.191.469
Κεντρικής Μακεδονίας	771.891.346
Θεσσαλίας	320.904.543
Ηπείρου	260.677.514
Δυτικής Ελλάδας	392.788.584
Στερεάς Ελλάδας	95.026.212
Πελοποννήσου	216.273.872
Ιονίων Νήσων	181.539.760
Βορείου Αιγαίου	241.335.600

Κρήτης	347.906.498
Αττικής	911.973.577
Νοτίου Αιγαίου	84.085.281
Αγροτική Ανάπτυξη	4.233.960.793
Αλιεία και θάλασσα	388.777.914
Τεχνική Βοήθεια	317.612.063
ΣΥΝΟΛΟ	19.887.985.871
CEF – μεταφορά από Ταμείο Συνοχής	580.038.571
Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας	231.634.557
Ταμείο Απόρων (ΕΤΠΑ+ΕΚΤ)	280.972.531
ΣΥΝΟΛΟ	20.980.631.530

Κεφάλαιο 4: Έρευνα

Ερωτηματολόγιο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων (Πάτρα)

Όνοματα Σπουδαστών: Νικόλαος Δακουτρός, Ιάσοντας Καλέργης, Αδάμ Καλαβρουζιώτης

ΘΕΜΑ: Τρόποι και Μέθοδοι Χρηματοδότησης Νέων και Υφιστάμενων Ελληνικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στο Καθεστώς της Οικονομικής Στενότητας.

Επωνυμία Επιχείρησης: _____.

Σύντομες ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής:

1. Ποιά είναι η νομική μορφή της εταιρείας σας

Ανώνυμη Εταιρεία

Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης

Ομόρρυθμη Εταιρεία

Ετερόρρυθμη Εταιρεία

Ατομική Επιχείρηση

Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία

2. Σε ποια κατηγορία ανήκει η επιχείρησή σας;

Μεσαία Επιχείρηση:

Η επιχείρηση απασχολεί έως 250 άτομα

Κύκλος εργασιών έως 50 εκατ. ή συνολικό
ισολογισμό έως 43 εκατ.

Μικρή επιχείρηση:

Η επιχείρηση απασχολεί έως 50 άτομα

Κύκλος εργασιών έως 10 εκατ. ή συνολικό

ισολογισμό έως 10 εκατ.

—

Πολύ μικρή επιχείρηση:

Η επιχείρηση απασχολεί έως 10 άτομα

Κύκλος εργασιών έως 2 εκατ. ή συνολικό ισολογισμό έως 2 εκατ.

3. Σε ποιο κλάδο δραστηριοποιείται η επιχείρησή σας;

Εμπορίου

Υπηρεσιών

Μεταποίησης

Τουρισμού

Άλλο: Προσδιορίστε:

4. Πόσα έτη λειτουργεί η επιχείρησή σας;

0-5

5-10

10-20

20- άνω

5. Ποιες οι ανάγκες της επιχείρησής σας που χρήζουν χρηματοδότηση;

Λειτουργία (νέες επιχειρήσεις, έναρξη)

Μη επαρκές Κεφάλαιο Κίνησης

Εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων	☐
Επένδυση	☐
Άλλο: Προσδιορίστε:	☐
.	☐

6. Ποιες μορφές χρηματοδότησης για επιχειρήσεις γνωρίζετε; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

Τραπεζικός Δανεισμός	☐
Πρακτόρευση απαιτήσεων (factoring)	☐
Κεφάλαια Επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital)	☐
Ιδιώτες Επενδυτές (Business Angels)	☐
Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (Business incubators)	☐
Χρηματοδοτική μίσθωση	☐
Επιχορηγήσεις	☐
Ίδια κεφάλαια	☐

7. Ποιες μορφές χρηματοδότησης έχετε χρησιμοποιήσει στην επιχείρησή σας; (Μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

Τραπεζικός Δανεισμός	☐
Πρακτόρευση απαιτήσεων (factoring)	☐
Κεφάλαια Επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital)	☐
Ιδιώτες Επενδυτές (Business Angels)	☐
Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων (Business incubators)	☐
Χρηματοδοτική μίσθωση	☐
Επιχορηγήσεις	☐
Ίδια κεφάλαια	☐

8. Ποιο είναι το κόστος με το οποίο έχει επιβαρυνθεί η επιχείρησή σας κατά την τελευταία διαχειριστική χρήση εφόσον έχετε χρησιμοποιήσει κάποιες από τις μορφές χρηματοδότησης;

-Αν χρησιμοποιείτε τραπεζικό δανεισμό επιλέξτε από τα παρακάτω επιτόκια:

0%-5%

5%-10%

10% - και άνω

-Αν χρησιμοποιείτε leasing επιλέξτε από τα παρακάτω επιτόκια:

0%-5%

5%-10%

10%- και άνω

-Αν χρησιμοποιείται τη μέθοδο factoring επιλέξτε το ποσοστό προεξόφλησης:

60%-70%

70%-80%

80%- και άνω

Άλλο: Προσδιορίστε:

9. Ποιους φορείς επιχορήγησης γνωρίζεται; (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

ΟΑΕΔ

ΕΣΠΑ ή Α, Β και Γ ΚΠΣ

Αναπτυξιακός νόμος

Άλλο: Προσδιορίστε:

=

10. Με ποιους φορείς επιχορήγησης έχει χρηματοδοτηθεί

η επιχείρησή σας;

ΟΑΕΔ

ΕΣΠΑ ή Α, Β και Γ ΚΠΣ

Αναπτυξιακός νόμος

Άλλο: Προσδιορίστε:

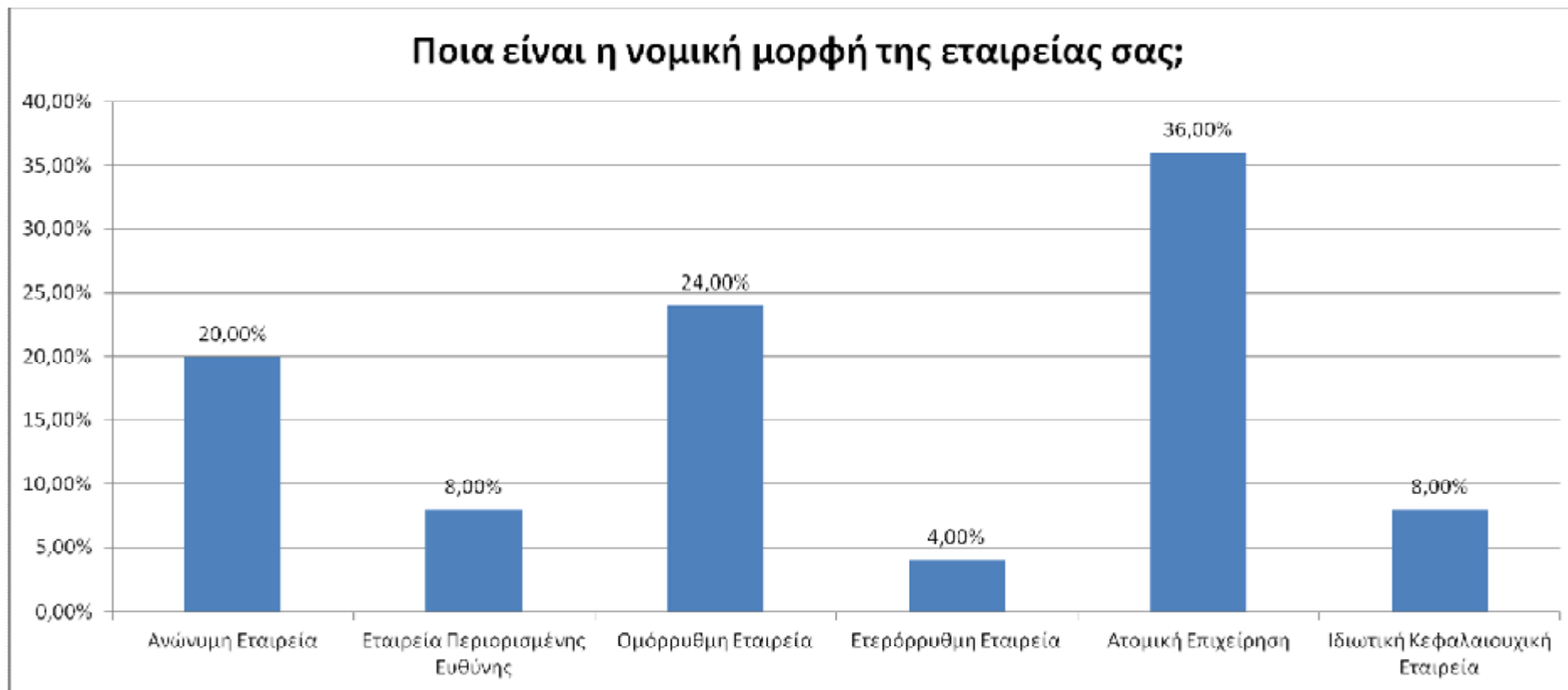
·

Τέλος Ερωτηματολογίου

Οι απαντήσεις θα παραμείνουν αυστηρά εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς της έρευνας.

Σας ευχαριστούμε για το χρόνο σας.

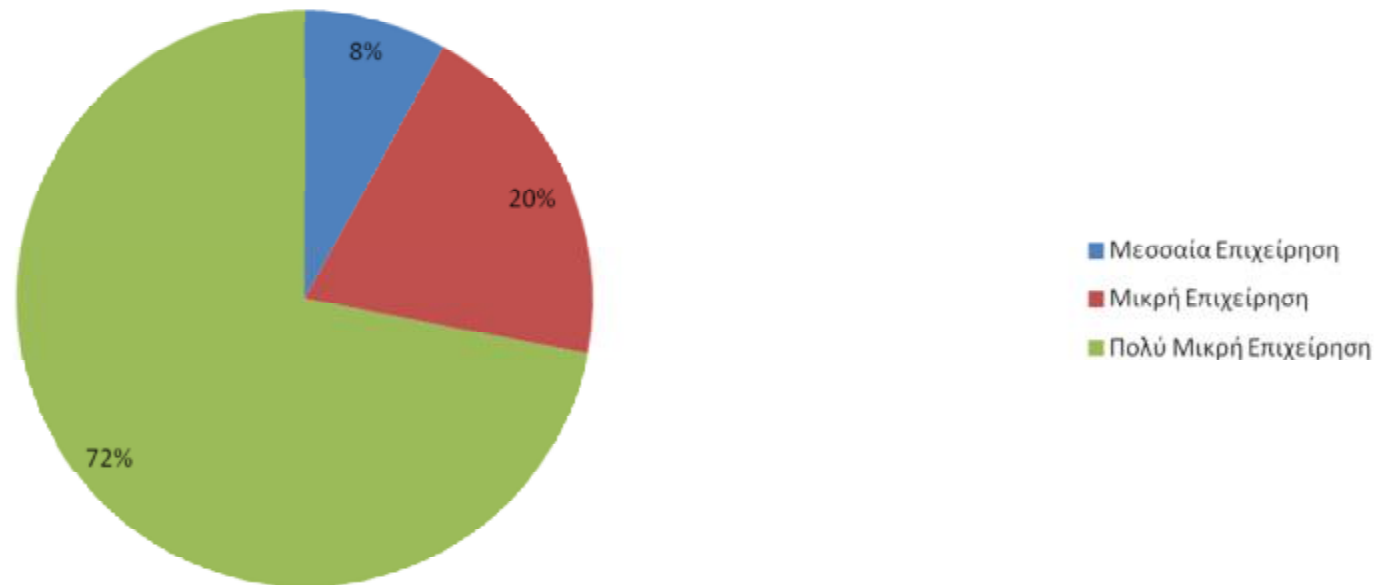
Αποτελέσματα έρευνας

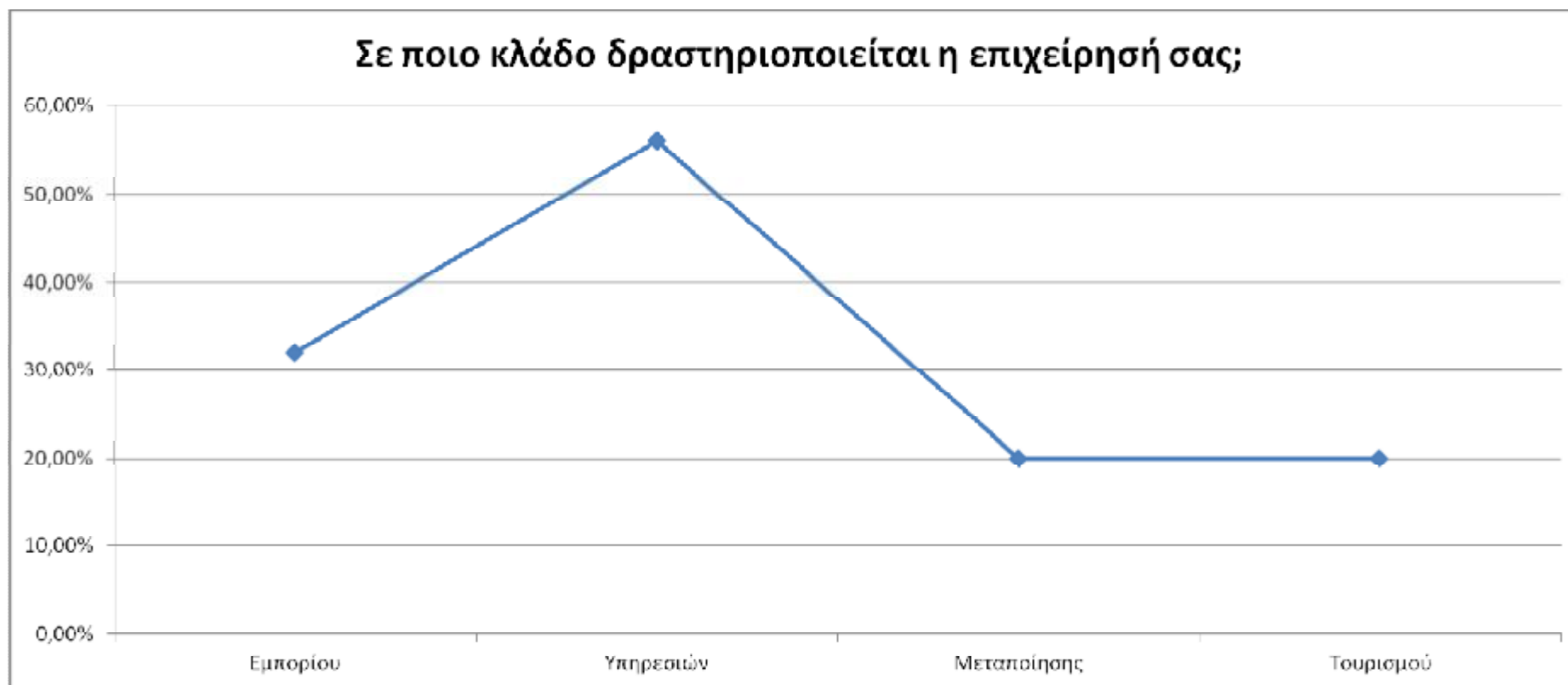
Σύμφωνα με τις απαντήσεις που λάβαμε, βλέπουμε πως η νομική μορφή που κυριαρχεί στις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι οι ατομικές. Στη δεύτερη θέση έρχονται οι προσωπικές επιχειρήσεις και τέλος οι κεφαλαιουχικές. Αυτό συμβαίνει, λόγω της διαδικασίας σύστασης. Η ίδρυση και λειτουργία της ατομικής είναι πολύ απλή όπως είδαμε σε σχέση με τις νομικές μορφές εταιρειών.

Σε ποια κατηγορία ανήκει η επιχείρησή σας;

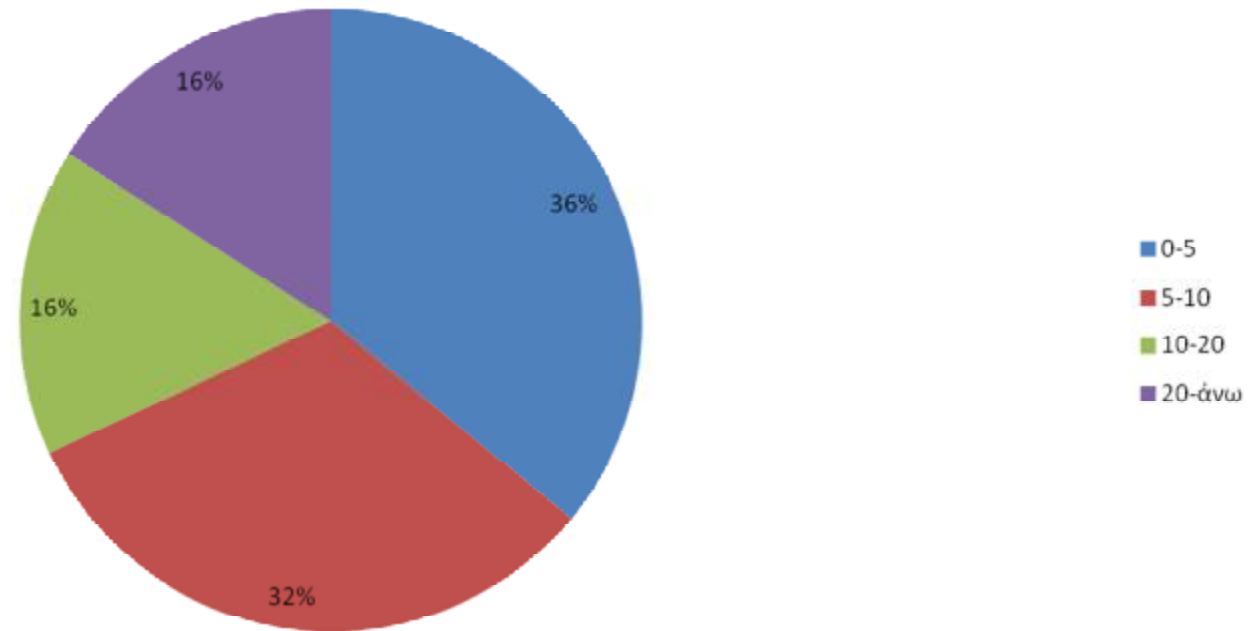

Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν την κυριαρχία στην Ελληνική αγορά. Αυτό συμβαίνει διότι οι ατομικές επιχειρήσεις, που όπως είδαμε πιο πάνω είναι πρώτες, αποτελούνται κυρίως από οικογενειακά μέλη. Δεύτερη θέση οι μικρές επιχειρήσεις και τελευταία οι μεσαίες.

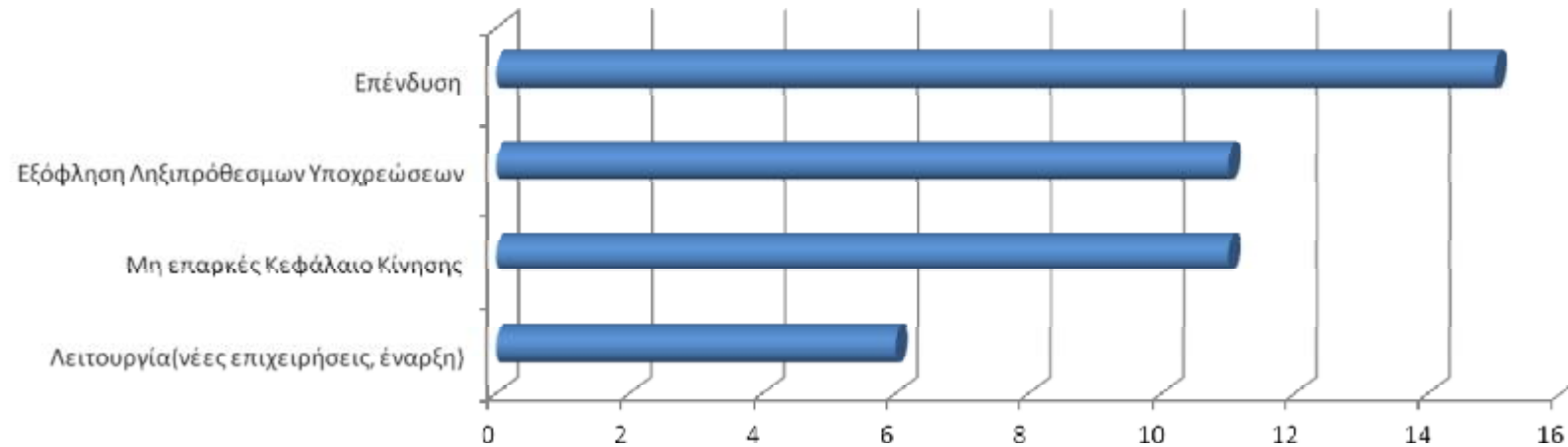
Οι περισσότερες επιχειρήσεις της έρευνας ασχολούνται με τον κλάδο υπηρεσιών. Στη δεύτερη θέση είναι ο κλάδος του εμπορίου και την Τρίτη θέση μοιράζονται οι κλάδοι της μεταποίησης και του τουρισμού.

Πόσα έτη λειτουργεί η επιχείρησή σας;

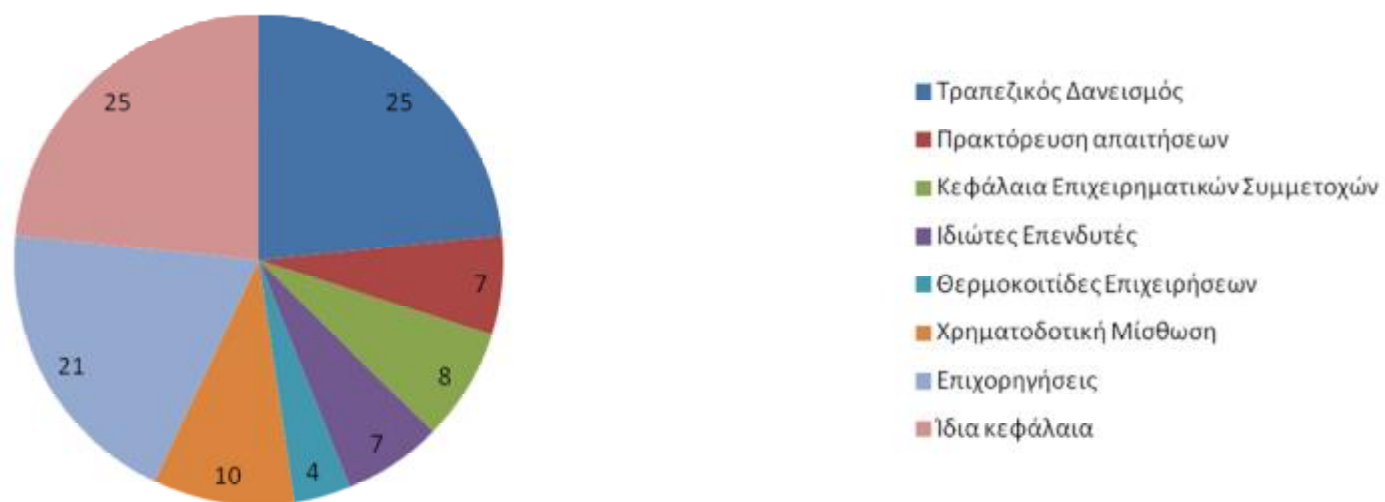
Τα αποτελέσματα της ερώτησης είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Όπως βλέπουμε το μεγαλύτερο ποσοστό ζωής της επιχείρησης είναι το 0-5 χρόνια, κάτι που σημαίνει ότι η ύπαρξη της έντονης οικονομικής στενότητας δεν επιβράδυνε τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Ποιες είναι οι ανάγκες της επιχείρησής σας που χρήσουν χρηματοδότηση;

Τα αποτελέσματα της ερώτησης αυτής δείχνουν πως η κυριότερη ανάγκη των επιχειρήσεων που χρήζουν χρηματοδότηση είναι για επένδυση. Η εξόφληση Ληξιπρόθεσμων Υποχρεώσεων και το Κεφάλαιο Κίνησης έρχονται στη δεύτερη θέση. Η Λειτουργία έρχεται στη τελευταία θέση, κάτι το οποίο είναι λογικό, αφού όπως είδαμε παραπάνω οι ατομικές επιχειρήσεις είναι στην πρώτη θέση.

Ποιες μορφές χρηματοδότησης για επιχειρήσεις γνωρίζετε;

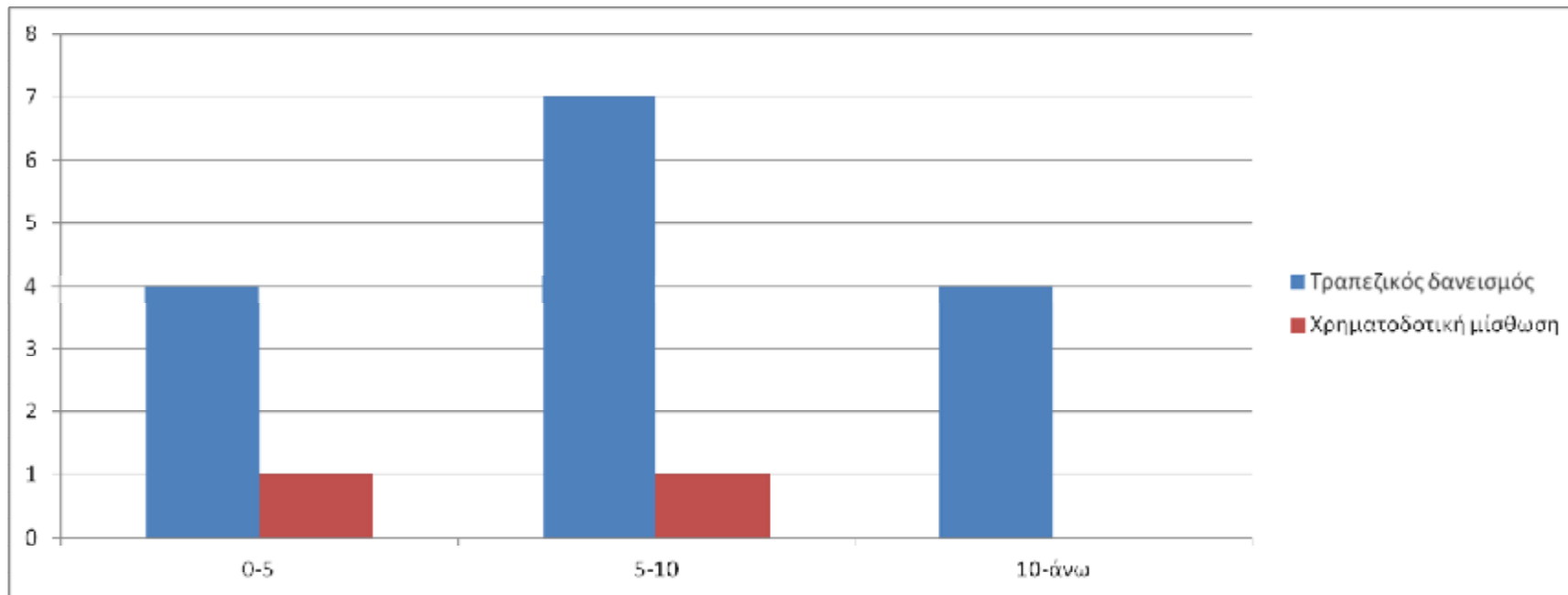

Οι πιο γνωστές μορφές χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι τα ίδια κεφάλαια και ο τραπεζικός δανεισμός. Στη δεύτερη θέση είναι οι επιχορηγήσεις, οι οποίες έγινε δημοφιλείς τα τελευταία χρόνια. Εντύπωση προκαλεί πως η χρηματοδοτική μίσθωση είναι στην Τρίτη θέση με μόνο 10 απαντήσεις. Τέλος ακολουθούν τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, η πρακτόρευση απαιτήσεων μαζί με τους ιδιώτες επενδυτές και οι θερμοκοιτίδες.

Ποιες μορφές χρηματοδότησης έχετε χρησιμοποιήσει στην επιχείρησή σας;

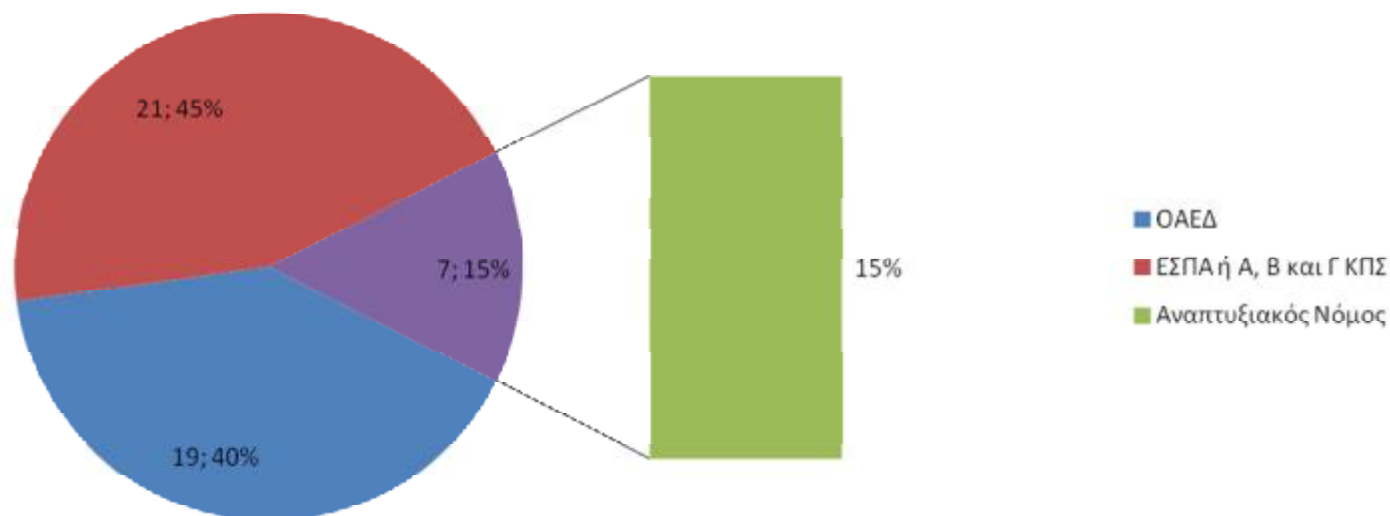

Όπως είναι λογικό τα ίδια κεφάλαια χρησιμοποιούνται κυρίως σαν μορφή χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Στη δεύτερη θέση έρχεται ο τραπεζικός δανεισμός. Ακολουθούν οι επιχορηγήσεις, η χρηματοδοτική μίσθωση, τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών και οι θερμοκοιτίδες. Ενώ καμία από τις επιχειρήσεις δεν έχει χρησιμοποιήσει ούτε την πρακτόρευση απαιτήσεων, ούτε τους ιδιώτες επενδυτές.

Όπως είδαμε παραπάνω, καμία από τις ερωτηθέν επιχειρήσεις δεν έχει χρησιμοποιήσει . Ενώ όσες επιχειρήσεις έχουν χρηματοδοτηθεί μέσω τραπεζικού δανεισμού οι περισσότερες επιχειρήσεις πληρώνουν τόκο με επιτόκιο 5%-10%. Σε αντίθεση με τη χρηματοδοτική μίσθωση όπου βλέπουμε πως είναι πιο οικονομικός τρόπος χρηματοδότησης από τον τραπεζικό.

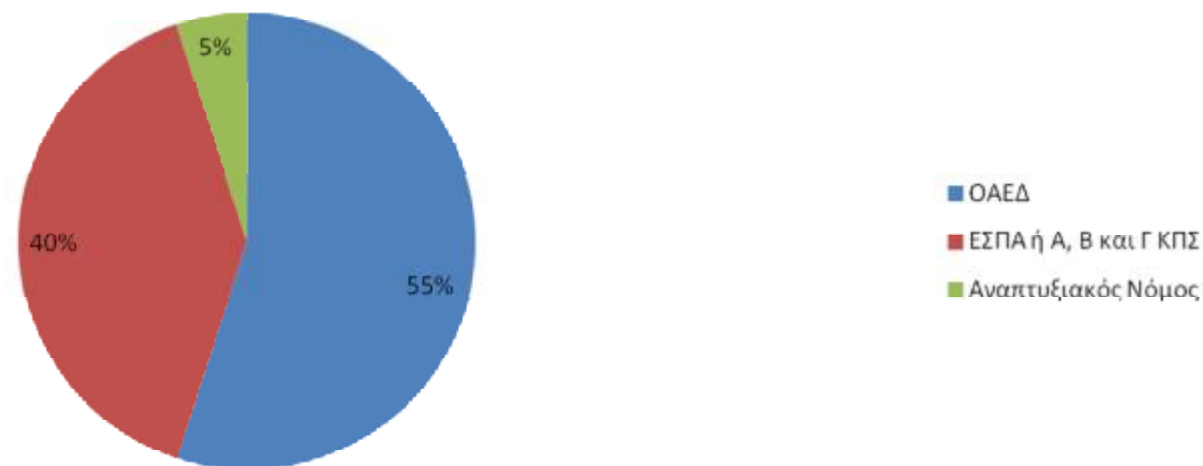
Ποιους φορείς επιχορήγησης γνωρίζεται;

Οι περισσότερες επιχειρήσεις γνωρίζουν ως πρώτο φορέα χρηματοδότησης το ΕΣΠΑ. Αυτό ευθύνεται διότι το ΕΣΠΑ έχει περισσότερα κονδύλια και μεγαλύτερα ποσά σε αντίθεση με τους άλλους φορείς. Δεύτερη θέση έρχεται ο ΟΑΕΔ. Τελευταία θέση έρχεται ο Αναπτυξιακός Νόμος, τον οποίο οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν τον γνωρίζουν.

Με ποιους φορείς επιχορήγησης έχει χρηματοδοτηθεί η επιχείρησή σας;

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων επιχειρήσεων που έχουν χρηματοδοτηθεί με τη μορφή επιχορήγησης, έχουν χρηματοδοτηθεί μέσω ΟΑΕΔ. Στη δεύτερη θέση έρχεται η χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ. Τελευταία θέση έρχεται ο αναπτυξιακός νόμος, το οποίο είναι λογικό διότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν γνώση του αναπτυξιακού νόμου.

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Τα συμπεράσματα που βγάλαμε από την παραπάνω έρευνα σε συνδυασμό με τη βιβλιογραφική έρευνα, μας οδηγούν στα εξής συμπεράσματα:

Οι ατομικές επιχειρήσεις έχουν την πρώτη θέση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ως προς τη νομική τους μορφή. Εκτός αυτού, η πλειοψηφία των ατομικών επιχειρήσεων αποτελούν πολύ μικρές επιχειρήσεις, και αυτό γιατί συνήθως πρόκειται για οικογενειακές επιχειρήσεις. Η επιλογή αυτής της νομικής επιχείρησης από τους επιχειρηματίες, γίνεται τόσο για οικονομικούς λόγους όσο και για λόγους ίδρυσης και λειτουργίας. Όπως είδαμε στη βιβλιογραφική έρευνα, οι ατομικές επιχειρήσεις έχουν την πιο απλή διαδικασία ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και η ίδρυσή της είναι οικονομική όπως είδαμε πιο πάνω.

Όσο για τις προσωπικές εταιρείες, όλες οι επιχειρήσεις στην έρευνα είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις. Ο λόγος που επιλέγουν αυτή τη νομική μορφή, έναντι της ατομικής (όπου και εκεί βλέπουμε την πλειοψηφία να την έχουν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις), είναι διότι πρόκειται για μία σχέση μεταξύ δύο φυσικών ή νομικών προσώπων που έχουν ως σκοπό το οικονομικό κέρδος. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να υπάρχει και ένα συμφωνητικό με τους κανόνες που θα διέπουν τη λειτουργία της επιχείρησης. Αυτό το προσφέρει οι προσωπικές εταιρείες.

Στις κεφαλαιουχικές εταιρείες, παρατηρούμε ότι οι επιχειρήσεις είναι μικρές στην πλειοψηφία τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι συνήθως ο κύκλος εργασιών τους υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ. Εκτός από αυτό, συνήθως οι κεφαλαιουχικές εταιρείες απασχολούν ένα αρκετό μεγάλο αριθμό προσωπικού δυναμικού για τη σωστή διεξαγωγή της λειτουργίας της εταιρείας (για παράδειγμα εργατικό δυναμικό, λογιστής, διοικητικό συμβούλιο, κτλ).

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε μεγάλη αύξηση στον κλάδο των υπηρεσιών και αντίστοιχα μια μεγάλη μείωση στον κλάδο της μεταποίησης. Ενώ ο κλάδος του εμπορίου παραμένει σχετικά σε σταθερά επίπεδα. Αυτό αποτυπώνεται και από την έρευνα που διεξήγαμε.

Όπως παρατηρούμε και από τα διαγράμματα, στις ατομικές επιχειρήσεις ο κλάδος των υπηρεσιών έρχεται στη πρώτη θέση με ποσοστό, στη δεύτερη θέση ο κλάδος του εμπορίου με ποσοστό, και στην τελευταία θέση ο κλάδος της μεταποίησης.

Στις προσωπικές επιχειρήσεις από την άλλη, παρατηρούμε πως πρώτη θέση καταλαμβάνει πάλι ο κλάδος των υπηρεσιών, ενώ στη δεύτερη θέση έρχεται ο κλάδος του τουρισμού με ποσοστό. Τέλος ακολουθούν οι κλάδοι της μεταποίησης και του εμπορίου.

Στις ανώνυμες επιχειρήσεις, παρατηρούμε πως όλοι οι κλάδοι βρίσκονται στα ίδια επίπεδα, με μικρό προβάδισμα του κλάδου των υπηρεσιών.

Η επιλογή του κλάδου των υπηρεσιών από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, γίνεται κυρίως για οικονομικούς λόγους. Αναλογιστείτε για λίγο τα έξοδα λειτουργίας μια επιχείρησης της μεταποίησης σε σχέση με μια επιχείρηση υπηρεσιών. Ο κλάδος της μεταποίησης όπως είναι λογικό έχει πολλά έξοδα λειτουργίας, εξαιτίας του απαραίτητου εξοπλισμού, της απαραίτητης εγκατάστασης, κτλ. Ο κλάδος του εμπορίου από την άλλη, έχει υψηλά έξοδα αποθεμάτων που πρέπει να διαθέτει, καθώς και εγκατάστασης-αποθήκευσης των αποθεμάτων. Σε αντίθεση με τους δύο κλάδους, ο κλάδος της παροχής υπηρεσιών είναι λιγότερο δαπανηρός ως προς κάθε άποψη, είτε αν πάρουμε ως κριτήριο την εγκατάσταση (σε αρκετές περιπτώσεις ένα γραφείο αρκεί) είτε αν πάρουμε ως κριτήριο τον εξοπλισμό (συνήθως είναι αρκετός ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός που χρειάζεται ένα γραφείο).

Οι ανάγκες των επιχειρήσεων που χρήζουν χρηματοδότησης ποικίλουν. Όπως παρατηρήσαμε στην έρευνα, οι ατομικές επιχειρήσεις έχουν ανάγκη χρηματοδότησης από την ίδρυση της επιχείρησης. Τα ίδια κεφάλαια που διαθέτουν οι επιχειρηματίες δεν επαρκούν για την ίδρυση και τη λειτουργία της επιχείρησης. Οι μέθοδοι και τρόποι χρηματοδότησης τους είναι πολύ περιορισμένος όμως. Εκ ορισμού, τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών, οι ιδιώτες επενδυτές δεν μπορούν να χρηματοδοτήσουν μία ατομική επιχείρηση, διότι δεν διαθέτουν μετοχικό κεφάλαιο. Γι' αυτό το λόγο, οι ατομικές επιχειρήσεις καταφεύγουν στους «κλασσικούς» τρόπους χρηματοδότησης, οι οποίοι είναι ο τραπεζικός δανεισμός και οι επιχορηγήσεις. Εξαιτίας όμως του αυξημένου ανταγωνισμού στις επιχορηγήσεις, από άλλες επιχειρήσεις με μεγαλύτερο βαθμό απόδοσης, δεν καταφέρνουν να εξασφαλίσουν τη χρηματοδότηση. Από την άλλη, ο τραπεζικός δανεισμός τα τελευταία χρόνια (οικονομική ύφεση) έχει αυξήσει τις απαιτήσεις ως προς τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την έγκριση χρηματοδότησης. Αυτά τα στοιχεία οδηγούν την ατομική επιχείρηση σε σοβαρή έλλειψη χρηματοδότησης, με μόνη ελπίδα τα ίδια κεφάλαια. Το ίδιο ισχύει με τις προσωπικές εταιρείες, με μόνη διαφορά ότι οι προσωπικές εταιρείες έχουν τη δυνατότητα να καταφύγουν στην πρακτόρευση. Ο λόγος όμως που δεν γίνεται κάτι τέτοιο είναι ότι δεν υπάρχει η κατάλληλη πληροφόρηση για την ύπαρξη αυτού του τρόπου χρηματοδότησης, το οποίο διατυπώθηκε και στο διάγραμμα . Οι κεφαλαιουχικές από την άλλη, λόγω της ύπαρξης του μετοχικού κεφαλαίου, έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης από όλους τους τρόπους. Εν τούτοις, ακόμα και στην περίπτωση των κεφαλαιουχικών, τα ίδια κεφάλαια, ο τραπεζικός δανεισμός και οι επιχορηγήσεις έχουν τον κυρίαρχο λόγο. Ο λόγος που δεν χρησιμοποιούν καθόλου ή χρησιμοποιούν σε μικρό βαθμό τους άλλους τρόπους χρηματοδότησης είναι οι εξής:

Για την πρακτόρευση απαιτήσεων: η ύπαρξη των πιστωτικών τιμολογίων σε περιόδους οικονομικής στενότητας είναι ιδιαίτερα υψηλή. Ασφαλώς, για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που φέρνουν οι πιστώσεις μπορεί να τις καλύψει η

πρακτόρευση. Όμως εδώ δημιουργείται ένα σοβαρό πρόβλημα, η αίσθηση έλλειψη εμπιστοσύνης από τους πελάτες. Αυτό αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα κυρίως στην επιχείρηση, διότι η αίσθηση έλλειψης εμπιστοσύνης μπορεί να οδηγήσει τον πελάτη στην εύρεση άλλης επιχείρησης. Σε περιόδους οικονομικής στενότητας, με τον ανταγωνισμό να είναι υψηλός, η μείωση του καταναλωτικού κοινού, το οποίο θα καταφεύγει σε άλλη επιχείρηση, μπορεί να αυξήσει τα ήδη οικονομικά προβλήματα της επιχείρησης, και να βλάψει το όνομα της επιχείρησης.

Για τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών: οι εταιρείες κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών επενδύουν συνήθως σε καινοτόμες επιχειρήσεις. Στην Ελλάδα η καινοτομία βρίσκεται στα αρχικά στάδια. Ως επί το πλείστον, αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης απευθύνεται σε καινοτόμες επιχειρήσεις. Εκτός αυτού, τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών αποτελούν κεφάλαια με υψηλό κίνδυνο. Η ύπαρξη δυνατότητας μη αποπληρωμής της επένδυσης είναι σημαντικός. Ειδικότερο σε περιόδους οικονομικής στενότητας. Για το λόγο αυτό, αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για του Ιδιώτες Επενδυτές.

Για τις θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων: όπως είδαμε παραπάνω, πρόκειται για μία νέα μέθοδο χρηματοδότησης, ειδικά στην Ελλάδα. Λίγες επιχειρήσεις γνωρίζουν για αυτή τη μέθοδο, και αυτές βρίσκονται κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου βρίσκονται και οι θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων. Στις θερμοκοιτίδες μπορούν να ενταχθούν νέες κυρίως επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν έλλειψη ηλεκτρονικού εξοπλισμού και δεν έχουν εγκαταστάσεις.

Για τη χρηματοδοτική μίσθωση: η μειωμένη χρήση της χρηματοδοτικής μίσθωσης μας προκαλεί μεγάλη εντύπωση. Ο τρόπος αυτός έχει μικρότερο κόστος από τον τραπεζικό δανεισμό. Σημαντικό ρόλο παίζει η διάρκεια. Όπως είδαμε, η χρηματοδοτική Μίσθωση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 5 χρόνια. Αυτός είναι ο λόγος που οι επιχειρήσεις σπάνια καταφεύγουν σε αυτό τον τρόπο χρηματοδότησης.

Σε όλες τις νομικές μορφές παρατηρήσαμε ότι ο τραπεζικός δανεισμός έχει πρωταρχικό λόγο στην εύρεση χρηματοδότησης. Ο λόγος είναι ότι πρόκειται για μία χρηματοδότηση με μακροπρόθεσμη περίοδο αποπληρωμής. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, με την ύπαρξη της οικονομικής στενότητας, οι απαιτήσεις των τραπεζών αυξήθηκαν και η χρηματοδότηση μειώθηκε αισθητά. Η έλλειψη ρευστότητας της αγοράς σε συνδυασμό με την ύπαρξη μεγάλου κινδύνου μη αποπληρωμής του δανείου οδηγεί σε αυτό το αποτέλεσμα.

Οι επιχορηγήσεις επίσης κυριαρχούν στην επιλογή εύρεσης χρηματοδότησης. Οι επιχορηγήσεις έχουν πολλά χρηματικά διαθέσιμα προς διάθεση, γι' αυτό το λόγο ο αριθμός των επιχειρήσεων που υπάγονται είναι μεγάλος. Οι φορείς, οι οποίοι έχουν την υψηλότερη συμμετοχή στην εύρεση χρηματοδότησης από τις επιχειρήσεις είναι το ΕΣΠΑ και ο ΟΑΕΔ. Οι διαφορές μεταξύ των δύο φορέων είναι ότι το ΕΣΠΑ έχει περισσότερα επενδυτικά προγράμματα, με μεγαλύτερο ύψος κεφαλαίου, σε αντίθεση

με τον ΟΑΕΔ όπου τα επενδυτικά προγράμματα στοχεύουν στη γυναικεία και νεανική επιχειρηματικότητα με μικρότερο ύψος κεφαλαίου. Ο Αναπτυξιακός Νόμος δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής, με αποτέλεσμα στη μη επιλογή του.

Σε αυτό το σημείο, πρέπει να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με τα παραπάνω, όταν μια επιχείρηση λάβει επιχορήγηση από κάποιον φορέα, αυτό δεν σημαίνει πως η χρηματοδότηση θα γίνει άμεσα. Η χρηματοδότηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Κάτι που σημαίνει ότι, η επιχείρηση δεν λαμβάνει το χρηματικό ποσό της επιχορήγησης αμέσως και η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου εξαρτάται αποκλειστικά από τα διαθέσιμα κεφάλαια. Για το λόγο αυτό, αφού λάβουν την επιχορήγηση, καταφεύγουν στον τραπεζικό δανεισμό, όπου σαν ασφάλεια για την τράπεζα δίνεται η έγκριση της επιχορήγησης.

Για να καταλήξουμε, ο τραπεζικός δανεισμός είναι ο πιο διαδεδομένος τρόπος χρηματοδότησης και ο πιο εφικτός σε περίοδο οικονομικής στενότητας σε σύγκριση με τους άλλους τρόπους. Αν και οι επιχορηγήσεις έχουν λιγότερο κόστος και επιδιώκονται από τις επιχειρήσεις, με την πιο πάνω παρατήρηση είδαμε ότι και με αυτό τον τρόπο η επιχείρηση θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί από τον τραπεζικό δανεισμό.

Παράρτημα

Σε αυτό το σημείο θέλουμε να επισημάνουμε ότι οι συνεντεύξεις που ακολουθούν είναι από θεσμικά πρόσωπα οι οποίες είναι δημοσιευμένες στο διαδίκτυο.

Η πρώτη συνέντευξη ανήκει στον κύριο Γιάννη Παπαδόπουλο, πρόεδρος της ένωσης ελληνικών εταιρειών επιχειρηματικών κεφαλαίων, η οποία συνέντευξη παραχωρήθηκε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ

Πόσες είναι οι συνολικές επενδύσεις των εταιρειών venture capital και private equity που έχουν πραγματοποιήσει σε εταιρείες στην χώρα μας;

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 οπότε και ξεκίνησε η αγορά στην Ελλάδα, οι εταιρείες venture capital και private equity έχουν πραγματοποιήσει περισσότερες από 100 επενδύσεις σε ελληνικές επιχειρήσεις διοχετεύοντας κεφάλαια που ξεπερνούν το 1 δισ. ευρώ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων εταιριών είναι η Goody's, η Jumbo, ο Γερμανός, η Chipita, και πιο πρόσφατα η Ανδρομέδα Ιχθυοκαλλιέργειες, η ICAP, τα mastihasop, η Foodlink, η Ευρωκλινική, η Performance Technologies, η Micrel, ο Κρόκος Κοζάνης, η CBL, η Unismack, η Mobile Technologies, η voiceweb, η Doppler, η taxibeat. Όλες εταιρίες που στηρίχθηκαν με κεφάλαια και τεχνογνωσία από ελληνικές εταιρίες VC και PE. Αρκετές μάλιστα από αυτές είναι σήμερα εισηγμένες στο ΧΑ. Παρά, δε, την ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση της ελληνικής οικονομίας και των αντιξοοτήτων που αντιμετωπίζει η ελληνική επιχειρηματικότητα στην κρίσιμη αυτή συγκυρία, υπάρχουν παραδείγματα εταιριών στις οποίες έχουν επενδύσει ελληνικά VC και PE funds, που προσέλκυσαν το 2012 και το 2013 ξένους θεσμικούς επενδυτές, όπως η Eurodrip, η Upstream, η Antcor και η Advent, η inaccess, και η Helic, ενώ έγιναν και σημαντικές κινήσεις εξαγορών από πολυεθνικές εταιρείες ελληνικών start up όπως η nanoradio από την Samsung και η bytemobile από την citrix, παραδείγματα που δείχνουν τις θετικές προοπτικές των ελληνικών επιχειρήσεων που διακρίνονται από εξωστρέφεια, καινοτομία και αποτελεσματική διοίκηση.

Σε ποιους κυρίως επιχειρηματικούς κλάδους επικεντρώνεται σήμερα τον ενδιαφέρον των εταιριών venture capital και private equity;

Υπάρχει σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον σε πολλούς τομείς. Καταρχήν στην αγορά τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών υπάρχει έντονη επενδυτική δραστηριότητα σε επίπεδο δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, ενώ έγιναν και σημαντικές κινήσεις εξαγορών από πολυεθνικές εταιρείες, ελληνικών εταιριών. Το μέγεθος της αγοράς αλλά και η μέχρι σήμερα τάση στην αγορά των εταιριών venture capital στην Ελλάδα είναι η πραγματοποίηση επενδύσεων κύρια σε καλές επιχειρήσεις και δευτερευόντως σε κλάδους.

Βασική στόχευση σε επίπεδο αγορών πάντως είναι σε εκείνες που περιγράφονται στο

νέο ΕΣΠΑ, όπως οι τομείς αγροδιατροφή, ενέργεια, Logistics, πληροφορική, τηλεπικοινωνίες, τουρισμός, βιοτεχνολογία κλπ.. Συμπερασματικά οι ελληνικές εταιρείες venture capital επενδύουν κύρια στην ανάπτυξη και μεγέθυνση μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Σταδιακά, όμως αναπτύσσεται το κομμάτι των επενδύσεων σε νεοσύστατες επιχειρήσεις ενώ σημαντική είναι και η δραστηριότητα που υπάρχει για επενδύσεις σε private equity που αφορούν κύρια την εξαγορά επιχειρήσεων.

Σε μια εποχή περιορισμένης ρευστότητας κατά πόσο τα venture capital αποτελούν εναλλακτικό τρόπο χρηματοδότησης των επιχειρήσεων;

Τα Venture Capital Funds επενδύουν, με σκοπό κεφαλαιακές αποδόσεις, σε δυναμικές επιχειρήσεις στις οποίες δεν έχουν δοκιμαστεί επιχειρηματικά μοντέλα ανάπτυξης και υπάρχουν υψηλά επίπεδα αβεβαιότητας για τις προοπτικές τους. Ιδιαίτερα σήμερα, οι επιχειρήσεις αυτές αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε άλλες παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης. Ακόμη η συμβολή τους, στην επέκταση, αναδιάρθρωση, συγχώνευση ή εξαγορά επιχειρήσεων, μπορεί να είναι σημαντική, στο υφιστάμενο χρηματοοικονομικό περιβάλλον της Ελληνικής αγοράς. Τα επιχειρηματικά κεφάλαια βοηθούν ώστε να προωθηθεί η καινοτομία, η οικονομική ανάπτυξη και η δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας με τη χρηματοδότηση και τη στήριξη δυναμικών καινοτόμων επιχειρήσεων. Επιπλέον τα Venture Capital Funds προσφέρουν βοήθεια στις εταιρείες που συμμετέχουν σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, οργάνωσης, αναπτυξιακής στρατηγικής, δικτύωσης, εταιρικών μετασχηματισμών, συγχωνεύσεων, εξαγορών. Για το σκοπό αυτό και η Ένωση μας έχει προτείνει την δέσμευση κεφαλαίων από το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020 προκειμένου να υπάρξει σημαντική αύξηση στην στήριξη των ελληνικών ΜμΕ με όρους ανταγωνιστικούς και όχι επιδοματικούς. Και για ένα πρόσθετο λόγο. Παρά την όποια επενδυτική δραστηριότητα η Ελλάδα είναι τελευταία ανάμεσα στις 28 χώρες της ΕΕ σε επενδύσεις VC, γεγονός που δείχνει το σημαντικό ρόλο των κρατικών πολιτικών που θα εφαρμοστούν τα επόμενα χρόνια για να αλλάξει αυτή η εικόνα. Η εξήγηση είναι απλή αν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός ότι μέσα από το ΕΣΠΑ σε 14 χρόνια (2000-2014) διοχετεύτηκαν λιγότερα από 100 εκατ. ευρώ σε προγράμματα για VC σε σύνολο περισσότερων από 40 δισ. ευρώ ευρωπαϊκών προγραμμάτων, δηλαδή μόλις το 0,25%

Πηγή: <http://www.capital.gr/story/1976361>

Η δεύτερη συνέντευξη ανήκει στον κύριο Γεώργιο Καββαθά, πρόεδρος της ΓΣΕΒΒΕ, η οποία παραχωρήθηκε για την εφημερίδα «Ελευθερία»

Ποια είναι η ατζέντα της ΓΣΕΒΒΕ για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις; Υπάρχουν βιοτεχνίες στην Ελλάδα που μπορούν να στηρίξουν την ελληνική οικονομία;

"Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα αποτελούν το 99,9% των επιχειρήσεων. Προσφέρουν το 85% των θέσεων απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα και το 70% της προστιθέμενης αξίας (στοιχεία Ε.Ε.). Τα τελευταία υφεσιακά χρόνια έχουν κλείσει οριστικά περίπου 250.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα από αυτή τη συρρίκνωση των ΜμΕ είναι εμφανή τόσο από τα πρωτοφανή επίπεδα ανεργίας όσο και από την καθίζηση του ΑΕΠ. Τα αίτια που έχουν οδηγήσει στην συντριπτική αυτή συρρίκνωση των ΜμΕ είναι γνωστά. Ενδεικτικά αναφέρω την υπερφορολόγηση, την συντριπτική μείωση της αγοραστικής δύναμης και τα προβλήματα ρευστότητας που εντείνονται από την απουσία χρηματοδοτικών εργαλείων και την έλλειψη χρηματοδότησης γενικότερα. Τα παραπάνω είναι απόρροια της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης που έχει επιλεγεί προκειμένου η χώρα μας να επιτύχει την απαραίτητη δημοσιονομική προσαρμογή ώστε να θέσει το δημόσιο χρέος της σε βιώσιμα επίπεδα. Εάν μέσα σε όλα αυτά συνυπολογίσουμε και τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα, την εξαντλητική γραφειοκρατία και την εκτεταμένη διαφθορά για τα οποία λίγα πράγματα έχουν γίνει για να αντιμετωπιστούν, είναι προφανές για τον οποιοδήποτε να καταλάβει πώς φτάσαμε στην σημερινή τραγική κατάσταση.

Το τελευταίο διάστημα έχει γίνει κοινός τόπος και από την κυβέρνηση ότι η όποια ανάπτυξη έλθει στην χώρα μας, θα προκύψει κυρίως μέσα από την προστασία και ενίσχυση των ΜμΕ. Κάτι που η ΓΣΕΒΒΕ υποστηρίζει από τις απαρχές του ξεσπάσματος της οικονομικής κρίσης.

Είναι κατά συνέπεια ψηλά στην ατζέντα της ΓΣΕΒΒΕ η εμπέδωση της σημαντικότητας του ρόλου των ΜμΕ για την ανάπτυξη της οικονομίας στην χώρα μας, όχι μόνο σε επίπεδο εξαγγελιών και παραινέσεων, αλλά μέσα από συγκεκριμένες πολιτικές που θα θέτουν τις ΜμΕ στο κέντρο του αναπτυξιακού σχεδιασμού ως ατμομηχανή της οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας. Πρέπει συνεπώς να προσαρμοστούν οι πολιτικές που ακολουθούνται προς την κατεύθυνση της στήριξης και προστασίας των ΜμΕ. Άλλωστε καλές και απαραίτητες είναι οι προσπάθειες για προσέλκυση ξένων επενδύσεων αλλά έχουν μακρύ χρόνο ωρίμανσης, εφόσον ευοδωθούν, και δεν προσφέρουν παράλληλα ικανοποιητικές λύσεις στο τεράστιο πρόβλημα ανεργίας που έχουμε και που αν δεν αντιμετωπιστεί δεν μπορούμε να προσδοκάμε σημαντικά σημάδια ανάκαμψης. Θεωρούμε ότι οι μέχρι σήμερα κυβερνήσεις έχουν δώσει μεγάλο βάρος στην ανάγκη προσέλκυσης ξένων επενδύσεων αφήνοντας στο έλεος της ύφεσης τις εγχώριες επιχειρήσεις. Και επειδή έχει ήδη χαθεί δυσαναπλήρωτος χρόνος, η ΓΣΕΒΒΕ θα συνεχίσει να πιέζει, να

προτείνει μέτρα και πολιτικές και να λειτουργεί αλλά και να δημιουργεί δομές (κατάρτιση, δίκτυο ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, μονάδα καινοτομίας και συνεργατικών σχηματισμών...) προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των ΜμΕ.

Όσον αφορά τώρα το 2ο σκέλος της ερώτησής σας, φυσικά και υπάρχουν βιοτεχνίες και κλάδοι, που μπορούν να στηρίξουν την ελληνική οικονομία. Επιχειρήσεις που με όπλο τους την υψηλή τεχνογνωσία του ανθρώπινου δυναμικού, την εφευρετικότητα, την καινοτομία, αλλά και το μεράκι για αυτό που κάνουν αντιστέκονται και αναπτύσσονται στο μνημονιακό περιβάλλον. Και αυτές οι μικρές επιχειρήσεις σε ένα τόσο δυσμενές και κυρίως ολιγοπωλιακό περιβάλλον πραγματοποιούν άθλο. Εναν άθλο που η ελληνική Πολιτεία πρέπει επιτέλους να αποφασίσει να στηρίξει, συνομιλώντας και ακούγοντας πρώτα και κύρια τους ίδιους τους φορείς της αγοράς, προκειμένου αυτή η πολυδιαφημισμένη ανάπτυξη να αποκτήσει υπόσταση. Σε αυτήν την κατεύθυνση είναι απολύτως αναγκαίο να προωθηθεί η δυνατότητα ενίσχυσης κάθετων τοπικών συστάδων επιχειρήσεων (clusters). Η ενίσχυση δηλαδή μικρών τοπικών οικονομιών, ώστε να αναπτύξουν δίκτυα συνεργασίας, μεταξύ των επιχειρήσεων, από τον πρωτογενή έως τον τριτογενή τομέα, για τη διαμόρφωση και προώθηση του δικού τους τοπικού προϊόντος. Με αυτόν τον τρόπο οι μικρές τοπικές οικονομίες θα μπορέσουν να αναπτύξουν το δικό τους ενοποιημένο προϊόν προς τον επισκέπτη-καταναλωτή, καθιστώντας το βιώσιμο, ανταγωνιστικό και εξελισσόμενο".

Πηγή: <http://www.gsevee.gr/omilies/345-2014-01-27-12-12-46>

Βιβλιογραφία

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Βασιλείου Δ. και Ηρειώτης Ν., (2008), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση*, 1^η έκδοση, Εκδόσεις Rosili, Αθήνα

Ψυχομάνη Σ., (1996), *To factoring ως Σύμβαση Πρακτορείας επιχειρηματικών Απαιτήσεων*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη

Παπούλιας Γ., (2002), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση*, 5^η έκδοση, Εκδόσεις Β. Παπούλιας, Αθήνα

Αλεξανδρίδης Μ. Α., (2004), *Χρηματοδοτική Διαχείριση*, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Μητσιόπουλος Γ., (1999), *Factoring – Forfaiting, Σύγχρονοι Θεσμοί Χρηματοδοτήσεων*, Εκδόσεις Σμπίλιας, Αθήνα

Μητσιόπουλος Γ., (1992), *Χρηματοδοτική Μίσθωση (Financial Leasing)*, Μία Σύγχρονη Μορφή Χρηματοδότησης, Εκδόσεις Σμπίλιας, Αθήνα

Γαλάνη Β., (2000), *Leasing, Factoring, Forfaiting, Franchising, Venture Capital, Η λειτουργία των σύγχρονων χρηματοοικονομικών θεσμών στη χώρα μας*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα

Αρσένιος Ι. Παναγιώτης και Καλδής Ε. Παναγιώτης (2008), *Εφαρμοσμένη χρηματοοικονομική επιχειρήσεων*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα

Παπαδημητρίου Π., (2005) *Σύγχρονες Μορφές Χρηματοδότησης*, Εκδόσεις Γκιούρδας, Αθήνα

Θωμάκης Σ. και Ξανθάνης Μ., (2006), *Αγορές χρήματος και Κεφαλαίου*, Εκδόσεις Σταμούλης ΑΕ, Αθήνα

Καραθανάσης Α. Γεώργιος, (2002), *Χρηματοοικονομική Διοίκηση και Χρηματιστηριακές Αγορές*, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, (2012) *Αγορές χρήματος και κεφαλαίου*

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Bodie Z., R. Merton and D. Cleeton, (2007), *Financial Economics*, 2nd Edition, Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey

Brigham E. F. and M. C. Ehrhardt, (2005), *Financial Management: Theory and Practice*, 11th edition, Thomson South-Western, Ohio

Emery D. R., J. D. Finnerty and J. D. Stowe, (2007), *Corporate Financial Management*, 3rd Edition, Prentice-Hall, Upper Saddle River, New Jersey

Fried V. H. and R. D. Hisrich, (1994), *Toward a Model of Venture Capital Investment Decision Making*, *Financial Management*, vol. 23, no.3, Autumn

Ross S. A., R. W. Westerfield, J. F. Jaffe and B. D. Jordan, (2006) *Corporate Finance*, 8th Edition, McGraw-Hill/Irwin, Boston

Dean A. Shepherd and John Wikland, (2005) *Entrepreneurial small Businesses: a resource based perspective*, Published by Edward Elgar Publishing Limited, USA

Ιστοσελίδες

<http://www.disabled.gr/sigchroni-tropi-chrimatodotisis-epichiriseon/>

<http://www.kathimerini.gr/755780/article/oikonomia/epixeirhseis/kyriarxoyn-oi-mikres-epixeirhseis-sthn-ellhnikh-oikonomia--ereyna-iove>

<http://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/20661>

<http://www.espa.gr/el/Pages/Default.aspx>

http://ec.europa.eu/small-business/finance/index_el.htm

http://moke.teicm.gr/docs/odhgos_xrhmatodothdhs.pdf

<http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=705921>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A7%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%AF%CF%83%CE%B8%CF%89%CF%83%CE%B7

https://el.wikibooks.org/wiki/%CE%95%CE%AF%CE%B4%CE%B7_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%B9%CF%8E%CE%BD,%_CF%87%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%BF%CE%B9_%CF%84%CF%81%CF%8C%CF%80%CE%BF%CE%B9_%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1

<http://www.gsevee.gr/omilies/345-2014-01-27-12-12-46>

<http://www.capital.gr/story/1976361>

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_el.htm

<http://mke.teilar.gr/business/item/download/63.html>